Gemeente *Stein*

JAARREKENING 2023

Dat maakt
Stein voor mij ...

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de jaarrekening 2023 aan. Voor u als gemeenteraad is de jaarrekening een belangrijk document. Het college van burgemeester en wethouders legt hierin verantwoording af over de uitvoering van het beleid en het financiële resultaat over het jaar 2023. Daarnaast is de jaarrekening voor u als gemeenteraad een middel om uw controlerende taak uit te oefenen.

Het jaar 2023 was wederom een bewogen jaar. Het was het jaar waarin onze burgemeester haar 10-jarig jubileum mocht vieren als burgemeester van de gemeente Stein. Naast de problematiek op wereldniveau, moeten we onze ogen niet sluiten voor de uitdagingen waar onze inwoners in de gemeente Stein dagelijks mee te maken hebben. We moeten onze ogen open houden voor de inwoners die bijvoorbeeld geen aansluiting kunnen vinden of leven in armoede, zelfs in onze welvarende gemeente.

Mooie projecten gerealiseerd
Zo hebben we ons als gemeente ingezet voor het toekomstbestendig maken van de gemeente Stein. Denk aan de projecten die onze kinderen kansen bieden om op te groeien in een stimulerende omgeving, zoals OKO. Opgroeien in een Kansrijke Omgeving. En laten we niet vergeten hoe we mensen met lagere inkomens hebben gesteund met een succesvolle energiebespaaractie. We installeerden ons eerste én tweede Kindercollege. Wie weet, misschien hebben we de toekomstige burgemeester van Stein al ontmoet.

Lokale initiatieven; waar Stein sterk in is
Te midden van wereldgebeurtenissen mogen we de realiteit dicht bij huis niet uit het oog verliezen. Ook in ons welvarende Stein zijn er mensen die worstelen, die geen aansluiting kunnen vinden of die te maken hebben met armoede. Soms lijkt het alsof we tegenover elkaar staan in plaats van naast elkaar. In een tijd waar zorg, respect en aandacht soms schaars lijken, moeten we als samenleving opstaan en actie ondernemen. Juist dat is belangrijk. Zo hebben we ook het afgelopen jaar weer samengewerkt aan prachtige lokale initiatieven. Denk aan de buurtkastjes, maar ook aan de jassenactie waarbij we meer dan 900 jassen hebben ingezameld. Dat laat zien waar we in Stein groots in zijn. Samen de schouders eronder zetten. Ogenschijnlijk kleine dingen, maar met een groot effect op de samenleving. Dank aan iedereen die hieraan bijdraagt. Laten we dat alsjeblieft, ook dit jaar niet vergeten. Laten we naar elkaar blijven luisteren en elkaar blijven respecteren.

Samen werken in een wereld die steeds complexer wordt
De overheid, maar ook de gemeente heeft hierin een belangrijke taak. Het is belangrijk om weer terug te gaan naar de kern; namelijk zorgen voor steun en stabiliteit voor iedereen, in een wereld die steeds complexer wordt. Het is belangrijk om samen te werken aan oplossingen voor onder andere energiearmoede, woningnood, klimaatverandering, migratie en oorlog. Samen, van overheid tot inidividu, moeten we preventief kijken naar wat we kunnen doen om juist te voorkomen dat mensen in nood komen.

Verbinding behouden
Het herstellen van verbinding en het terugbrengen van mensen die zich hebben afgekeerd van de gemeenschap is een uitdaging waar we allemaal een rol in kunnen spelen. Laten we de verbinding in de mooie gemeente Stein behouden. De betrokkenheid van inwoners blijft essentieel. De komende jaren wachten vast weer nieuwe uitdagingen maar ook kansen op ons. Laten we streven naar verbetering en blijven werken aan een goede dienstverlening waarbij de gemeente ondersteunt en faciliteert.

Overige successen in 2023
Met het vaststellen van het nieuwe kunst en cultuurbeleid, wordt kunst en cultuur meer verweven met ander beleidsterreinen zoals toerisme en het sociaal domein waarmee het een bijdrage levert aan het versterken van de gemeenschapszin in onze gemeente en daarmee een bijdrage levert aan het behouden van de sociale en vitale kernen.

Ons ruimtelijke beleid is afgestemd op de kernwaarden sociaal vitale kernen, een duurzame leefomgeving met unieke waarden en een bereikbare en bedrijvige gemeente en draagt daaraan bij. In de Omgevingsvisie zijn de basisprincipes voor een integraal beleid ten aanzien van de fysieke leefomgeving door de raad vastgelegd. In 2023 zijn er mooie stappen gezet met bruisend hart nieuwdorp en is de brug naar de Maasband geopend.

In 2023 zijn wij ook gestart met de doorontwikkeling op de organisatie van de gemeente Stein, waarbij we van goede naar een nog betere dienstverlening gaan. De missie en visie van de organisatie zijn nu vastgesteld. Deze missie en visie zijn de basis geweest voor het vervolg: het formuleren van het sturingsconcept en het aanpassen van de organisatie daarop. Eind 2023 zijn dit nieuwe sturingsconcept en een nieuwe hoofdstructuur voor de organisatie door het college van BenW vastgesteld, waarin de adviezen van de Ondernemingsraad zijn meegenomen.

Wij danken iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van de jaarstukken en het bereikte resultaat.

College van burgemeester en wethouders

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

ALGEMEEN 7

Inleiding 7
Opzet jaarstukken 2023 8
Financiële positie 9

JAARVERSLAG 11

Programmaverantwoording 11
Veiligheid 11
Verkeer,vervoer en water 14
Economie 17
Onderwijs 21
Sport, cultuur en recreatie 25
Sociaal Domein 29
Volksgezondheid en milieu 37
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting 42
Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen 48
Algemene dekkingsmiddelen 56
Paragrafen 58
Lokale heffingen 58
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 66
Grondbeleid 70
Onderhoud kapitaalgoederen 73
Financiering 78
Bedrijfsvoering 82
Wet Open Overheid 86
Verbonden partijen 87

JAARREKENING 99

Balans 99
Grondslagen voor waardering en resultaatbepalingen 101
Toelichting op de Balans 105
Overzicht baten en lasten 122
Toelichting op het overzicht van baten en lasten 123
Toelichting Veiligheid 123
Toelichting Verkeer, vervoer en water 123
Toelichting Economie 124
Toelichting Onderwijs 124
Toelichting Sport, cultuur en recreatie 125
Toelichting Sociaal Domein 125
Toelichting Volksgezondheid en milieu 126
Toelichting Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting 127
Toelichting Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen 128
Overzicht Investeringen 130
Toelichting op het overzicht investeringen 132
Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen 132
Veiligheid 133
Verkeer, vervoer en water 134
Economie 138
Onderwijs 138
Sport, cultuur en recreatie 138
Volksgezondheid en milieu 139
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting 141
Incidentele baten en lasten 143
EMU-saldo 151

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen 152
Uitvoeringsinformatie: taakvelden 155
Rechtmatigheidsverantwoording 157
Verantwoording specifieke uitkeringen (Sisa) 158

OVERIGE GEGEVENS 169

Controleverklaring van de accountant 169

BIJLAGEN 170

Bijlage I Verplichte indicatoren 170
Bijlage II Staat van gewaarborgde geldleningen 173
Bijlage III Formatie en salarissen 177
Bijlage IV Collegeverklaring informatiebeveiliging 179
Bijlage V Overzicht subsidies 180
Bijlage VI Begrippenlijst 181

ALGEMEEN

Inleiding

Strategische toekomstvisie

In de strategische toekomstvisie heeft de gemeente Stein haar strategische koers bepaald. Deze visie vormt een belangrijke stip op de horizon voor waar we de komende jaren naartoe gaan. In 2023 is een eerste stap gezet om de toekomstvisie te actualiseren naar een strategische koers voor Stein 2040. In 2024 wordt de geactualiseerde toekomstvisie met de gemeenteraad besproken en vastgesteld.

In de strategische toekomstvisie hebben wij onze missie vastgelegd:

'Een eigenzinnige groene woongemeente in de Zuid-Limburgse Maasvallei waar het mogelijk is dorps te wonen in een verstedelijkt gebied met kwalitatief hoogwaardige voorzieningen en ruimte voor ondernemerschap en particulier initiatief.'

Onze missie ligt aan de basis van ons doel en drijfveer als gemeente. En beantwoord de vraag: Waarom doen we de dingen die we doen?

De strategische toekomstvisie is opgebouwd uit drie kernwaarden met daaraan gekoppeld strategische keuzen die invulling geven aan de missie van de gemeente Stein. Het gaat om de volgende kernwaarden en strategische keuzen:

Kernwaarde 1 Sociale en vitale kernen
Samenleven door ontmoeten
Samenleven door verbinden
Actief eigenaarschap van inwoners en ondernemers verder stimuleren
Van regisseren naar meer stimuleren en faciliteren
Trots en bewust van onze eigen(zinnige) identiteit en kwaliteiten.

Kernwaarde 2 Een duurzame leefomgeving met unieke waarden
Duurzame ontwikkeling: energietransitie en klimaatadaptie
Woonmilieus afstemmen op de toekomstige (regionale) samenstelling van de bevolking: kwalitatief en kwantitatief
Verder versterken van de unieke omgevingskwaliteiten

Kernwaarde 3 Bereikbare en bedrijvige gemeente
Versterken van de lokale economie in de regio:
Ontwikkelen van een duurzame en lokale economie
Verdiepen Economische Samenwerking Zuid-Limburg
Vrijetijdseconomie en recreatie als nieuwe economische pijler
Voldoende arbeidspotentieel

Deze strategische toekomstvisie en het bestuursakkoord 2022-2026 liggen uiteindelijk aan de basis voor de Programmabegroting. In de voorliggende jaarrekening 2023 wordt per programma in de inleiding aangegeven welke bijdrage het betreffende programma levert aan de kernwaarden en de daaraan gekoppelde strategische keuzen uit de strategische toekomstvisie. Hiermee wordt de verbinding gelegd tussen de programmabegroting en onze strategische toekomstvisie.

Opzet jaarstukken 2023

De jaarstukken 2023 volgt de wettelijke voorschriften en is daartoe opgebouwd uit een *'jaarverslag'* en een *'jaarrekening'*. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen . De jaarrekening bestaat uit de balans, het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en het overzicht van de investeringen in de jaarrekening.
Centraal in het jaarverslag staan de volgende vragen:

- *Wat hebben we bereikt?*
- *Wat hebben we daarvoor gedaan?*
- *Wat heeft het gekost?*

Specifieke aandachtspunten bij de financiële overzichten bij de programma's:

- *Begroting na wijziging 2023:*
  Dit is de primaire begroting 2023 inclusief de mutaties van berap 2023, slotwijziging 2023 en de overige, door de raad vastgestelde, begrotingswijzigingen in 2023.
- *Verschillenanalyse:*
  Deze omvat een toelichting op hoofdlijnen van de afwijkingen tussen de begrotingscijfers 2023 na wijziging en de werkelijke cijfers 2023. Afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de primaire begroting 2023 zijn al in eerdere rapportages belicht. Verschillen groter dan € 25.000 worden toegelicht
- *Afrondingsverschillen:*
  In de tabellen worden de cijfers gepresenteerd in een veelvoud van € 1.000. Hierdoor ontstaan afrondingsverschillen in totaaltellingen, saldi en dergelijke.
- *Gebruik minteken (-):*
  Het **'-teken'** wordt gebruikt om aan te geven dat een cijfer **nadelig** is. Dit teken wordt echter weggelaten indien duidelijk is dat sprake is van lasten. Deze zijn namelijk per definitie nadelig.

Financiële positie

In de jaarrekening 2023 is er sprake van een positief rekeningresultaat van € 6.214.000
Dit is een afwijking van + € 2.336.000 ten opzichte van het begroot saldo van € 2.116.000.
Hieronder volgt een beknopte opsomming van de belangrijkste oorzaken van het verschil:
(x € 1.000)

Omschrijving	
Vrijval voorziening pensioen(gewezen) wethouders	120
Woonzorgvisie	115
Positief resultaat Pstaat incl. inhuur	127
Dalende energieprijzen 2023 en lagere eindafrekening 2022	295
Lagere nacalculatie VRZL en kosten Openbare Orde en Veiligheid	118
Hogere algemene uitkering decembercirculaire	451
Hogere opbrengst leges omgevingsvergunningen	125
Sanitaire units woonwagenlocaties	93
Huisvestingskosten en ICT budget	81
Bouwkundig- en sporttechnisch onderhoud	91
Brede SPUK/GALA	89
Specifieke uitkering Oekraine 2023	1.768

Het verloop van het geraamde exploitatiesaldo was als volgt:
(x € 1.000)

Omschrijving	2023
Saldo primaire begroting (incl. amendement hondenbelasting)	866
Mutaties raadsbesluiten	
Aanvullend krediet Avonturijn	-6
Laagdrempelig ontmoeten	-19
Ophogen ziek en piekpot	-700
Slotwijziging 2022	217
Sationsomgeving Beek-Elsloo	-4
Bestuursrapportage 2023	979
Verkiezingen	-86
Slotwijziging 2023	870
Begroot exploitatie saldo	**2.116**
Werkelijk exploitatieresultaat jaarrekening 2023	**6.214**
Saldo incidentele lasten en baten	**357**
Genormaliseerd resultaat 2023	**5.857**

Voor een analyse van de belangrijkste verschillen per programma tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening.

Onderstaand volgt een overzicht van het structurele evenwicht.

Recapitulatie structureel evenwicht

	2023		
	totaal	inc	struct
Lasten	4.006	415	3.591
Baten	57.512	829	56.683
Bestuur en ondersteuning	**53.506**	**414**	**53.092**
Lasten	2.581		2.581
Baten	103		103
Veiligheid	**-2.478**	**0**	**-2.478**

Lasten	5.043		5.043
Baten	366		366
Verkeer, vervoer en waterstaat	**-4.677**	**0**	**-4.677**
Lasten	954	109	845
Baten	431		431
Economie	**-523**	**-109**	**-414**
Lasten	3.266	112	3.154
Baten	640	99	541
Onderwijs	**-2.626**	**-13**	**-2.613**
Lasten	5.306	186	5.120
Baten	966	73	893
Sport, cultuur en recreatie	**-4.340**	**-113**	**-4.227**
Lasten	31.292	3.252	28.040
Baten	8.974	3.720	5.254
Sociaal Domein	**-22.318**	**468**	**-22.786**
Lasten	8.513	615	7.898
Baten	8.196	446	7.750
Volksgezondheid en milieu	**-317**	**-169**	**-148**
Lasten	2.924	461	2.463
Baten	2.124	146	1.978
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	**-800**	**-315**	**-485**
Overhead lasten	10.433		10.433
Overhead baten	236		236
Saldo lasten en baten	**5.230**	**163**	**5.067**
Lasten	4.322	4.269	53
Baten	5.306	4.463	843
Mutaties reserves	**984**	**194**	**790**
Totaal saldo	**6.214**	**357**	**5.857**
Totaal lasten	**78.640**	**9.419**	**69.221**
Totaal baten	**84.854**	**9.776**	**75.078**
Structureel saldo baten -/- lasten			**5.857**

JAARVERSLAG

Programmaverantwoording

Veiligheid

Inleiding
Het programma veiligheid biedt randvoorwaarden om veilig en prettig te kunnen wonen en ondernemen in onze gemeente. Het programma draagt bij aan de kernwaarde 'een duurzame leefomgeving met unieke kwaliteiten'. Een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners is essentieel voor een woongemeente, dit mede met het oog op de ligging van onze gemeente in de Euregio aan diverse snelwegen, de aanwezigheid van een haven, de nabijheid van de Chemelot Campus en een luchthaven.

Taakvelden
Dit programma omvat de taakvelden:
1.1 Crisisbeheersing en brandweer
1.2 Openbare orde en veiligheid

Wat hebben we bereikt ?
Doorlopend wordt er gewerkt aan de vergroting van de veiligheid en leefbaarheid in de kernen. Dit doen we samen met verschillende partners zoals de Veiligheidsregio, het Regionale Informatie- en Expertisecentrum, de brandweer en politie. We monitoren om inzicht te verkrijgen, handelen preventief om de weerbaarheid te versterken, sporen onwenselijke situaties actief op en nemen repressieve maatregelen om ongewenste situaties te (laten) beëindigen.

Bezuinigingen
N.v.t.

Wat hebben we ervoor gedaan ?

Crisisbeheersing en brandweer

Crisisbeheersing
Het afgelopen jaar is veel aandacht geweest voor de interne crisisorganisatie. Door personele wisseling zijn er nieuwe medewerkers aangesteld om de crisisorganisatie op sterkte te houden. Hierbij is ook gekeken naar crisiscommunicatie. Daarnaast heeft de gemeente Stein haar taak van Bevolkingszorg opgepakt door te ondersteunen bij calamiteiten, bijvoorbeeld tijdens de gebroken damwand in het Julianakanaal, een woningbrand, een drugsdumping en een incident met explosieven.

Brandweer
Aan de hand van het brandweerrisicoprofiel is samen met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg gekeken naar de specifieke restrisico's voor de gemeente Stein, welke momenteel geen actie behoeven. Er is in 2023 ook aandacht geweest voor vakbekwaamheid, waaronder het opleiden van nieuwe manschappen en continue trainingen van medewerkers.
Daarnaast is er gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet, omdat deze ook de brandweerzorg raakt. Periodiek is er afstemming geweest tussen de kazernechef en portefeuillehouder over de relevante lopende zaken.
In 2023 werd rekening gehouden met stijgende loon- en energiekosten. Echter door een aantal positieve ontwikkelingen die van invloed zijn op het te verwachten resultaat is de nacalculatie lager uitgevallen. Voor de gemeente Stein is dit circa € 70.000 voordelig.

Openbare orde en veiligheid

Integrale veiligheid
In 2023 is gestart met het opstellen van het uitvoeringsplan veiligheid. In dit plan worden lokale acties gekoppeld aan de strategische thema's en ambities uit de Kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek. Daarnaast is gestart met het onderzoek OOV samenwerking gemeente Stein en gemeente Sittard-Geleen. Politiecapaciteit was ook in 2023 een belangrijk thema, dit blijft onderwerp van gesprek tussen gemeente en Politie. De vaststelling van het Regionaal Beleidsplan Politie heeft geleid tot bezwaar van enkele gemeenten in Limburg.

Ondermijning
Ondermijning is een fenomeen en verweven in alle lagen van de samenleving. In het kader van het tegengaan van ondermijning in onze gemeente, is in 2023 intensief samengewerkt met partners. In het structureel Lokaal Overleg Bestuurlijke Aanpak werden alle inkomende signalen op het gebied van ondermijning, waaronder de Meld Misdaad Anoniem meldingen, opgepakt en besproken. Hieruit volgden onder andere controles in woningen en bedrijven.
Er zijn op basis van het Damoclesbeleid (gerelateerd aan overtredingen van de Opiumwet) drie bestuurlijke waarschuwingen opgelegd en er zijn twee woningen tijdelijk gesloten. Verder zijn er voor nieuwe aanvragen voor een Alcoholwetvergunning, Bibob-toetsen uitgevoerd.
Tot slot is in 2023 de Limburgse Norm vastgesteld. Met deze handreiking voor gemeenten wordt gestreefd naar een gezamenlijk niveau voor een weerbare overheid op het gebied van ondermijning.

Buurtveiligheidsplannen
Het maken en uitvoeren van buurtveiligheidsplannen samen met buurtbewoners, ondernemers en andere mogelijke belanghebbenden is een van de speerpunten uit het bestuursakkoord 2022-2026. In 2023 is het plan van aanpak opgesteld en zijn we gestart met het ophalen van de veiligheidsbeleving bij onze inwoners (subjectieve veiligheid). In 2023 is uit het budget gebiedsveiligheidsplannen € 13.000 ingezet. Het restant bedrag van € 12.000 is doorgeschoven voor het vervolg van het onderzoek subjectieve veiligheid. Daarnaast is ook het bedrag van €45.000 voor de tijdelijke ondersteuning ten behoeve van de uitvoering van de buurtveiligheidsplannen doorgeschoven.

Cameratoezicht
Naar aanleiding van een Quickscan zijn in 2023 voorbereidingen getroffen voor het vernieuwen van het cameratoezichtsysteem in de gemeente Stein. Vervolgens is hier ook uitvoering aan gegeven. Het gehele systeem is vernieuwd, waardoor de zorgen over datalekken en/of spionage zijn weggenomen. Wegens technische problemen is het systeem tijdens het opstellen van deze jaarrekening nog niet volledig in gebruik genomen. Naar verwachting zal het systeem uiterlijk Q3-2024 volledige operationeel zijn.
Het aanwijzingsbesluit cameratoezicht is verlengd voor de periode van 2 jaar. In dit kader wordt verwezen naar de RIB van 20 december jl.

Buurtbemiddeling
Aan Buurtbemiddeling (BB) bleek behoefte bij zowel instanties als inwoners. Op 25 juli 2023 is een halfjaarlijkse tussenevaluatie BB met de resultaten van hun inzet over januari t/m juni aan de raad ter kennisname gebracht.
De jaarevaluatie 2023 inclusief cijfers van Stein worden nog door BB aangeleverd en zal via een raadsinformatiebrief ter kennisname worden gebracht.
BB vermindert woonoverlast en voorkomt escalatie. Daardoor draagt BB bij aan een prettig en veilig woonklimaat voor inwoners. Tevens vermindert het de werklast en kosten van gemeente, politie en woningcorporaties als gevolg van woonoverlast en daaraan gerelateerde conflicten.

BOA's
In oktober 2023 is de handhavingsapplicatie Citycontrol geïmplementeerd. Met behulp van informatiegestuurd handhaven verlopen werkprocessen van de Boa op eenvoudige wijze effectiever en efficiënter. Tevens heeft dit geleid tot een positief resultaat ten behoeve van de Audit Wet politiegegevens.
In 2023 is daarnaast met onze externe partner die de boa's levert overeengekomen dat alle boa's die in Stein worden ingezet beschikken over een jeugdcertificaat ten behoeve van het preventieve contact met jongeren in het algemeen en overlast gevende jeugd in het bijzonder.

Aanpak drugs in de openbare ruimte
Aanpak drugs in de openbare ruimte is in 2023 binnen de reguliere werkzaamheden opgepakt. In 2023 is bijvoorbeeld extra BOA capaciteit ingezet, dit paste binnen de reguliere budgetten.
De extra middelen die in 2023 beschikbaar zijn gesteld (€50.000 uit het bestuursakkoord) worden gekoppeld aan het uitvoeringsplan gebiedsveiligheidsplannen. Dit wordt in 2024 opgesteld. De extra middelen uit 2023 zijn daarom doorgeschoven.

OKO (opgroeien in een kansrijke omgeving)
In 2023 is Stein als derde Limburgse gemeente gestart met het project Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Met ondersteuning van Trimbos heb we de cyclus van het eerste jaar goed doorlopen. In juni 2023 is de aftrapbijeenkomst voor professionals geweest, in oktober/november 2023 zijn de OKO vragenlijsten bij alle tweede- en vierdeklassers op Groenewald uitgedeeld en door hen ingevuld en er komt ook nog een startbijeenkomst voor geïnteresseerde ouders en verenigingen. Tevens is in november 2023 ook de oudermodule bij ouders die kinderen op Groenewald hebben zitten afgenomen. Op 5 september 2023 heeft de raad een raadsinformatiebrief ontvangen met zowel procesmatige als inhoudelijke informatie. Voor meer informatie wordt daar kortheidshalve naar verwezen.

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Verbonden partij	Samenwerkings-vorm	Wat is de bijdrage aan dit programma?
Veiligheidsregio Zuid Limburg	GR	Zorg dragen voor de fysieke veiligheid (met name brandweerzorg en de crisisbeheersing) voor inwoners en bedrijven in Zuid-Limburg

Wat heeft het gekost ?

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	2.581	2.698	2.733
Baten	103	100	100
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-2.479**	**-2.597**	**-2.634**

Verkeer,vervoer en water

Inleiding
Het programma verkeer, vervoer en water levert een bijdrage aan twee kernwaarden uit onze strategische toekomstvisie. Het gaat dan om de kernwaarden 'een duurzame leefomgeving met unieke waarden' en 'een bereikbare en bedrijvige gemeente'. Een duurzame leefomgeving met unieke waarden hangt samen met een goede bereikbaarheid van de gemeente. Om de huidige economische ontwikkeling verder te versterken, hebben we gewerkt aan de verdere optimalisatie van de bereikbaarheid van Stein.

Taakvelden
Dit programma omvat de taakvelden:
2.1 Verkeer en vervoer
2.2 Parkeren
2.4 Economische havens en waterwegen.

Wat hebben we bereikt ?
Een bedrijvige gemeente in een duurzame leefomgeving met unieke waarden hangt samen met een goede bereikbaarheid van de gemeente Stein. Door onze goede geografische ligging aan diverse snel en -waterwegen hebben wij zowel een goed woon -en leef klimaat alsmede een gunstig economisch klimaat. Om dit te behouden en te versterken hebben wij blijvend geïnvesteerd in de bereikbaarheid van Stein en is onze infrastructuur verder geoptimaliseerd. Veiligheid en aandacht voor ontwikkelingen op het vlak van mobiliteit waren daarbij belangrijke speerpunten.

Bezuinigingen
N.v.t.

Wat hebben we ervoor gedaan ?

Verkeer, wegen en water

Verkeersarrangement
Eind 2020 is het Mobiliteitsplan 2021-2025 vastgesteld. Hierin zijn ook de maatregelen vanuit de verkeersarrangementen opgenomen. Onderdeel van dit Mobiliteitsplan is het Meerjaren Investerings Plan Verkeer 2021-2025 (MIP Verkeer 2021-2025). In dit MIP Verkeer is een doorkijk gemaakt en bepaald welke korte termijn projecten de komende jaren vanuit het budget Verkeersmaatregelen / Veilige schoolomgeving worden uitgevoerd. In 2023 zijn de volgende projecten uitgevoerd:
• Heirstraat - drempel (drempel is na evaluatie met de buurt weer verwijderd);
• Onderzoek alternatieve fietsroutes wielrenners;
• Bergstraat - Kampstraat - aanpak kruising en verkeersremmer;
• Obbichterstraat - asfalteren drempel;

Ingegeven door het bestuursakkoord 2022-2026 is voor de periode 2023-2026 in totaal € 3 miljoen opgenomen voor de uitvoering van lange termijn maatregelen uit het verkeersarrangement. In 2023 is gestart met de voorbereiding van de volgende lange termijn maatregelen:
• Aanpassen rotonde Koolweg
• Voorbereiding herinrichting Michiel de Ruyterstraat

Gebiedsgerichte aanpak

In afstemming met de (inmiddels) concrete renovatie-/sloop- en nieuwbouwplannen in Kwadrant Zaam Wonen is in 2023 gestart met de inventarisatie en het onderzoeken van diverse mogelijke uitvoeringsscenario's voor de reconstructie van de openbare ruimte.

Snelfietspad
Doorfietspad (voorheen aangeduid als snelfietspad)
De bereikbaarheid van de bedrijventerreinen en de Chemelot Campus zijn van groot belang om onze sterke economische positie te behouden. Om die situatie ook op langere termijn te kunnen garanderen blijven investeringen op het gebied van verbetering van infrastructuur noodzakelijk. We investeren daarom in rotondes rond het bedrijventerrein in Elsloo en de bereikbaarheid van Station Beek-Elsloo en het creëren van een snelfietsroute langs ons hoofdroutenetwerk.

In 2022 is hiervoor gestart met het project 'Aanpak rotondes en op- en afritten Businesspark Stein'. Het project heeft tot doel om het wegennet te verbeteren, de doorstroming te bevorderen en de verkeersveiligheid te verbeteren. Het project heeft impact op en raakvlakken met meerdere (toekomstige) projecten langs dit traject van zowel gemeente als provincie Limburg. Het betreft onder andere het project 'Snelfietsroute Maastricht-Sittard' van de provincie en het project 'Stationsomgeving Beek - Elsloo'. De provincie heeft € 2,4 miljoen gereserveerd voor het snelfietspad op Steins en Beeks grondgebied. In 2023 is het voorontwerp vastgesteld en is gewerkt aan de uitwerking van het definitief ontwerp.
Vertraging is opgetreden doordat bij het uitwerken van het voor ontwerp tot het definitief ontwerp, diverse onvoorziene onderdelen nader onderzocht moeten worden en op elkaar afgestemd worden om het ontwerp te optimaliseren. Denk hierbij aan ligging leidingen, gebruik gronden van derden, afwatering, ed.

Trage paadjes
In 2023 is een inventarisatie uitgevoerd van locaties. Deze inventarisatie heeft een prioritering opgeleverd zodat gericht kan worden bezien met welke locatie dient te worden begonnen qua werkzaamheden. Uitvoering vindt in 2024 plaats.

Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR)
Binnen het IBOR is het uitgangspunt Beheerluw maken van de Openbare ruimte fase 1 gerealiseerd. In de gemeente zijn circa 800 stuks VAP (Diamantkop)paaltjes in de stoep, plantvak en/of berm verwijderd. Daarnaast zijn verspreid in de gemeente, een aantal plantvakken opnieuw aangeplant met meer onderhoudsvriendelijke en klimaatbestendige beplanting.

Openbare verlichting
De geplande vervangingen van traditionele verlichtingsarmaturen door LED- armaturen zijn in 2023 conform plan uitgevoerd.

Parkeren

Parkeerbeleid
Het nieuwe parkeerbeleidsplan is in mei 2023 door de raad vastgesteld.

Economische havens en waterwegen

Haven Stein/Blueports
Het project integrale havenvisie Stein Chemelot richt zich op een optimale ontwikkeling van de haven om te voldoen aan de strategische doelen van de site en de eisen vanuit de omgeving. In 2023 is in een tussenrapportage de stand van zaken weergegeven, waarin de situatie aan de hand van 5 thema's is geanalyseerd (fase 1). Op basis van deze analyse worden de opgaven geformuleerd voor fase 2, waarin alternatieven worden ontwikkeld en geëvalueerd. De havenvisie zelf (fase 3) wordt in de loop van 2024 opgeleverd.

Wat heeft het gekost?

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	5.043	5.220	5.249
Baten	366	566	547
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-4.678**	**-4.655**	**-4.703**

Economie

Inleiding
Stein heeft een gunstig economisch klimaat door de goede geografische ligging in de Euregio aan diverse snelwegen, de aanwezigheid van een haven, de nabijheid van de Chemelot Campus en een vliegveld en zeker niet te vergeten een sterk MKB.
Het programma economie draagt bij aan de kernwaarde 'een bereikbare en bedrijvige gemeente'. Als strategische keuzen hebben wij in de strategische toekomstvisie opgenomen dat wij de lokale economie in de regio willen versterken door het ontwikkelen van een duurzame en lokale economie en het verdiepen van de Economische Samenwerking Zuid-Limburg.
Vrijetijdseconomie, recreatie en toerisme zijn in de strategische toekomstvisie benoemd als belangrijke sectoren die een bijdrage leveren aan de economische diversiteit en versterking van de lokale economie binnen onze gemeente. Zie ook programma sport, cultuur en recreatie (2.5).
Daarnaast is de aanwezigheid van voldoende arbeidspotentieel essentieel voor de verdere ontwikkeling van de regionale en lokale economie. Bij dit laatste wordt tevens een relatie gelegd met het programma sociaal domein (2.6).

Taakvelden
Dit programma omvat de taakvelden:
3.1 Economische ontwikkeling
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
3.4 Economische promotie

Wat hebben we bereikt ?
Onze gemeente heeft een goed economisch klimaat. Om dit te behouden en verder te versterken zijn verdere kansen benut die aansluiten bij de economische identiteit van onze gemeente en die de economische diversiteit bevorderen. Meer specifiek heeft dit betrekking op: zorgen dat er voldoende arbeidspotentieel in de regio aanwezig is, aandacht voor de bereikbaarheid van Stein en verder inzetten op vrijetijdseconomie, recreatie en toerisme als belangrijke sectoren die een bijdrage leveren aan de economische diversiteit en versterking van de lokale economie binnen onze gemeente.

Aan de hand van de kaders en ambities uit ons Economisch beleidsplan is de positie van Stein in regionaal verband verder versterkt en dragen we zodoende bij aan een gunstig ondernemers- en dus vestigingsklimaat.

Bezuinigingen
N.v.t.

Wat hebben we ervoor gedaan ?

Economische ontwikkeling
In 2022 is de basis gelegd voor het actualiseren en herijken van ons economisch beleid. Het in beeld brengen van cijfers en trends alsmede de input die is verkregen uit 1 op 1 gesprekken met ondernemers vormen belangrijke bouwstenen voor een nieuwe economische visie. Het concept beleidsplan “Economisch Beleid 2024-2027” is in Q4 van 2023 aan de raad gepresenteerd. Het beleidsplan is in Q1 van 2024 vastgesteld. Naast het regionaal en lokaal beleid liep er in de Westelijke Mijnstreek ook een traject voor het sub regionaal detailhandelsbeleid Westelijke Mijnstreek. Het ontwerp detailhandelsbeleid is in 2022 in procedure gebracht en werd in Q4 van 2023 door de raad vastgesteld. Door het later vaststellen van het beleidsplan heeft er vertraging

plaatsgevonden in de uitvoering en zijn niet alle vooraf geplande activiteiten uitgevoerd. Deze zullen worden uitgevoerd in 2024.
Op Zuid-Limburgse schaal werd de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL, 2017) geëvalueerd om deze in lijn te brengen met de vereisten van de omgevingswet. Er zijn door een extern bureau aanbevelingen gedaan voor aanpassing van het beleid. Een aantal van deze aanbevelingen vroegen om meer discussie en/of nader onderzoek. Naar verwachting zal de SVREZL fundamenteel gewijzigd worden in 2024. Afhankelijk van de gekozen benadering bij de wijziging van de SVREZL zal de gepaste besluitvorming door de Raad van toepassing zijn.
Tegemoetkoming energiekostenregeling
In april 2023 heeft de raad ingestemd met de tijdelijke stimuleringsregeling energiekosten MKB gemeente Stein 2023. Deze regeling is een aanvulling op de rijksregeling Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief MKB (TEK-regeling). Deze nadere subsidieregel heeft als doel om ondernemers die buiten de TEK-regeling vallen, doordat zij minder dan 7% van hun omzet aan energie besteden, een eenmalige financiële tegemoetkoming te geven. Er hebben vier bedrijven een aanvraag gedaan voor deze tegemoetkoming. Deze vier aanvragen zijn alle vier goedgekeurd en verleend. Hiermee is deze regeling ruim onder Het subsidieplafond van €200.000 gebleven.

Tegemoetkoming energiekostenregeling
In april 2023 heeft de raad ingestemd met de tijdelijke stimuleringsregeling energiekosten MKB gemeente Stein 2023. Deze regeling is een aanvulling op de rijksregeling Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief MKB (TEK-regeling). Deze nadere subsidieregel heeft als doel om ondernemers die buiten de TEK-regeling vallen, doordat zij minder dan 7% van hun omzet aan energie besteden, een eenmalige financiële tegemoetkoming te geven.
Er hebben vier bedrijven een aanvraag gedaan voor deze tegemoetkoming. Deze vier aanvragen zijn alle vier goedgekeurd en verleend. Hiermee is deze regeling ruim onder Het subsidieplafond van €200.000 gebleven.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De fysieke bedrijfsinfrastructuur vormt een belangrijk deel van het economische beleid van de gemeente Stein. Eind 2022 is de raad geïnformeerd over de analyse van behoefte naar werklocaties die door Ecorys is uitgevoerd. Aansluitend daarop is er in 2023 in samenwerking met de provincie Limburg een brownfield analyse gedaan naar de potentie om bestaande bedrijventerreinen effectiever te benutten. Tot slot wordt er een analyse uitgevoerd die aan de basis komt te liggen van de uitvoeringsagenda bedrijventerreinen Westelijke Mijnstreek.

Bedrijventerrein Kerensheide
In 2023 zijn er gesprekken gevoerd over de Poort van Stein. De intentie van de eigenaar is om het te herontwikkelen binnen de kaders van het bestaande bestemmingsplan.
In onze gesprekken met Chemelot blijven we de ligging van het bedrijventerrein en daarmee het economisch potentieel benadrukken. Verzoeken over beschikbare locaties voor nieuwe vestiging worden eveneens in contact gebracht met de huidige eigenaar.

Bedrijventerrein Schuttersstraat
Over dit bedrijventerrein zijn gesprekken gevoerd met de Gemeente Beek. In 2023 was er geen financiële ruimte gemaakt voor een eventuele herontwikkeling van dit bedrijventerrein.

Businesspark Stein
In 2023 zijn er plannen voorbereid om de bereikbaarheid van het bedrijventerrein te verbeteren. Naar verwachting zullen deze plannen uitgevoerd worden in 2024.

Bedrijfsloket- en regelingen

Economische samenwerking Zuid-Limburg

De Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL) is een door inhoud gedreven netwerkstrategie waarbij de samenwerking niet langer geïnstitutionaliseerd is, maar vorm krijgt middels coalities. Coalities die op velerlei manieren gevormd kunnen worden en waarbij wordt uitgegaan van de gemeentelijke autonomie. Elke gemeente beslist zelf over meedoen en waarmee. Het eigen gemeentelijk beleid in samenhang met de regionale opgaven is daarbij leidend. Wat betreft de regionale opgaven is de NOVI agenda de komende jaren leidend.
Het bestuur ESZL heeft eerder besloten tot een continuering als een 'lean en mean' stichting ESZL met een aanjaagfunctie. De centrumgemeenten nemen hierin regionale en financiële verantwoordelijkheid door gezamenlijk een budget en personeel beschikbaar te stellen om projecten en/of andere initiatieven met een economische doelstelling op Zuid-Limburgse schaal te concretiseren. In 2021 is ingezet op het opstellen van een regionaal economische herstel- en transitieplan, 'Plan V'. Dit plan is gestoeld op de vastgestelde opgaven en beleidsdoelen van het Plan van Aanpak NOVI Zuid-Limburg (nov. 2020) en gerelateerd aan het missie-gedreven beleidskader van de provincie Limburg. De thematische assen van dit plan V bleven ook in 2023 het kader waarlangs de uitvoering van de opgaven geordend was.

Accountmanagement Bedrijven
De bedrijvencontactfunctionaris heeft in 2023 een bijdrage geleverd aan de evaluatie van het Ondernemersfonds, het organiseren van ondernemersbijeenkomsten, de voorbereiding van de Brilliant Business Award en het opstellen van het Economisch beleidsplan.

Starterscentrum
Onze deelname in de vorm van een jaarlijkse bijdrage aan het Starterscentrum Limburg is in 2023 voortgezet.

Grensinfopunt
Onze deelname aan het Grensinfopunt (GIP) is in 2023 voortgezet.

Intaketafels
De intaketafels waar onder andere vraagstukken over en aanvragen voor omgevingsvergunningen van ondernemers worden behandeld, zijn in 2023 verder doorgezet en doorontwikkeld. De intaketafel wordt bemenst door een multidisciplinair team en heeft mede tot doel om sneller en efficiënter tot afhandeling van aanvragen van ondernemers te komen. Op de intaketafel wordt een initiatief integraal gewogen en de haalbaarheid van een ontwikkeling bepaald.

Ondernemersfonds
Conform het raadsvoorstel waarmee het Ondernemersfonds is opgericht heeft in het vierde jaar van de looptijd (2023) een evaluatie plaatsvinden. Op basis van de resultaten van deze evaluatie is door de gemeente en de Stichting Ondernemersfonds Stein afgewogen of het fonds verlengd of beëindigd moet worden. Besloten is om het fonds te verlengen, zonder dat er een bijdrage van de gemeente (middels ozb-nietwoningen) gedaan wordt. Dit omdat er nog voldoende budget is. Er zijn een aantal initiatieven die succesvol zijn (zoals de Steinpas). Maar het Ondernemersfonds wil in 2024 nogmaals het fonds onder de aandacht brengen van ondernemers.

Economische promotie

Programma recreatie en toerisme
In 2023 hebben we verder gewerkt aan de uitvoering van de meerjarige toeristische uitvoeringsagenda. Dit is onder meer gebeurd door een aantal verbeteringen van de wandel- en fietspaden in combinatie met extra structureel onderhoud. Er is een nieuwe grensoverschrijdende kastelenfietsroute gerealiseerd via Leut en de gemeente Stein is opgenomen in de oerboerfietsroute die de bandkeramiek onder de aandacht brengt. Daarnaast is samen met de gemeenten Beek en Meerssen een gravel/mtb route geïntroduceerd bij Catsop.

In samenwerking met Visit Zuid-Limburg, de toeristische werkgroep Maaskentj en het rivierpark Maasvallei is gewerkt aan de verdere positionering, profilering en promotie van Stein als hart van de Maasvallei door middel van het updaten van de website en de digitale infozuilen, het verbeteren van routing & signing op drie strategische locaties en online en offline promotie. Er is ook een vernieuwde wandelbrochure uitgebracht.

We hebben verder gewerkt aan de verbetering van strategische toeristische locaties zoals het kasteelpark Elsloo, door middel van cofinanciering. Ook is cofinanciering toegezegd aan stichting Vrijheid Urmond in de vorm van een Leader- en Interregsubsidie voor het Bath. Daarnaast is gewerkt aan de toeristische parkeerplaatsen: de rivierparkings. De rivierparking in Berg aan de Maas is in het voorjaar van 2023 opgeleverd en de voorbereidingen zijn getroffen om begin 2024 te starten met de rivierparking Steinerbos en het verbeteren van de parkeerplaats van de brasserie Steinerbos. Hierdoor vindt in de toekomst een goede spreiding van bezoekersstromen binnen onze gemeente plaats.

De culturele verenigingen en de toeristisch/recreatieve ondernemers zijn actief gestimuleerd en gefaciliteerd om als ambassadeurs bij te dragen aan de verwezenlijking en verbetering van onze gemeente als toeristisch hart van de Maasvallei door middel van de stimuleringsregeling toerisme.

Binnen de regio Westelijke Mijnstreek is afgesproken om de toeristische samenwerking en intensiever op te zoeken met als doel de doorontwikkeling van het fietsroutenetwerk, waardoor onze regio een belangrijke schakel vormt tussen het Heuvelland en België. Ten aanzien van de fietsbrug Stein-Maasmechelen is geconstateerd dat onze lobby er weliswaar toe heeft geleid dat de Vlaamse overheid concrete interesse heeft getoond in dit project maar dat commitment aan Nederlandse zijde (provincie Limburg en Rijk) ontbreekt. Verder willen wij ons als regio Westelijke Mijnstreek de komende jaren toeristisch profileren als “Grensmaasvallei”.

Tenslotte is gewerkt aan een uitvoeringsprogramma voor toerisme in Zuid-Limburg op basis van de in 2020 vastgestelde visie vrijetijdseconomie Zuid-Limburg: de invoering van een wandelknooppuntennetwerk voor Zuid-Limburg dat in 2024 gereed is en het oprichten van een regionale projectorganisatie om de komende jaren door te pakken met Zuid-Limburgse toeristische projecten zoals een dataplatform.

Ten aanzien van het budget wordt opgemerkt dat een aantal bedragen zijn doorgeschoven. Het Zuid-Limburgse wandelknooppuntennetwerk heeft in 2023 vertraging opgelopen. Het project voor een kunstwerk over grensstenen in de Maasband kon in 2023 niet worden uitgevoerd vanwege uitloop van de werkzaamheden van het Consortium Grensmaas ter plaatse, evenals de ontwikkeling en promotie van een nieuw toeristisch kinderproduct dat we willen introduceren in Meers/Maasband. Tenslotte zijn de bedragen die waren gereserveerd voor cofinanciering voor Leader en Interregprojecten doorgeschoven naar 2024.

Wat heeft het gekost ?

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	954	1.007	1.136
Baten	431	368	307
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-523**	**-638**	**-829**

Onderwijs

Inleiding
Kinderen en jongeren zijn belangrijk voor onze toekomst. Voldoende en kwalitatieve mogelijkheden op het gebied van onderwijs zijn naast leven, wonen, werken en ontspannen essentieel voor hun ontwikkeling. Het programma onderwijs levert dan ook een bijdrage aan onze kernwaarde 'sociale en vitale kernen'. Onderwijs zien wij tevens als middel om verder invulling te geven aan de strategische keuze samenleven door ontmoeten en samenleven door verbinden. Ontmoeten en verbinden versterken de gemeenschapszin onder onze inwoners.
In de strategische toekomstvisie is tevens in het kader van een bereikbare en bedrijvige gemeente een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en samenwerking als speerpunt opgenomen. Dit op basis van de quatro helix (overheid, bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke instellingen) om ook in de (nabije) toekomst over voldoende arbeidspotentieel in de regio te kunnen beschikken.
In 2023 is de verbouwing van KC de Avonturijn in Berg aan de Maas grotendeels afgerond. Daarnaast is de gemeenteraad akkoord gegaan met de plannen die ontwikkeld zijn voor de uitbreiding van Groenewald. Hiermee hebben we belangrijke stappen gezet in het realiseren van het Integraal Huisvesting Plan.

Taakvelden
Dit programma omvat de taakvelden:
4.1 Openbaar basisonderwijs
4.2 Onderwijshuisvesting
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat hebben we bereikt ?
Ook in 2023 is er weer volop aandacht geweest voor de groei en ontwikkeling van kinderen. Een goede startpositie is hierbij steeds het uitgangspunt. Samen met basisscholen, het voortgezet onderwijs en andere samenwerkingspartners hebben we ingezet op het bieden van mogelijkheden die nodig zijn voor een goede ontwikkeling. Ons lokaal integraal jeugdbeleid speelt hierin een centrale en belangrijke rol.

Bezuinigingen
N.v.t.

Wat hebben we ervoor gedaan ?

Openbaar basisonderwijs

Openbaar onderwijs
De statuten van Stichting Kindante, bevoegd gezag van de in onze gemeente gehuisveste openbare basisschool De Maaskei, bevatten een aantal bepalingen die betrekking hebben op de financiële documenten (begroting en jaarrekening). De vaststelling en goedkeuring van deze stukken is voorbehouden aan respectievelijk het College van Bestuur en de Raad van Toezicht. Wel dient de gemeenteraad te worden geïnformeerd. Met de raadsinformatiebrieven van 1 juni 2023 (begroting 2023) en 2 oktober 2023 (jaarrekening 2022) is hier uitvoering aan gegeven. Geen van de fracties heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot het indienen van schriftelijke vragen. Ook bleek er geen behoefte te zijn aan een toelichting door College van Bestuur tijdens een beeldvormende bijeenkomst.

Onderwijshuisvesting

Uitbreiding Groenewald
Met het vaststellen van het eindrapport van de business case "Uitbreiding Groenewald" op 23 juni 2022, heeft de raad groen licht gegeven met dit project van start te gaan. Vanaf dat moment hebben wij u regelmatig geïnformeerd over de voortgang. Verwezen wordt naar de raadsinformatiebrieven van 21 juli 2022, 31 januari 2023, 25 april 2023 en 6 juli 2023.

Vanuit haar rol als bouwheer heeft Stichting LVO de partijen gecontracteerd om de plannen bouwkundig, installatietechnisch en constructief te gaan uitwerken. Op 7 juli 2023 is het project op de markt weggezet middels een Europese openbare aanbesteding. Na het openen van de "kluis" bleken twee partijen te hebben ingeschreven. Beoordeling van beide aanbiedingen leerde dat de economisch meest voordelige inschrijving niet paste binnen de financiële kaders zoals deze waren vastgesteld door de raad en het College van Bestuur van Stichting LVO. Er was sprake van een overschrijding van € 3.438.207 incl. BTW.

Het schoolbestuur/de school heeft zich bereid verklaard een deel van dit tekort te dragen. Concreet ging het om een bedrag van € 131.000 incl. BTW. Voor het resterende bedrag van € 3.307.207 incl. BTW heeft de raad op 14 december 2023 besloten een aanvullend krediet beschikbaar te stellen. Met deze aanvullende bijdrage plus het eerder toegekende bedrag van € 310.123 incl. BTW en de investeringen die voor eigen rekening komen, betekent dit dat door de school ruim € 1,0 miljoen in dit project wordt geïnvesteerd. Hiermee levert men een substantiële bijdrage aan het realiseren van een toekomstbestendige locatie voor voortgezet onderwijs in onze gemeente.

Renovatie Avonturijn
Eind februari 2023 is gestart met de verbouwing van Kindcentrum De Avonturijn in Berg a/d Maas. Gedurende de werkzaamheden hebben beide organisaties (school en kindpartner) gewoon doorgedraaid. Het is daarom dat gekozen is voor een gefaseerde uitvoering. Regelmatig hebben wij u geïnformeerd over de voortgang van de werkzaamheden. Verwezen wordt naar de raadsinformatiebrieven van 1 mei 2023, 14 juli 2023 en 28 september 2023.

De eindoplevering heeft plaatsgevonden op 13 oktober 2023. Op dat moment waren overigens nog niet alle werkzaamheden afgerond. Zo is, omwille van de veiligheid, in de herfstvakantie gestart met de herinrichting van het buitenterrein. Hiervan is melding gemaakt in de raadsinformatiebrief van 28 september 2023. De verwachting is dat op het moment dat jaarrekening ter besluitvorming wordt voorgelegd, de financiële eindafrekening plus eindevaluatie met de raad is gedeeld.

Ruimtelijke situatie de Maaskei Urmond
Op 14 oktober 2021 heeft de gemeenteraad het eindrapport besproken over het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Het aansluitend genomen besluit vormt feitelijk het spoorboekje voor de uitvoering. Met betrekking tot de ruimtelijke situatie bij De Maaskei Urmond, het 2e project waarvoor een business case moet worden opgesteld, is in het bestuursakkoord 2022-2026 bepaald dat de raad in 2026 een investeringsbeslissing zal nemen. Stichting Kindante heeft laten weten dat de situatie op deze locatie nijpend/onwerkbaar is en om een spoedige oplossing vraagt. Dit is door het College van Bestuur toegelicht tijdens een overleg op 16 november 2023 met de raadsfracties in het kader van het partnerschap. Naar aanleiding hiervan is door de coalitiepartijen een motie ingediend, behandeld tijdens de oordeelsvormende raad op 14 december 2023. Unaniem heeft de raad hiermee ingestemd. Wat betekent dat de oorspronkelijke planning wordt losgelaten en de voorbereidingen gestart kunnen worden voor het opstellen van de business case.

Schoonmaak sporthal en sportzalen
De bezetting van de sportzalen is hoog geweest in 2023. Dit vraagt dan ook om extra schoonmaak, zoals bijvoorbeeld voor de vloeren van de sportzalen. Deze extra schoonmaak is door commerciële partijen opgepakt.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Onderwijsachterstandenbeleid
In 2023 hebben we - conform onze inschatting en verwachting - een stijging gezien van het aantal VVE-geïndiceerde kinderen. Wat opvalt is met name de kentering van indicatiestelling; met name kinderen in gezinnen met sociaal emotionele problematiek nemen toe. In 2023 hebben we de toenemende kosten goed kunnen opvangen binnen het bestaande budget, onder meer doordat we vanuit het Rijk in 2023 meer geld ontvangen hebben voor dit doel.

Lokaal integraal jeugdbeleid
Vanwege de grote mate van overlap tussen enerzijds het Lokaal Integraal Jeugdbeleid (LIJ) en anderzijds het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zijn in 2023 geen nieuwe doelstellingen geformuleerd m.b.t. het LIJ maar is voortborduurt op wat er al lag of vanuit NPO nog zou komen. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een concrete aanvraag vanuit (een deel van) het werkveld (basisonderwijs, Ecsplore, PIW) ten aanzien van de besteding van de NPO-middelen. Met die aanvraag willen we focussen op kanskracht en normaliseren daar waar het kan. Inzetten op ontwikkeling en kansen voor ieder kind/leerling vanuit de doorgaande lijn: voorschools-PO-VO. Concreet is in 2023 besloten dat we eind 2023 en in 2024 op de locaties van IKC de Triviant, KC Aelse, BS de Avonturijn, KC Bonjour, OBS de Maaskei Stein en OBS de Maaskei Urmond aan de slag gaan met de training 'Bikkels in de dop' voor groep 5/6 en 7/8, met een voorlichting voor professionals over 'het voeren van moeilijke gespreksvoering' en op alle zes de schoollocaties zogenaamde pauzespellen introduceren. Voor de rest zijn we ten aanzien van het LIJ in afwachting van de dialoogsessie van OKO die in het voorjaar 2024 gaat plaatsvinden.

Aanpak basisvaardigheden
Lage basisvaardigheden maken het voor een deel van onze inwoners moeilijk om mee te kunnen doen in onze samenleving. Moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en het beschikken over beperkte digitale vaardigheden heeft grote impact. Niet alleen op de financiële en de gezondheidssituatie, maar ook als het gaat om de positie op de arbeidsmarkt.

Gemeenten en maatschappelijke partners in de Westelijke Mijnstreek werken sinds 2017 samen aan het versterken van de basisvaardigheden van de inwoners en het verminderen van de laaggeletterdheid. Om deze samenwerking kracht bij te zetten heeft de gemeente Stein, in de persoon van wethouder Dassen, op 12 april 2023 het nieuwe akkoord "Samen werken aan basisvaardigheid in de Westelijke Mijnstreek, ondertekend. Met onze raadsinformatiebrief van 6 april 2023 hebben wij u hiervan in kennis gesteld.

Het besluit tot het ondertekenen van dit akkoord, was tevens het moment een nieuwe start te maken om te komen tot meer structuur in de lokale aanpak van dit vraagstuk. Begonnen is met een interne sessie om helder te krijgen wat we op dit moment allemaal doen en welke vervolgacties noodzakelijk zijn. Bij deze bijeenkomst was ook een taalambassadeur (lees: ervaringsdeskundige) aanwezig. Naar aanleiding van deze bijeenkomst hebben inmiddels overleggen plaatsgevonden met het onderwijsveld (primair en voortgezet onderwijs), die in 2024 een vervolg zullen krijgen. Ook zijn afspraken gemaakt voor interne trainingen (in 2024) als het gaat om het opsporen van mensen met beperkte basisvaardigheden. De medewerkers van de teams WMO/Jeugd en KCC/Burgerzaken zullen hieraan deelnemen. De projectleider basisvaardigheden Westelijke Mijnstreek is aanwezig geweest bij een ontbijtsessie met bedrijven op 26 oktober 2023 bij Nedlin. Ook is het thema onder de aandacht gebracht in het kader van "De dag van de ondernemer". Voorts is besloten, als onderdeel van de Direct Duidelijk Campagne, in Stein te starten met een meeleesgroep.

Een belangrijke partner binnen de Bondgenootschappen Laaggeletterdheid is ROC VISTA college. Deze onderwijsorganisatie is door de gemeente Heerlen, vanuit haar rol als contactgemeente voor de WEB-regio Zuid-Limburg, gecontracteerd voor het verzorgen van het volwassenenonderwijs. Per 1 januari 2024 verliep de contractperiode. Wat betekende dat deze vorm van onderwijs opnieuw

moest worden ingekocht dan wel anders moest worden georganiseerd. Uiteindelijk is gekozen voor een publiek-publieke samenwerking. In onze raadsinformatiebrief van 20 december 2023 en de daarbij behorende bijlage, wordt deze keuze uitvoerig toegelicht.

Wat heeft het gekost ?

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	3.266	3.540	3.291
Baten	640	688	476
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-2.625**	**-2.853**	**-2.815**

Sport, cultuur en recreatie

Inleiding

Het programma sport, cultuur en recreatie levert een bijdrage aan een duurzame leefomgeving met unieke waarden en in het bijzonder aan het verder versterken van de unieke omgevingskwaliteiten.
In de strategische toekomstvisie hebben wij opgenomen dat wij de belevingswaarde willen versterken door in te zetten op landelijke verstilling en het behoud van cultuurhistorische waarden. Waarbij wordt ingezet op onder andere internationale verbindingen, het versterken van ons toeristisch profiel en het uitbouwen van onze authentieke waarden waaronder de ligging aan het water. De waarde van onze openbare ruimte willen wij versterken door deze meer te benutten als plek voor ontmoeten, sporten en recreëren. Hierbij wordt tevens een belangrijke bijdrage geleverd aan de kernwaarde sociale en vitale kernen.
In het kader van de kernwaarde bereikbare en bedrijvige gemeente hebben wij als strategische keuze vrijetijdseconomie en recreatie als nieuwe economische pijler geformuleerd. Het programma sport, cultuur en recreatie levert een bijdrage aan de economische diversiteit die van belang is bij het verder ontwikkelen van een duurzame en lokale economie (zie ook programma Economie).
Tot slot levert dit programma een bijdrage aan het verder ontwikkelen van de kernwaarde sociale en vitale kernen. Cultuurhistorische waarden kunnen de eigen identiteit van een kern en het gevoel van gezamenlijke roots en sociale cohesie onder inwoners versterken waardoor invulling wordt gegeven aan de strategische keuze 'Trots en bewust van onze eigen(zinnige) identiteit en kwaliteiten'.

In 2023 hebben we het beleidsplan ‘Buiten in Beweging’ opgesteld. Dit beleidsplan geeft richting voor de uitvoering op het gebied van spelen en bewegen in de openbaren ruimte. Dit draagt bij aan de leefbaarheid in de verschillende kernen en een gezonden leefstijl voor alle leeftijden. Daarnaast hebben we ook het beleidsplan ‘Maak het Mee’ opgesteld. Dit beleidsplan voor kunst en cultuur geeft richting en bepaalt de prioriteiten voor de komende jaren. Beide beleidstukken zijn tot stand gekomen met uitgebreide participatie trajecten. Op het gebied van kunst en cultuur zijn we daarnaast gestart met een regionale samenwerking op het gebied van bandkeramiek.

Taakvelden

Dit programma omvat de taakvelden:
5.1 Sportbeleid en activering
5.2 Sportaccommodaties
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4 Musea
5.5 Cultureel erfgoed
5.6 Media
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Wat hebben we bereikt ?

Onze inwoners en bezoekers waarderen momenteel de omgevingskwaliteiten zoals de groene verbindingen, de beleving van Stein als gemeente aan het water (Grensmaas), de cultuurhistorische waarden van onze verschillende kernen en de kwaliteit van de openbare ruimte. Om ook in de toekomst een duurzame woongemeente te blijven, willen wij deze unieke omgevingskwaliteiten die bestaan uit gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde samen met inwoners en ondernemers verder versterken. De waarde van ons groen (natuur en openbare ruimte) versterken wij door deze meer te benutten als plek voor ontmoeten, sporten en recreëren. Hierbij dragen wij tevens bij aan de kernwaarde sociale en vitale kernen.

Daarnaast willen we dat meer mensen in alle leeftijdscategorieën bewegen en sporten. Sport wordt hierbij gezien als middel en niet als doel. Daarmee is de relatie met het sociaal domein indirect

gelegd. Door te bewegen en te sporten wordt ingezet op een gezondere levensstijl, op ontmoeten, verbinden en meedoen. Dit draagt bij aan positieve gezondheid waardoor mogelijk kosten binnen het sociaal domein voorkomen kunnen worden. Bewegen in de openbare ruimte vormt hier een onderdeel van.

Kunst en cultuur wordt meer verweven met ander beleidsterreinen zoals toerisme en het sociaal domein waarmee het een bijdrage levert aan het versterken van de gemeenschapszin in onze gemeente en daarmee een bijdrage levert aan het behouden van de sociale en vitale kernen.

Bezuinigingen

N.v.t.

Wat hebben we ervoor gedaan ?

Sportbeleid en activering

Sportbeleid en activering
Dit jaar is het 'Gezond Sport- & Beweegakkoord Stein' (kortweg: sportakkoord) geëvalueerd en herijkt. De ambities op het gebied van sport, bewegen, gezondheid en vitaliteit zijn opnieuw vastgelegd. Hoofddoel blijft dat iedereen in Stein moet kunnen sporten en bewegen, waarmee we bijdragen aan gezondere en gelukkigere inwoners. Hiervoor werken we werken we aan vier thema's: gezond opgroeien, gezond meedoen, gezonde verenigingen en gezonde ruimte. In dit kader zijn in 2023 aansprekende resultaten geboekt, zoals succesvolle beweegstimulering voor jeugd, senioren, mensen met een beperking of laag inkomen. Het verenigingsadvies is van een impuls voorzien via een vitaliteitsonderzoek, extra verenigingsondersteuning en workshops/begeleidingstrajecten op maat. Daarnaast is het beleidsplan 'Buiten in Beweging' vastgesteld. Dit gaat in op het sporten, spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte. De aanleg van een nieuwe jeu de boulesbaan, opening van een MTB-Gravelroute en herinrichting van speeltuin Kampstraat zijn voorbeelden van initiatieven die hier dit jaar uit voort zijn gekomen. In 2024 komen nieuwe plekken aan de beurt.

Sportaccommodaties

Opknappen fietscrossbaan
In december is het beleidsplan 'Buiten in Beweging' vastgesteld. Dit gaat in op het sporten, spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte. Momenteel wordt een uitvoeringsplan ontwikkeld, waarin is vastgelegd hoe we de ambities uit het beleidsplan gaan realiseren. Het opknappen van de fietscrossbaan is opgenomen in dit plan en vindt plaats in 2024.

Onderhoudscontract sportvelden
In 2023 is het onderhoud van de natuurgras sportvelden opnieuw aanbesteed voor 2 jaar met een optie tot verlenging van 2 jaar. Een "nieuwe" aannemer heeft dit werk aangenomen. Tot dit werk behoorden in 2023 de accommodaties IVS Berg aan de Maas, Urmondia Urmond en De Ster Stein. Het werk is volgens planning uitgevoerd. Droogte periodes door het jaar heen maken dat het werk wel intensiever is.

Cultuurpresentatie, productie participatie

Kunst en cultuurbeleid
Op 14 december 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met het kunst en cultuurbeleid waarin de gemeente Stein zich de komende jaren meer zal gaan richten op het versterken van de culturele basisinfrastructuur, ons culturele materiële en immateriële erfgoed en kunst- en cultuureducatie en talentontwikkeling. Ook is ingestemd met bijbehorende uitvoeringsprogramma 2024-2027 en de

subsidieregeling cultuur, maak het mee! voor dezelfde periode. De begroting en aanvullende financiële middelen behorende bij het kunst- en cultuurbeleid zijn in de meerjarenbegroting 2024 vastgesteld.

Verenigingen en evenementen
In 2023 is gestart met het opstellen van het evenementenbeleid waarvoor evenementen organisatoren, stichtingen en verenigingen zijn betrokken in stakeholderbijeenkomsten. De verwachting is dat de gemeenteraad in 2024 het nieuwe evenementenbeleid vaststelt.

Noodfonds energie verenigingen en stichtingen 2022-2023
Op 10 november 2022 (begrotingsbehandeling 2023) heeft de gemeenteraad unaniem ingestemd met de motie 'noodfonds verenigingen'. Deze motie
roept het college op om een noodfonds voor verenigingen en gemeenschapsaccommodaties in het leven te roepen. In 2023 heeft het college middels het instellen van de subsidieregeling 'noodfonds energie verenigingen en stichtingen 2022-2023' uitvoering gegeven aan deze motie met een subsidieplafond van € 200.000,-. Over 2022 is een aanvraag verstrekt:
Het ging daarbij om de volgende organisatie en subsidiebedrag:
De subsidie voor Stichting erfgoed Stein 2022 is vastgesteld op € 1.716,01.

Subsidiebeleid
In 2023 is gestart met de eerste fase van de herijking van het subsidiebeleid waarbij een evaluatie is uitgevoerd naar het huidige subsidiebeleid. Subsidierelaties zijn betrokken via een enquête en 3 avondbijeenkomsten. De resultaten van deze evaluatie worden in Q1 2024 verwacht en moeten leiden tot een actualisatie van de algemene subsidieverordening (ASV) en de nadere subsidieregelingen.

Coronasteun verenigingen
In 2023 hebben vier organisaties coronasteun over het jaar 2022 ontvangen middels een incidentele subsidie op basis van de Awb, artikel 4.23 lid 3d. De gemeenteraad is middels raadsinformatiebrief over deze subsidieverstrekkingen geïnformeerd. Het ging daarbij om de volgende organisaties en subsidiebedragen:
De subsidie voor Mandolineorkest The Strings is vastgesteld op € 3.637,54
De subsidie voor Mandolinevereniging Edelweisz is vastgesteld op € 3.675,58
De subsidie voor Dirgelländer Muzikanten is vastgesteld op € 400,25
De subsidie voor Stichting erfgoed Stein is vastgesteld op € € 71,89

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Steinerbos
In 2023 heeft Steinerbos BV een negatief resultaat geleden van € 216.000,- Dit komt mede door de verregende zomer dat ervoor gezorgd heeft dat er in de zomerperiode 20.000 minder bezoekers zijn geweest dan het jaar ervoor. Daarnaast zijn de personeelskosten, bedrijfskosten energiekosten en onderhoudskosten enorm gestegen.

Openbaar groen
Vanuit deze plannen is er in het afgelopen jaar aandacht gegeven aan:
- Landschap- en natuurprojecten aan te laten sluiten op en samen te werken met het Rivierpark Maasvallei;
- Het faciliteren van de doorontwikkeling van de beleidsvisie onder andere ten behoeve van het weer zichtbaar maken van de historische havenplaats Oud-Urmond;
- Het verder vergroenen van onze gemeente door aanplant van bloembollen;
- Vanuit het beheer een planmatig onderhoud te laten plaatsvinden met betrekking tot de groenvoorzieningen zoals bomen, bermen, natuurweides en plantsoenen;

- Tevens het onderhoud van het netwerk van fiets- en wandelpaden binnen onze gemeente middels actualisatie van bebording.

Natuur en landschap
Vanuit deze plannen is er in het afgelopen jaar aandacht gegeven aan:
- Landschap- en natuurprojecten aan te laten sluiten op en samen te werken met het Rivierpark Maasvallei;
- Het faciliteren van de doorontwikkeling van de beleidsvisie onder andere ten behoeve van het weer zichtbaar maken van de historische havenplaats Oud-Urmond;
- Het verder vergroenen van onze gemeente door aanplant van bloembollen;
- Vanuit het beheer een planmatig onderhoud te laten plaatsvinden met betrekking tot de groenvoorzieningen zoals bomen, bermen, natuurweides en plantsoenen;
- Tevens het onderhoud van het netwerk van fiets- en wandelpaden en actualisatie van bebording binnen onze gemeente.

Levensbomenbos
Door middel van een presentatie is tijdens een beeldvormende bijeenkomst de raad over de ideeën en inrichtingsmogelijkheden voor een levensbomenbos geïnformeerd.

De haalbaarheid van mogelijke locaties is verder onderzocht door raadpleging van omwonenden voor twee locaties in Elsloo. Beide locaties konden rekenen op draagvlak van omwonenden voor een levensbomenbos mits bepaalde voorwaarden in de definitieve ontwerpen worden verwerkt.

Vidar inhuur wijkbeheer
Binnen Wijkbeheer vindt er inhuur plaats van Vidar medewerkers. In 2023 heeft doorstroom plaatsgevonden van kandidaten van Vidar in de Wijk en Vidar aan de slag binnen het wijkteam. De doorstroom is niet afdoende om de formatie te borgen. Vanaf 2023 vindt er minder inhuur plaats, vanwege invulling door vaste formatie.

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Verbonden partij	Samenwerkings-vorm	Wat is de bijdrage aan dit programma?
Steinerbos BV	Privaat	Bijdrage aan de vrijetijdseconomie en toerisme
NV Theodora	Privaat	Bijdrage aan het in stand houden van kasteel Elsloo en het kasteelpark.

Wat heeft het gekost ?

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	5.306	5.513	5.366
Baten	966	876	465
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-4.339**	**-4.636**	**-4.901**

Sociaal Domein

Inleiding

Het programma sociaal domein levert een bijdrage aan de kernwaarde sociale en vitale kernen. Binnen onze kernen is sprake van dorpse saamhorigheid en gemeenschapszin. In onze kernen zijn inwoners actief, helpen ze elkaar en nemen ze zelf initiatief. Dit willen we behouden en verder versterken. Dit doen we samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.
Het programma sociaal domein levert een bijdrage aan de kernwaarde bereikbare en bedrijvige gemeente. Het gaat dan in het bijzonder om de strategische keuze van voldoende arbeidspotentieel waarbij participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt onderdeel is.
Op het gebied van wonen en zorg is er een opgave voor de gemeente Stein. Er is sprake van bevolkingskrimp, van vergrijzing en ontgroening. Aansluitend op het rijksbeleid stimuleren wij dat mensen langer thuis blijven wonen in hun vertrouwde omgeving. Daarom streven wij naar toekomstbestendige kernen, met passende (zorg- en welzijn)voorzieningen en een infrastructuur die aansluit bij de uitdagingen van deze tijd. Met het vaststellen van de woon-zorg visie hebben we in 2023 een belangrijke basis gelegd om uitvoering te geven aan deze opgave.

Taakvelden

Dit programma omvat de taakvelden:
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen *(was voorheen Wijkteams)*
6.3 Inkomensregelingen
6.4 WSW en beschut werk *(was voorheen Begeleide participatie)*
6.5 Arbeidsparticipatie
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)
6.71B Begeleiding (WMO)
6.71C Dagbesteding (WMO)
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)
6.72A Jeugdhulp begeleiding
6.72B Jeugdhulp behandeling
6.72C Jeugdhulp dagbesteding
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig
6.73A Pleegzorg
6.73B Gezinsgericht
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ verblijf
6.74C Gesloten plaatsing
6.81A Beschermd wonen (WMO)
6.81B Maatschappelijke- vrouwenopvang (WMO)
6.82A Jeugdbescherming
6.82B Jeugdreclassering

Wat hebben we bereikt ?

In 2023 hebben we resterende opgaven van het project Grip Op Sociaal Domein afgerond. De uitvoering WMO/Jeugd is in 2023 overgegaan op het nieuwe systeem MensCentraal en we hebben het dashboard sociaal domein in gebruik genomen. Deze doorontwikkeling is een belangrijke stap om in de toekomst grip op het sociaal domein te blijven houden.

In 2023 hebben we opnieuw te maken gehad met langere wachttijden bij de WMO dan gebruikelijk. Ook uitvoerende organisaties hadden te maken met wachtlijsten. In het najaar van 2023 hebben we de wachtlijsten intern beter onder controle gekregen. Met interventies als langdurig indiceren,

maar ook met het nieuwe cliëntvolgsysteem, MensCentraal, hebben we stappen gezet om in de toekomst grip te blijven houden op de wachtlijsten.

Een belangrijke wijziging binnen de Schuldhulpverlening is ingegaan op 1 juli 2023. Op dat moment is de looptijd van de wettelijke schuldsanering (Wsnp) gehalveerd van drie naar anderhalf jaar. Vanaf die datum is de basis voor elk nieuw Wsnp-traject 18 maanden.

In 2023 is gestart met het verkennen van de hervormingsagenda jeugd en wat dit betekent voor Stein en onze toegang. Hierbij wordt het duurzaam verbeteren van de jeugdhulp en het jeugdhulpstelsel onderzocht, zowel op lokaal als regionaal niveau.

Bezuinigingen

N.v.t.

Wat hebben we ervoor gedaan ?

Samenkracht en burgerparticipatie

Financiele gezondheid
Vanwege het toegenomen beroep op de minimaregelingen van Stichting Leergeld, het Jeugdfonds Sport & Cultuur en de Kledingbank is het budget hiervoor structureel opgehoogd met € 39.500.

Mede als gevolg van de resultaten van het rondkomen-onderzoek in 2022 is in 2023 veel aandacht besteed aan communicatie. Enerzijds om het taboe op geldzorgen te doorbreken en anderzijds om de drempel om hulp te zoeken te verlagen. Zo is een special edition van de Maaskentjer uitgebracht over rondkomen en is op multimediale wijze aandacht besteed aan het thema rondkomen. Een klankbordgroep van inwoners denkt met ons mee over communicatie en ondersteuning bij rondkomen.

Met een aanvoerdersgroep bestaande uit het Jeugd- en Volwassenenfonds Sport & Cultuur, Ecsplore en beleidsexpertise op het gebied van sport, oko en financiële gezondheid is de deelname aan activiteiten voor beweging en sport bij minima en inwoners met geldzorgen bevorderd.

Gastlessen op scholengemeenschap Groenewald hebben de jongere inwoners bewust gemaakt van de impact van het hebben van schulden. De lessen zijn verzorgd in samenwerking met Kredietbank Limburg.

We hebben u op 23 en 29 maart middels een RIB op de hoogte gehouden van de voortgang.

Informele zorg
In 2023 zijn ruim 1000 geregistreerde mantelzorgers gewaardeerd middels een Steinpas. Steunpunt Mantelzorg Zuid, onderdeel van Envida, verzorgde de ondersteuning aan mantelzorgers van onze inwoners.

Het Netwerk Informele Zorg Stein heeft de opgaven op het gebied van informele zorg in Stein benoemd. In de tweede helft van 2023 is dit uitgewerkt in een plan van aanpak, waar in 2024 uitvoering aan gegeven wordt.

Middels een dementiescan zijn de aandachtspunten in beeld gebracht om als gemeente dementievriendelijker te worden.

Sociale Inclusie

We hechten veel waarde aan sociale inclusie. Naast fysieke, sociale en digitale toegankelijkheid betreft dit eveneens werk & inkomen, onderwijs, wonen, verkeer en vervoer, welzijn en ondersteuning, en vrijetijdsbesteding. Kortom toegankelijkheid voor iedereen in alle facetten.
De huidige Lokale Inclusie Agenda liep af. Om te komen tot een nieuwe Inclusie Agenda werden in 2023 een drietal Meedenkbijeenkomsten georganiseerd voor inwoners, organisaties en ervaringsdeskundigen waarbij input werd opgehaald met betrekking tot de genoemde thema's.
De Lokale Inclusie Agenda 2024-2027 zal in Q1 2024 aan uw raad worden voorgelegd.

Jongerenparticipatie
In 2023 is het eerste kindercollege in de gemeente Stein van start geïnstalleerd. Ze hebben meegedacht over beleid zoals bijvoorbeeld het speeltuinenbeleid. Daarnaast waren ze betrokken bij officiële gelegenheden in 2023. In november is het nieuwe kindercollege voor schooljaar 2023/2024 geïnstalleerd.

Jongerenvisie Kom Ens
In 2023 zijn de Kom Ens activiteiten zoals eerder gecommuniceerd niet uitgevoerd, maar is op het einde van dat jaar wel besloten - met als uitkomst het bekrachtigen van een overeenkomst met een ondersteunende partij - om in 2024 de Kom Ens activiteiten voor en door jongeren weer op te gaan pakken.

Versterking clientondersteuning
Gemeente Stein heeft in 2023 een bedrag van € 50.000 ontvangen van het ministerie van VWS voor het versterken van cliëntondersteuning. In samenwerking met MEE Zuid-Limburg zal een pilot voor één jaar worden opgestart en betreft een waakvlamfunctie. Met de waakvlamfunctie wordt afschalen van lichte begeleiding naar het voorliggend veld gestimuleerd en indiceren van begeleiding voorkomen. De pilot wordt in 2024 geëvalueerd.

Clientvolgsysteem
Eind Q4 2022 is de aanbesteding voor een nieuw cliëntvolgsysteem afgerond. In januari 2023 is de start gemaakt met de implementatie van het nieuwe systeem. Eind december 2023 is het cliëntvolgsysteem live gegaan.

Beleid welzijnsaccommodaties/Kerkenvisie
Als gevolg van personele mutaties is de evaluatie en herijking van het accommodatiebeleid nog niet uitgevoerd in 2023.
In 2023 is het project om te komen tot een kerkenvisie afgerond. Uw Raad is middels een presentatie meegenomen in het proces en in de uiteindelijke visie op de individuele kerkgebouwen.

Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraine
Voor de dekking van de kosten omtrent de opvang van de ontheemden uit Oekraïne is een specifieke uitkering (SPUK) in het leven geroepen. Uitgangspunt van deze regeling is dat gemeenten volledig gecompenseerd worden voor de kosten die gemaakt zijn. De totale kosten over 2023 betreft een bedrag van circa € 480.000. Deze kosten hebben voornamelijk te maken met huisvestingskosten, leefgeld, inboedel, aansluitingskosten, beheerkosten huisvesting etc.
Op basis van de SISA-regeling ontvangen wij een bedrag van 2,25 miljoen. Dit resulteert in een overschot op deze regeling van 1,77 miljoen. Dit is volledig financieel vertaald in boekjaar 2023.

De kosten die gemaakt zijn omtrent de opvang van asielzoekers kennen een andere financieringsstroom. Deze uitgaven worden bij de Veiligheidsregio gedeclareerd. Dit betreft over 2023 een bedrag van circa € 510.000.

Doorontwikkeling Sociaal Domein
In 2023 zijn we bezig geweest met het verder verstevigen van de basis in het sociaal domein. Met de implementatie van het nieuwe cliëntvolgsysteem MensCentraal en het dashboard sociaal domein hebben we meer tools in handen gekregen om te sturen in het sociaal domein en zijn we beter in

staat om grip te houden op de in de toekomst te verwachten kosten. Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2024 om zo te kunnen blijven investeren in de doorontwikkeling van het sociaal domein.

Brede SPUK/GALA
In Q4 2023 hebben we een integraal plan van aanpak Brede SPUK IZA/GALA ingediend bij het ministerie van VWS. GALA staat voor Gezond en Actief Leven Akkoord en is gericht op lokale samenwerking en de versterking van integrale inzet. IZA staat voor Integraal Zorg Akkoord richt zich in hoofdzaak op de houdbaarheid van het zorgstelsel.
Dit plan omvat vijftien rijksregelingen (voornamelijk bestaande en deels nieuwe middelen) op het gebied van preventie en gezondheidsbevordering. In 2024 gaan we (verder) uitvoering geven aan deze plannen op de thema's sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en het versterken van de sociale basis. Dit met als stip op de horizon een gezonde generatie in 2040.

Maar IZA/GALA kent ook een regionale component. In Zuid-Limburg is er voor 10 onderdelen onderzocht in hoeverre een regionale samenwerking en inzet de lokale uitvoering kan versterken. Onderdeel van de lokale plannen, die alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten hebben vastgesteld, zijn de 10 (gedeeltelijk) regionale aanpakken (zoals bijvoorbeeld Kansrijke Start). Deze regionale aanpakken zijn samen met de GGD uitgewerkt.

In 2023 hebben de open inlopen een nieuwe naam gekregen: wijkinformatiepunten. Om de herkenbaarheid verder te vergroten is ook een eigen huisstijl ontwikkeld. Om de wijkinformatiepunten nog beter af te stemmen op de behoeften van onze inwoners, is daarnaast een onderzoek voorbereid dat in 2024 uitgevoegd gaat worden.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Welzijnswerk
In 2023 is verder onderzocht op welke wijze de partners in het voorliggend veld elkaar nog beter kunnen vinden. Hierbij is ingezet op integraliteit waarbij de vindbaarheid en zichtbaarheid vergroot is. Door bijvoorbeeld de inzet in de Wijk informatie punten, hierbij wordt de onderlinge samenwerking vergroot.

Veilig Thuis
Een van de beheersmaatregelen in het kader van Grip Op Sociaal Domein was het inbesteden van de opvolging van VT-meldingen, van PIW naar team Jeugd/Wmo. Per 1 juli 2022 zou de subsidie aan PIW voor deze werkzaamheden worden stopgezet. Ten behoeve van een zorgvuldige overdracht trokken team Jeugd en PIW de eerste maanden van 2022 veelal samen op. Dankzij deze samenwerking en het monitoren ervan is gebleken dat juist dit samen optrekken door PIW en Team Jeugd van grote meerwaarde is. Daarom heeft het college op 21 juni 2022 besloten om de maatregel 'inbesteding VT-meldingen' op te heffen als beheersmaatregel en de samenwerking tussen team Jeugd en PIW bij de opvolging van VT-meldingen voort te zetten.
In 2023 is op deze manier samengewerkt.
Er is in 2023 een stijging te zien van VT meldingen van 15-20% ten opzichte van 2022. De casuïstiek is wordt ook steeds zwaarder. Daarmee wordt ook de belasting van team Jeugd groter. Begin 2024 wordt de werkwijze geëvalueerd en bekeken hoe de belasting te beheersen is.

Inkomensregelingen

Vidar
Deze component gaat over de bijdrage die de gemeente Stein moet betalen aan de centrumgemeente Sittard-Geleen voor de uitvoering van activiteiten die vastgelegd zijn in de Centrumregeling. Er was een totaalbedrag van 10,68 miljoen geraamd voor de uitvoeringskosten

en programmakosten (inclusief sociale werkvoorziening). De uitgaven in 2023 betreffen 10,65 miljoen. De afwijking in de jaarrekening is dus nihil te noemen.

Ten opzichte van de start van Vidar (2020) zien we een aantal ontwikkelingen. Minder mensen binnen ons bestand kunnen (direct) naar werk en meer mensen stromen in een participatietraject. Dit is het gevolg van de grote vraag vanuit de arbeidsmarkt van de afgelopen jaren. De mensen die nu nog niet zonder hulp aan het werk komen, hebben regelmatig te maken met verschillende zorgen zoals gezondheids-, relatie-, verslavings- en financiële-problematieken. Voor deze groep mensen komt nu de nadruk steeds meer op participatie te liggen, waarbij de multiproblematiek gestabiliseerd en aangepakt wordt. Dit vraagt van Vidar meer begeleiding om mensen naar een vervolgstap te brengen.
Met het concept Vidar in de Wijk krijgen inwoners die hiervoor in aanmerking komen gerichte begeleiding met als doel werkervaring opdoen, vaardigheden aan te leren en ritme op te bouwen. In Nieuwdorp zijn de ervaringen met Vidar in de Wijk positief. Op 26 oktober 2023 is de gemeenteraad tijdens raadsessie Vidar nader geïnformeerd over deze ontwikkelingen en over de toekomst van Vidar.

In het eerste kwartaal van 2023 is het aantal Steinse bijstandsgerechtigden 284. In het derde kwartaal zien we een stijging naar 295. Dit verschil is vooral ontstaan door instroom van statushouders en een toename van jongeren in de bijstand. Eind 2023 zien we een lichte daling van het aantal bijstandsgerechtigden naar 292. Verder is in 2023 een forse toename te zien van het gebruik van bijzondere bijstand. Dit betreft een landelijke ontwikkeling.

Voor meer informatie over ontwikkelingen binnen taakveld Vidar wordt verwezen naar de kwartaalrapportages sociaal domein onderdeel participatie 2023.

Energietoeslag
De energietoeslag helpt huishoudens met een laag inkomen om de sterk gestegen energierekening te betalen. De toeslag is bedoeld voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Hiervoor had de gemeente Stein in 2023 een totaalbudget beschikbaar van € 1.441.000. Vidar voert deze maatregel namens de gemeente Stein uit. Ultimo 2023 is € 1.396.000 uitgegeven. Huishoudens kunnen de energietoeslag 2023 nog aanvragen tot medio 2024.
Dit betekent dat in 2023 concreet een restantbudget energietoeslag is van circa € 45.000.

BUIG-uitkering
De definitieve BUIG-uitkering 2023 betreft € 4.692.319 voor de gemeente Stein. Deze BUIG-uitkering is ter dekking van de lasten omtrent de Participatiewet/LKS/IOAW/IOAZ en de BBZ. De totale uitgaven in 2023 voor deze onderdelen zijn € 5.182.569. Dit betekent dat we een tekort van € 490.250 hebben op de BUIG-uitkering. Aangezien dit verwacht was, was dit al in de slotwijziging 2023 verwerkt en leidt dit effect niet tot een afwijking in de jaarrekening.
Echter is er wel onderzocht of we in aanmerking komen voor de vangnetuitkering Participatiewet 2023. Om in aanmerking te komen moet voldaan worden aan 2 voorwaarden. Het tekort moet meer dan 7,5 % zijn en de resultaten van 2021, 2022 en 2023 samen moeten meer dan 7,5% zijn van de definitieve uitkering 2023. Wij voldoen helaas maar aan 1 van de 2 voorwaarden waardoor we niet in aanmerking komen voor een vangnetuitkering.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Woningaanpassingen
Op 1 juli 2023 zijn nieuwe overeenkomsten met drie aanbieders voor het realiseren van Wmo woningaanpassingen afgesloten. Hiermee is de aanbesteding afgerond. Dit heeft onder andere geresulteerd overeenkomsten met een nieuwe aanbieder en twee bestaande aanbieders en een geactualiseerd prijzenboek. De overeenkomsten lopen tot en met 1 juni 2027 met een mogelijkheid tot verlenging.

Ook zijn de lopende woonconvenanten tussen de gemeenten van Westelijke Mijnstreek en de woningcorporaties geactualiseerd. Deze zijn vanaf 1 januari 2024 weer van kracht. In deze woonconvenanten zijn afspraken tussen gemeenten en woningcorporaties vastgelegd op het gebied van de Wmo en sluiten aan bij de woonzorg visie.

Hulp bij het huishouden (WMO)

Binnen de huishoudelijke ondersteuning waren in 2023 wachtlijsten bij de aanbieders te zien. Dit is onder meer de oorzaak van enerzijds een stijging van het aantal cliënten door de jaren heen en anderzijds het personeelstekort bij de aanbieders. Richting het einde van 2023 zijn de wachtlijsten bij de aanbieders afgenomen. In 2023 zijn de contracten met de aanbieders verlengd. Echter heeft één aanbieder geen nieuwe overeenkomst gekregen vanwege het aantal ontvangen klachten en de kwaliteit van de geleverde ondersteuning binnen de Westelijke Mijnstreek. Inmiddels hebben de getroffen 14 inwoners een nieuwe aanbieder gevonden zodat de ondersteuning die zij krijgen door kan blijven lopen.

Begeleiding (WMO)

Wmo begeleiding
Sinds 1 januari 2022 zijn nieuwe overeenkomsten afgesloten met aanbieders voor het uitvoeren van Wmo Begeleiding, Groepsbegeleiding en Kortdurend verblijf. Door een nieuwe systematiek zijn de budgetten in 2022 afgeraamd en in 2023 stabiel gebleven. Het aantal complexe casussen neemt echter wel toe. Dit resulteert zich in meervoudige problematiek dat vraagt om een integrale aanpak.

Jeugdhulp

Jeugdhulp
Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet. De Jeugdwet gaat uit van de eigen kracht van het gezin en zijn omgeving. 16 Zuid-Limburgse gemeenten werken samen om doelen te bereiken op het gebied van jeugdhulp.

Regionaal Beleidskader Jeugdhulp Zuid-Limburg 2024-2028
Het afgelopen jaar zijn we vooral samen druk bezig geweest met de nieuwe contractering van de jeugdhulp. De kaders die hiervoor zijn opgesteld en het oude beleidskader zijn onze leidraad geweest bij het opstellen van het nieuwe regionale beleidskader jeugdhulp 2024-2028.

Het beleidskader Jeugdhulp 2024-2028 gaat over wat we in de jeugdregio Zuid-Limburg willen bereiken voor onze jeugd. Het gaat in op de doelen en leidende principes die van belang zijn. Deze doelen en principes zijn niet nieuw en vloeien voort uit het vorige beleidskader en uit de kaderdocumenten die zijn opgesteld t.b.v. de nieuwe contracten. Bij het opstellen van het beleidskader Jeugdhulp is tevens rekening gehouden met de doelstellingen van de landelijke hervormingsagenda. Het beleidskader geeft vervolgens concrete richting aan welke acties wij op regionaal niveau prioriteren. Daarnaast liggen sommige acties meer op landelijk of bovenregionaal niveau, terwijl andere acties op lokaal niveau zijn belegd.
De colleges in Zuid-Limburg hebben dit concept vastgesteld en leggen dit nu voor ter inspraak.

Ook in 2023 zien we net als in 2021 en 2022 een daling van de jeugdkosten. De totale jeugdkosten zijn in 2023 6,86 miljoen, ten opzichte van 7,1 miljoen in 2022.

Aanbesteding jeugdhulp
Bij de contracten voor ambulante jeugdhulp maken we een onderscheid tussen de korte en lange termijn. Voor de jaren 2023 en 2024 zijn ‘basiscontracten’ afgesloten, gericht op het bieden van zorgcontinuïteit terwijl we werken aan verdergaande transformatie afspraken voor de toekomst. Vanaf 1 januari 2024 zijn tevens de ontwikkelcontracten actief. Dit betreft drie ontwikkelpartners

(Kracht van Dichtbij, Initiatief Jeugdhulp Zuid-Limburg en Zorgcoöperatie Limburg) die zich allen hebben ingeschreven voor de drie subregio's: Maastricht-Heuvelland, Westelijke Mijnstreek en Parkstad (exclusief Heerlen, Landgraaf en Voerendaal die de ambulante jeugdhulp zelfstandig inkopen). Deze partners zijn ieder verantwoordelijk voor het bieden van ambulante begeleiding én behandeling in elke subregio. Het betreffen partijen die ook in 2023 zijn gecontracteerd voor begeleiding en behandeling. Na het aflopen van de basiscontracten vindt vanaf 2025 alle ambulante behandeling en begeleiding plaats op basis van de ontwikkelcontracten door deze drie combinaties.
Met een sub regionaal ontwikkelcontract willen gemeenten beter sturen op de transformatie van een integraal zorglandschap dat ook aansluit op lokale behoeftes en samenwerkingspartners in elke subregio. Naast het bieden van kwalitatief goede hulpverlening hebben de drie ontwikkelpartners de opdracht om samen met gemeenten en andere samenwerkingspartijen het ambulante jeugdhulplandschap te transformeren. Dit doen zij door in gezamenlijkheid de uitgangspunten in een ontwikkelagenda te vertalen naar concrete acties en zo (gefaseerd) de hulpverlening in onze regio te verbeteren. Niet alleen gemeenten en zorgaanbieders, maar ook jeugdigen, ouders, en voorliggende partners hebben een belangrijke stem in deze doorontwikkeling.

In elke subregio maken partijen daarom samenwerkingsafspraken over eenieders betrokkenheid. Thema's die hierbij centraal staan zijn integraal samenwerken, normaliseren, regievoeren, monitoring en financiën. Denk hierbij aan het toevoegen van expertise aan basisvoorzieningen zoals maatschappelijk werk en investeren in preventieve activiteiten samen met partijen uit het omliggend veld, zodat meer jeugdigen laagdrempelig geholpen worden zonder geïndiceerde jeugdhulp.

Deze ontwikkelcontracten en daarmee een verdere transformatie van de Jeugdhulp is een ontwikkeling die de komende jaren veel inzet van alle betrokken partners zal vragen. Zowel de gemeente, als de zorgaanbieders, als het maatschappelijk werk en onderwijs dienen de nodige personele investeringen te doen om de gezamenlijke ambities vorm te geven. De getransformeerde aanpak betekent dat er veel aandacht besteed moet worden aan het opbouwen en uitbreiden van samenwerking in het gehele jeugddomein.

Beschermd wonen (WMO)

De invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe verdeelmodel voor Beschermd wonen zijn controversieel verklaard. Het woonplaatsbeginsel en het nieuwe objectieve verdeelmodel moeten ervoor zorgen dat gemeenten zelf verantwoordelijk worden voor deze vorm van ondersteuning. De nieuwe streefdatum is vooralsnog 1 januari 2025.

Geescaleerde zorg 18-

Xonar
Door financiële problematiek bij XONAR staat de continuïteit van de jeugdhulp in de jeugdregio Zuid-Limburg onder druk. Gemeenten zijn op grond van de Jeugdwet verantwoordelijk voor het borgen van deze continuïteit. Landelijk is er een convenant 'Continuïteit jeugdhulp' gesloten om te voorkomen dat er ernstige problemen ontstaan bij het bieden van jeugdhulp aan kwetsbare jeugdigen als cruciale aanbieders in financiële problemen komen. Op basis van dit convenant heeft XONAR in 2023 in samenwerking met de landelijke Jeugdautoriteit, een onafhankelijk regievoerder en gemeenten een herstelplan opgesteld om weer tot een duurzaam gezonde bedrijfsvoering te komen. Voor de uitvoering van dit herstelplan werd aan de 16 samenwerkende gemeenten in Zuid-Limburg een incidentele financiële bijdrage gevraagd van maximaal € 8 mln. Alle 16 gemeenten hebben hiermee ingestemd.
Voor Stein betekent dit concreet een eenmalige, financiële bijdrage van maximaal € 243.902. Dit bedrag is onttrokken aan de reserve Sociaal Domein (raadsbesluit 20 september 2023).

Sinds de zomerperiode 2023 wordt tweewekelijks de voortgang van het herstelplan van XONAR gemonitord. Het algemene beeld is nu dat op onderdelen verbeteringen zichtbaar zijn maar dat de situatie nog altijd zorgelijk is. Uw raad is regelmatig op de hoogte gehouden middels RIB's.

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Verbonden partij	Samenwerkings-vorm	Wat is de bijdrage aan dit programma?
GR Vidar Wsw	GR	Het versterken van de lokale economie door het uitvoeren van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)
Omnibuzz	GR	Het zorgdragen voor het vervoer van klanten met een beperking die een beroep kunnen doen op de Wet maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast wordt de zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking bevorderd.

Wat heeft het gekost ?

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	31.292	31.931	28.323
Baten	8.974	7.609	5.360
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-22.318**	**-24.322**	**-22.963**

Volksgezondheid en milieu

Inleiding
Het programma volksgezondheid en milieu levert een bijdrage aan de kernwaarde een duurzame leefomgeving met unieke waarden. Het gaat dan met name om de strategische keuze 'duurzame ontwikkeling' binnen deze kernwaarde. De komende jaren staan we immers ten gevolge van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord voor grote opgaven op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie. Deze opgaven zien wij als een urgente uitdaging om de leefomgeving verder te ontwikkelen.

Daarnaast biedt dit programma in algemene zin (wettelijke) randvoorwaarden ter bescherming van de gezondheid van onze inwoners waarbij een relatie gelegd kan worden met een gezonde leefomgeving.

Taakvelden
Dit programma omvat de taakvelden:
7.1 Volksgezondheid
7.2 Riolering
7.3 Afval
7.4 Milieubeheer
7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Wat hebben we bereikt ?
Stein heeft unieke omgevingswaarden die we willen behouden en versterken. Enerzijds vanwege de gunstige geografische ligging en anderzijds door de aanwezigheid van hoogwaardige voorzieningen. Door de cultuurhistorische waarden, de ligging aan de Grensmaas en diverse groene verbindingen is tevens sprake van landelijk wonen binnen een groter verstedelijkt gebied.
Dit is in 2022 verder uitgebouwd zodat wij ons steeds meer als prettige woongemeente profileren.

Dit deden we mede aan de hand van onze duurzaamheidsagenda.

Bij een woongemeente hoort ook een goede gezondheid. Ons gezondheidsbeleid had tot doel gezondheidsbevordering en preventie van gezondheidsproblemen bij onze bevolking. Deze doelen zijn deels ook opgepakt binnen het sportbeleid (gezondheidsbevordering middels meer bewegen en tegengaan van overgewicht). Binnen het programma lag de nadruk in deze beleidsperiode op de te realiseren trendbreuk in Zuid-Limburg.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen is op basis van wet- en regelgeving een belangenafweging gemaakt die leiden tot een evenwicht tussen enerzijds een goed woon- en leefklimaat en anderzijds ons economisch klimaat. Het milieudeel is via de RUD opgepakt.

In het kader van volksgezondheid en milieu zijn ook de thema’s afval en water relevant. Het is van belang om huishoudelijk afval goed gescheiden aan te bieden.

Bezuinigingen
N.v.t.

Wat hebben we ervoor gedaan ?

Volksgezondheid

GGD
Op basis van de Wet publieke gezondheid (Wpg) stelt de gemeenteraad iedere vier jaar een nota gezondheidsbeleid vast. Voor de frequentie van vier jaar is aangesloten bij het Rijksbeleid om elke

vier jaar een landelijke preventienota uit te brengen. De regionale nota “Zuid Springt Eruit” is opgesteld voor de jaren 2020-2024. 2023 is dus het laatste jaar van deze beleidscyclus. Om een gedegen nieuw regionaal beleidsplan op te kunnen stellen is het noodzakelijk om goed aan te sluiten bij de ontwikkelingen van IZA, GALA en Trendbreuk. Hierop is echter nu nog onvoldoende zicht om al te kunnen verwerken in een nieuw regionaal gezondheidsbeleid. Daarnaast is het huidige regionale gezondheidsbeleid nog actueel en worden de eerste resultaten zichtbaar. Derhalve wordt het huidige regionale gezondheidsbeleid ‘Zuid Springt eruit’ met één jaar verlengd en in 2024, op basis van de dan verkregen inzichten vanuit IZA, GALA en Trendbreuk, een nieuw regionaal gezondheidsbeleid opgesteld. Dit past binnen de wettelijke vereisten op grond van de Wpg. Het nieuwe regionale gezondheidsbeleid kan dan in het vierde kwartaal 2024 ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Ouderenbeleid
In 2023 is een plan van aanpak opgesteld om te komen tot een advies inzake seniorvriendelijk beleid. In 2024 gaan we hier over in gesprek met Steinse senioren.

Riolering

Riolen
Aan de hand van de onderhoudsprogramma's zijn in 2023 rioolinspecties uitgevoerd in Nieuwdorp, Stein-Centrum en Elsloo. Op basis van deze inspecties hebben er rioolreparaties plaatsgevonden. Hiermee is de inhaalslag voor wat betreft de reparatie van riolen en kolken en daarmee de verbetering van de kwaliteit van ons stelsel verder voortgezet.

Kostendekkingsplan riolen
Op 7 juli 2022 is het beleidsplan water en klimaatadaptatie Westelijke Mijnstreek 2022-2027 en bijbehorend kostendekkings-, beheer- en projectenplan vastgesteld. In het kostendekkingsplan is aangegeven dat, uitgaande van 100% kostendekkendheid, de komende jaren een aanzienlijke stijgingen van het rioolrecht onontkoombaar is om de noodzakelijke investeringen van het projectenplan te kunnen uitvoeren. Om een geleidelijke stijging van het tarief mogelijk te maken is in het plan gekozen voor een jaarlijkse stijging van het vastrechttarief van € 8,50. Hierbij is aangegeven dat in de eerste jaren onttrekkingen aan de voorziening nodig zullen zijn om 100% kostendekkendheid te realiseren.

In 2023 was het vastrecht van de rioolheffing vastgesteld op € 153,10. Uitgaande van de geactualiseerde lasten en baten van de gesloten exploitatie van het riool is een onttrekking van € 299.000 nodig om 100% kostendekking te kunnen realiseren.

Afval

RWM
Gemeente Stein heeft aandelen in het aandelenkapitaal van RWM. In 2023 is geen dividend ontvangen van RWM.

Er vindt geen bijdrage plaats aan deze verbonden partij. Middels een eindafrekening worden de kosten verwerkt binnen het afvalcompartiment en gedeeltelijk het rioolcompartiment. Deze onderbouwingen zijn terug te vinden in subtaakvelden riolering, afval en binnen de paragraaf lokale heffingen.

In november 2023 is de strategische toekomstvisie van RWM in de AvA vastgesteld. De gemeente Echt-Susteren heeft in 2023 als pilot deelgenomen, en zal met ingang van 2024 definitief toetreden tot RWM.

Uitvoeringsplan Grondstoffen (UVP)
In 2022 is de Oplegnotitie Regionaal Uitvoeringsplan (UVP) 'Van Afval Naar Grondstof 2022-2025' vastgesteld. Dit betreft een gezamenlijk uitvoeringsplan van de gemeenten Beek, Sittard-Geleen en Beek. Het UVP beschrijft de uitvoering van de doelen die in 2021 zijn vastgesteld in het Regionaal Beleidskader Van Afval Naar Grondstof. Na vaststelling van het UVP is in juli 2022 gestart met de uitvoering. Met een projectmatige aanpak en in nauwe samenwerking met RWM, gemeente Beek en gemeente Sittard-Geleen zijn in 2023 de volgende maatregelen doorgevoerd:

- Gezamenlijke regelgeving geactualiseerd (afvalstoffenverordening inclusief bijbehorende uitvoeringsregeling).
- Aangepaste inzamelfrequentie restafval (eenmaal per vier weken) per 1 januari 2023.
- Aangepaste inzamelfrequentie PMD (eenmaal per twee weken) per 1 januari 2023.
- Aangepaste DIFTAR-tarieven per 1 januari 2023 (afvalstoffenverordening).
- Communicatieplan RWM bestuurlijk vastgesteld medio 2023.

Verder zijn, in het kader van het UVP, de basisscholen door RWM op de hoogte gesteld van de mogelijkheid om gebruik te maken om afval en grondstoffen gescheiden in te zamelen en af te laten voeren door RWM. Het verlagen van de inzamelfrequentie van het restafval heeft er ook toe geleid dat er alternatieven geboden worden aan huishoudens welke een groot volume aan incontinentiemateriaal en luierafval hebben. Deze huishoudens wordt de mogelijkheid geboden om, tegen reguliere kosten, een afvalpas voor een ondergrondse afvalcontainer of een extra container aan te vragen en te gebruiken.

Project overlast zwerfafval
Zoals in de begroting voor 2023 beschreven is de zwerfafvalvergoeding komen te vervallen en is daarvoor de SUP-vergoeding in de plaats gekomen. De hoogte van de bedragen zijn daarbij inmiddels bekend en, naast de bedragen beschikbaar uit het bestuursakkoord, in te zetten in de structurele aanpak van de zwerfafval problematiek. In 2023 is een deel van de beschikbare gelden ingezet om de strategie "Schoon Stein" op te stellen om het structureel karakter van de aanpak te borgen en is deze strategie tevens gepresenteerd aan de raad. Het vervolg op deze strategie, de uitwerking van een uitvoeringsplan, volgt in 2024. Evenals de uitvoering van de beschreven maatregelen in het uitvoeringsplan.

Kostendekkingsplan afval
De kosten voortvloeiend uit het Regionaal Uitvoeringsplan VANG 2022 - 2025 worden 100% gedekt uit de afvalstoffenheffing. Dit is niet anders voor 2023. De egalisatiereserve wordt in de periode van 2023 - 2025 deels ingezet om de stijging in kosten per huishouden te dempen.

De volgende maatregelen zijn in 2023 tot uitvoering gebracht welke betrekking hebben op het kostendekkingsplan afval:

- De beleidscapaciteit binnen de gemeente is op orde gebracht
- Er is ingezet op extra beleids- en regiekracht voor het uitvoeringsplan
- Maatregelen uit het uitvoeringsplan

In 2023 is het vastrecht van het afval vastgesteld op € 228,00. Uitgaande van de geactualiseerde lasten en baten van de gesloten exploitatie van het afval is een storting van € 30.000 ten gunste van de reserve afval gedaan om 100% kostendekking te kunnen realiseren.

Milieubeheer

Energievisie
In 2023 is de Steinse energiestrategie opgesteld inclusief een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren. Deze visie zal in 2024 door de Raad worden vastgesteld. Mede als gevolg hiervan zijn er projecten niet uitgevoerd in 2023.

In 2023 is in het kader van de duurzaamheidsagenda uitvoering gegeven aan onderstaande projecten:
• Met een aantal gemeenten in Zuid-Limburg en de Provincie Limburg is intensief overlegd over de mogelijkheden voor implementatie van een warmtenet in Zuid-Limburg. Dit zal in 2024 een vervolg krijgen.
• Er zijn diverse maatregelen genomen en nadere onderzoeken opgestart om de gemeentelijke gebouwen te verduurzamen.
• In 2023 is, samen met andere Zuid-Limburgse gemeenten, gewerkt aan de uitvoeringsagenda van de regionale energiestrategie Zuid-Limburg 1.0.

Aanpak energiearmoede en Nationaal Isolatie Programma
In 2023 werd de lokale aanpak energiearmoede gecontinueerd zoals die in 2022 opgestart werd. Steinse huishoudens die de eenmalige energietoeslag hebben toegewezen gekregen (dit betreft circa 1.200 huishoudens met een inkomen van maximaal 130% van het sociaal minimum) zijn in aanmerking gekomen voor gratis energiebesparende middelen, een energiecoach en (onder voorwaarden) gratis vervangend energiezuinig witgoed. De energiebespaaractie werd om onderstaande redenen beëindigd per 31 december 2023. Met de energiebespaaractie zijn 720 huishoudens geholpen met het direct verlagen van hun energierekening.
In 2023 is de gehele doelgroep meermaals benaderd (zowel per post als persoonlijk) om deel te nemen aan de energiebespaaractie. Het motiveren en bedienen van de doelgroep bleek meer capaciteit en middelen te kosten dan vooraf was voorzien. De kosten zijn daarmee relatief hoog per woning in relatie tot de besparingen (kleine, direct toepasbare energiebesparende maatregelen). De verwachting is dat met de lange termijn aanpak Nationaal Isolatie Programma een hogere besparingen per huishouden gerealiseerd kan worden dan met de energiebespaaractie.
De rijksmiddelen ter besteding van energiearmoede die vrijkomen na het beëindigen van de energiebespaaractie (de korte-termijn energiearmoede aanpak) worden in 2024 toegevoegd aan de in 2023 ontvangen middelen voor de lange-termijn aanpak vanuit het Nationaal Isolatie Programma (NIP). Hiermee bevordert en faciliteert de gemeente Stein dat de huishoudens die o.a. binnen de LILEK-categorie (Laag Inkomen Lage Energiekwaliteit) vallen, structurele aanpassingen in hun woning treffen met als doel het energieverbruik en -kosten te minimaliseren.

Eind 2023 is de aanvraag voor de SpUK Lokale Aanpak Isolatie, dat deel uitmaakt van het Nationaal IsolatieProgramma (NIP), ingediend en toegewezen. De gelden die de gemeente Stein voor de eerste tranche vanuit RVO ontvangt zijn €1.456.448, en gaan de komende jaren gebruikt worden om inwoners met slecht geïsoleerde particuliere woningen extra (financiële) steun te bieden voor het toepassen van isolerende maatregelen.

Begraafplaatsen
In 2023 zagen we een toename in het aantal begravingen en uitgifte urn nissen op de begraafplaatsen van gemeente Stein. Dit leidde tot hogere inkomsten van ruim € 15.000. Daartegenover staat dat het door de natte weersomstandigheden van het najaar het niet mogelijk was om ondergronds graven te ruimen en over te brengen naar een verzamelgraf. Deze kosten zijn dan ook niet gemaakt, waardoor er een budget van circa € 28.000 is overgebleven.

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Verbonden partij	Samenwerkings-vorm	Wat is de bijdrage aan dit programma?
GGD Zuid Limburg	GR	Het bevorderen van de gezondheid van inwoners door het tegengaan en vroegtijdig signaleren van ziekten. Daarnaast geven van voorlichting over gezonde voeding en het stimuleren van mensen tot meer beweging.
NV RWM	Privaat	Uitvoeren van de inzameling en het laten verwerken van huishoudelijk afval en het uitvoeren van opgedragen reinigingstaken van de 4 deelnemende gemeenten uit de Westelijke mijnstreek (waaronder Stein).
RUD	GR	Het verhogen van de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving tegen lagere kosten in relatie tot de doelstelling duurzaamheid.

Wat heeft het gekost ?

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	8.513	9.124	7.905
Baten	8.196	8.629	7.447
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-317**	**-495**	**-458**

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Inleiding

Het programma Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting is van belang bij de verdere ontwikkeling van de kernwaarde 'Een duurzame leefomgeving met unieke waarden'. Het gaat dan met name om de strategische keuze 'Woonmilieus afstemmen op de toekomstige (regionale) samenstelling van de bevolking: kwalitatief en kwantitatief' en het verder versterken van de unieke omgevingskwaliteiten.

Ook heeft het programma raakvlakken met de kernwaarde sociale en vitale kernen uit onze strategische toekomstvisie. Sociale en vitale kernen zijn van belang voor een duurzame leefomgeving met unieke waarden. Inwoners nemen zelf initiatief en voelen zich verantwoordelijk voor hun eigen leefomgeving. Als gemeente geven wij hen hiervoor de ruimte.

Taakvelden

Dit programma omvat de taakvelden:
8.1 Ruimtelijke ordening
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)
8.3 Wonen en bouwen

Wat hebben we bereikt ?

Ons ruimtelijke beleid is afgestemd op de kernwaarden sociaal vitale kernen, een duurzame leefomgeving met unieke waarden en een bereikbare en bedrijvige gemeente en draagt daaraan bij. In de Omgevingsvisie zijn de basisprincipes voor een integraal beleid ten aanzien van de fysieke leefomgeving door de raad vastgelegd. Samenvattend zijn deze basisprincipes:

Basisprincipe 1
De gemeente Stein is een eigenzinnige groene woongemeente in de Maasvallei waar het dorps wonen is in een verstedelijkt gebied met ruimte voor particulier initiatief en ondernemerschap.

Basisprincipe 2
Bij ruimtelijke opgaven en ontwikkelingen worden alle facetten van de leefkwaliteit (fysiek, sociaal, economisch, milieu, veiligheid en gezondheid) integraal meegewogen.

Basisprincipe 3
De specifieke kenmerken en kwaliteiten van een gebied staan centraal waarbij onderscheid wordt gemaakt in: woonkernen, buitengebied en bedrijventerreinen. Ook binnen deze gebieden staan de identiteit en unieke kenmerken van een gebied centraal, waarbij kwaliteit en kleinschaligheid leidende principes zijn.

Basisprincipe 4
Om onze ambities vorm te geven werken we samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, mede-overheden en andere betrokkenen. Hierbij denken en handelen we niet in tegenstellingen, maar ieder draagt vanuit zijn eigen betrokkenheid, kennis en ervaring bij aan het versterken van de leefkwaliteit in onze gemeente.

Basisprincipe 5
Afhankelijk van de opgave werken we samen op een passend schaalniveau. Dit kan op kern- of wijkniveau, gemeentelijk, (sub)regionaal, provinciaal of grensoverschrijdend zijn.

Bezuinigingen

N.v.t.

Wat hebben we ervoor gedaan ?

Ruimtelijke ordening

Omgevingswet
In 2023 is verder gewerkt aan het voorbereiden van onze organisatie op de komst van de Omgevingswet. Gedurende het lopende jaar is pas definitief duidelijk geworden dat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking treedt. Dit heeft ertoe geleid dat er enkele aanpassingen in de projectplanning hebben plaatsgevonden.
We hebben ons in 2023 gericht op de uitvoering van een opleidingsplan en het communicatieplan, inclusief het vullen van informatie over de Omgevingswet op de website. Ook is gewerkt aan de toekomstige dienstverlening door het vullen van het nieuwe omgevingsloket door middel van het maken van toepasbare regels (vragenbomen en vergunningchecks voor de 15 meest aangevraagde vergunningen) en het implementeren van twee overige applicaties die samenhangen met het digitale stelsel Omgevingswet. Daarnaast zijn de werkprocessen voor vergunningen opnieuw beschreven en getest.
Verder hebben wij alle verordeningen die zien op het fysieke domein beleidsneutraal aangepast met het oog op de Omgevingswet en hebben wij allerlei overige noodzakelijke juridische aanpassingen met de komst van de wet afgerond, denk daarbij aan de aanpassing van het mandaatbesluit, de instelling van een nieuwe welstandscommissie en de vaststelling van de lijst bindend advies en verplichte participatie.
Met de gemeenten Beek en Sittard-Geleen is verder gewerkt aan een omgevingsplanregeling voor Chemelot. Daarnaast zijn we in 2023 gestart met het maken van een omgevingsplan door de eerder vastgestelde bouwsteen voor de woonkernen verder uit te werken in een pilotproject voor de kern Meers. Deze projecten continueren we in 2024.

Vanwege van de onduidelijkheid rondom de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de noodzakelijke nazorg, zijn enkele deelprojecten die kort voor en na de inwerkingtreding moeten plaatsvinden, inclusief de daaraan verbonden kosten, doorgeschoven naar 2024.

Stationsomgeving Beek-Elsloo
Er zijn in 2023 diverse overeenkomsten gesloten tussen gemeente Beek en Stein, Provincie, Limburg, Prorail, NS en het Ministerie I&W om de realisatie van het stationsgebied na jaren voorbereiding mogelijk te maken. Middels een aanbestedingsprocedure is de aannemer gecontracteerd die eind 2023 is gestart met de werkzaamheden aan Steinse zijde. De aanlegwerkzaamheden gaan geheel 2024 nog door en medio 2025 zal het hele project gereed zijn.

Aanpak Kwadrant Zaam Wonen
Nieuwdorp is een wijk in beweging. Voorzieningen en woningen zijn aan vernieuwing toe wat betekent dat delen van de wijk gaan veranderen. Dit vraagt een zorgvuldig proces.

Niet voor niets is Mijn Nieuwdorp een pilot voor de nieuwe Omgevingswet (met name op gebied van integraal gebiedsgericht werken en participatieprocessen).
Sinds 2019 werken we aan het Wijkactieprogramma (WAP) waarbij we komende jaren focussen op vier geprioriteerde opgaven: Bruisend Hart, Aanpak Woningvoorraad Kwadrant Zaam Wonen, Sociale aanpak 360 graden Nieuwdorp. Dit is vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst.

In 2023 zijn diverse werkzaamheden uitgevoerd voor de projecten.
Voor de Aanpak Woningvoorraad (Kwadrant Zaam Wonen):
• is de renovatie- en verduurzaming van de grondgebonden huurwoningen van Zaam Wonen gestart;
• heeft bureau DIEP, aangesteld door de gemeente, de begeleiding van particulieren voor de verduurzaming van hun woning in het projectgebied verder vorm gegeven;
• is voor deze particulieren de ‘Subsidieregeling Volkshuisvestingsfonds (VHF-subsidie) woningeigenaren in Nieuwdorp gemeente Stein 2023-2026’ door de Raad vastgesteld;
• is voor de sloop/nieuwbouw van de gestapelde huurwoningen een nieuw ontwerp bestemmingsplan opgesteld in procedure gebracht;

• is vergunning verleend voor het oprichten van een permanente vleermuizentoren in het kader van de Wet Natuurbescherming.

Voor Bruisend Hart:
• is voor het plangebied en het ontwikkelprogramma een nieuw ontwerp bestemmingsplan opgesteld en in procedure gebracht;
• is op basis van het ontwikkelprogramma is een subsidie bedrag gereserveerd;

Voor 360 graden Nieuwdorp:
• heeft Vidar in de Wijk haar waarde inmiddels bewezen in Nieuwdorp als een thuisbasis van waaruit mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan de slag kunnen in de wijk;
• is de 2e netwerkbijeenkomst georganiseerd met maatschappelijke professionals en een sociale kaart opgesteld waardoor professionals makkelijker contact leggen.

Wijkaanpak breed is in 2023 een wijkmarkt en een wijkavond georganiseerd om bewoners te informeren over de projecten. De wijkavond in oktober is gecombineerd met het werkbezoek van gouverneur Roemer aan Nieuwdorp.

Stikstofberekeningen
Op basis van de raamovereenkomst zijn in 2023 meerdere stikstofberekeningen bij vergunningaanvragen door het adviesbureau beoordeeld.

Grondexploitaties

Woningbouw Meerdel
'Samen bouwen Meerdel' is een woningbouwontwikkeling waarbij de gemeente een 'Samenwerkings- en realisatieovereenkomst' is aangegaan met de CPO-vereniging CPO Meerdel en de wooncorporatie Zaam Wonen voor de realisatie van 10 koopwoningen en 5 sociale huurwoningen.
Begin januari 2023 is door de CPO vereniging en wooncorporatie Zaam Wonen gestart met de bouwwerkzaamheden. De bouw van de woningen is voor rekening en risico van de kopers van de kavels. De bouwwerkzaamheden hebben het hele jaar 2023 in beslag genomen. Afronding van het project is voorzien in 2024.

Woningbouw Bramert Noord fase 1
In 2023 heeft een grondruil plaatsgevonden waarna vervolgens de ingestelde beroepszaak tegen de ontwikkeling door de appellant is ingetrokken. Er is verder gewerkt aan het besteksontwerp en aan de voorbereidingen voor het bouwrijp maken van het gebied. Ook zijn de woningen in de verkoop geplaatst door de projectontwikkelaar. Naar verwachting zal in het voorjaar 2024 het terrein bouwrijp worden gemaakt en de bouwpercelen vervolgens verkocht worden aan de ontwikkelaar.

Woningbouw Poolster
In 2023 is het gehele terrein bouwrijp gemaakt met o.a. de aanleg van riolering en bouwwegen zodat vervolgens de bouw van de 7 woningen kon starten. Eind 2023 is ook de bouw van de 10 woningen gestart. De 7 bouwkavels zijn in eigendom van de projectontwikkelaar en de 10 kavels tbv de rijwoningen zijn van woningcorporatie Zaam Wonen. In het voorjaar 2024 zal het terrein bij oplevering van de woningen woonrijp gemaakt worden door de aanleg van bestrating, verlichting en groen.

Woningbouw Elckerlyc
Na de sloop van de school is het terrein onderzocht d.m.v. proefsleuven op archeologische vondsten. Het terrein is vervolgens vrijgegeven en eind 2023 is de grond als bouwrijp terrein, dus vrij van opstallen en inclusief een riolering aansluiting en nieuwe inritconstructie verkocht aan de

ontwikkelaar. De 19 appartementen zijn in 2023 nagenoeg allen verkocht door de projectontwikkelaar. De bouw van het appartementencomplex start begin 2024. Het gehele terrein, inclusief parkeerplaats en eigen weg is nu prive eigendom. Er is geen openbare ruimte meer aanwezig.

Wonen en bouwen

Integraal woonwagenbeleid
Het Integraal Woonwagenbeleid valt volledig in de reguliere bedrijfsprocessen. Binnen de domeinen Veiligheid, Zorg en Participatie, Wonen en Fysiek domein zijn in 2023 de reguliere werkzaamheden voortgezet.
Binnen het onderdeel Zorg en Participatie is, in lijn met de aanbevelingen die door de raad zijn vastgesteld, extra aandacht gevestigd op de aller kleinsten. Focusgebieden hierbij zijn terugdringen schoolverzuim en toeleiding naar voorschoolse educatie. Dit alles in combinatie met het project Kansrijke Start van de GGD. Vanuit het domein Wonen heeft de focus gelegen op de voorbereiding voor en de overdracht van de woonwagenlocaties.

Wonen en zorg
De opgaven en acties met betrekking tot het thema "wonen en zorg" zijn opgenomen in de woonzorgvisie. In de periode 2023-2028 wordt hier uitvoering aan gegeven.

Hoogwaardige woon- en zorgcomplexen
Behalve de reeds lopende projecten zoals St Jozefkerk en Bruisend Hart Nieuwdorp is in 2023 het haalbaarheidsonderzoek naar de toekomst van de Moutheuvel in Stein voorbereid. Dit is een belangrijk onderdeel van de contourenschets van de woonzorgzonering (ouderenzorg) zoals opgenomen in de in 2023 vastgestelde woonzorgvisie. Dit haalbaarheidsonderzoek wordt naar verwachting in Q2 2024 afgerond.

Onderzoek koopsector (sloopopgave)
De Transformatievisies bieden hiertoe de basis. Voor de wijken Elsloo en Urmond-Oost zijn deze in 2023 vastgesteld. De overige wijken komen conform de in 2023 vastgestelde woonzorgvisie in de periode 2024 tot en met 2027 aan de beurt. Op basis van de visies kan dan een aanpak worden opgesteld voor de kwetsbare particuliere woningvoorraad.

Gebiedsgerichte aanpak WAP Nieuwdorp
Doorontwikkeling gebiedsgericht werken
In 2023 is de Organisatievisie Stein 2023-2027 vastgesteld. Gebiedsgericht werken is hierin opgenomen als werkwijze om opgaven te realiseren. De vertaling van de visie en daarmee ook het inbedden van gebiedsgericht werken in de uitvoering zal vanaf 2024 gaan plaatsvinden.

(Milieu)leges omgevingsvergunningen
Legesopbrengsten
Abusievelijk zijn een deel van de legesopbrengsten van een groot bouwproject niet in de begroting verwerkt. Het betreft een bedrag van €100.000. Derhalve is in deze jaarrekening een incidentele overschrijding zichtbaar van de legesopbrengsten over 2023 ten aanzien van omgevingsvergunningen.

Milieuleges
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgen we als bevoegd gezag de mogelijkheid om leges te heffen over de besluiten voor omgevingsvergunningen ‘milieu’, hierna te noemen 'milieuleges'. Vanaf 2024 is het heffen van milieuleges opgenomen in onze legesverordening zodat de juridische grondslag geborgd is. Omdat de Omgevingswet in 2023 nog niet van kracht was, zijn de aanvankelijk begrote milieulegesopbrengsten in de begroting 2023 gecorrigeerd.

Huisvesting bijzondere doelgroepen
In 2023 is samen met een van de woningstichtingen de realisatie van huisvesting van een groot urgent gezin onderzocht. Naar verwachting kan een en ander in 2024 uitgevoerd worden.

Onderzoeken volkshuisvesting
Om de kosten voor 2023 te dekken, zoals opgenomen in de vastgestelde Woonzorgvisie Stein 2023- 2028, is in 2023 gebruik gemaakt van een budget en onttrekking uit de krimpreserve van € 20.000 dat aanvankelijk in 2025 geraamd was.

Woonwagenlocaties
In 2023 is woonwagenlocatie Swentiboldlaan overgedragen aan Wonen Limburg. Hiermee is de overdracht naar Wonen Limburg afgerond. Er zijn nog drie locaties waarbij de standplaatsen in eigendom zijn bij gemeente Stein, hiervoor loopt het overdrachtstraject richting Zaam Wonen. Vanuit afdeling accommodaties heeft er groot onderhoud aan de sanitaire units en standplaatsen plaatsgevonden bij locatie Swentiboldlaan en is hiermee bij locatie Veestraat gestart.

Wet kwaliteitsborging (Wkb)
De nieuwe Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) moet zorgen voor een betere bouwkwaliteit tegen lagere kosten. Een belangrijke en ingrijpende wijziging is dat bouwers meer verantwoordelijkheid krijgen. Ook verschuift de technische kwaliteitsborging van gemeenten naar private partijen. Deze private kwaliteitsborging bouw wordt ten dele uitgevoerd door private kwaliteitsborgers. De complete plantoetsing (algemene bouwkunde, brandveiligheid, constructieve veiligheid, bouwfysisch en installaties) en het toezicht op de bouwplaats wordt door deze kwaliteitsborgers gedaan. De ruimtelijke toets (onder andere bestemmingsplan, milieu, welstand en Ruimtelijke Ordening) blijft gewoon door gemeenten uitgevoerd worden. Ook gaan gemeenten controleren of de kwaliteitsborgers die zijn aangesteld wel (juist) gecertificeerd zijn om de private kwaliteitsborging bouw te mogen doen. Naar verwachting treedt er voor gemeenten dus een verschuiving op van preventief toezicht naar meer repressief toezicht.

De Wkb treedt gefaseerd in werking. Op 1 januari 2024 gebeurt dit vooralsnog alleen voor eenvoudige nieuwbouw projecten. Op een later moment wordt beslist of de wet ook gaat gelden voor verbouwprojecten en complexere bouwprojecten.

Voor de uitvoering van deze nieuwe taken is door het Rijk structureel een bedrag van € 14.454 beschikbaar gesteld. Deze gelden zijn in 2023 aangewend voor training van medewerkers en vanaf 2024 voor de dekking van extra (personeels)kosten als gevolg van deze nieuwe wet. Ook is er een incidenteel bedrag van € 36.000 door het Rijk beschikbaar gesteld. Dit bedrag is doorgeschoven naar 2024 en zal worden benut voor financiering van implementatiekosten.

Wet Goed Verhuurderschap
Per 1 juli 2023 is de Wet goed verhuurderschap ingegaan. Deze wet zorgt ervoor dat huurders melding kunnen maken als een private verhuurder of verhuurbemiddelaar zich niet goed gedraagt. Bijvoorbeeld als deze te veel borg vraagt, oneerlijke kosten rekent voor schoonmaak en energie, discrimineert of huurders bang maakt. De verhuurder kan dan een waarschuwing of een boete krijgen. In het geval van woningcorporaties is het toezicht en handhaving belegd bij de Autoriteit Woningcorporaties. In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen voor het inrichten van een meldpunt per 1 januari 2024.

Woonzorgvisie 2024-2028
Op 28 september 2023 heeft uw gemeenteraad de Woonzorgvisie Stein 2023-2028 "Dat maakt Stein voor mij ... een goed thuis (voor iedereen)" vastgesteld. De geraamde kosten om uitvoering te geven aan de woonzorgvisie bedragen ca. €1,25 miljoen voor de gehele periode 2023-2028. Deze kosten zijn meegenomen in de meerjarenbegroting 2024-2027.
Momenteel wordt de visie opgemaakt en een publiekssamenvatting gemaakt.

Herbestemming St. Jozefkerk Kerensheide
De gemeentelijke investeringsbijdrage en exploitatiebijdrage is in 2023 nog niet besteed. Dit vanwege uitloop bij opstellen van de definitieve koopovereenkomst voor de kerk naar Q1-2024. De koopovereenkomst is een voorwaarde om de gemeentelijke bijdrage te kunnen besteden.

Sanitaire units woonwagenlocaties
In 2023 is voor een deel van het budget onderhoud uitgevoerd aan de sanitaire units. In de slotwijziging is een bedrag van € 200.000 doorgeschoven. Het resterende niet bestede bedrag van € 95.000 dient in 2024/2025 alsnog ter beschikking te worden gesteld via de bestuursrapportage. Dit alles loopt parallel aan de overdracht woonwagenstandplaatsen.

Wat heeft het gekost ?

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	2.924	3.911	10.251
Baten	2.124	2.549	9.075
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-800**	**-1.362**	**-1.176**

Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

Het programma bestuur en ondersteuning heeft een relatie met de kernwaarde sociale en vitale kernen en de strategische keuze 'van regisseren naar meer stimuleren en faciliteren' in het bijzonder. Om het actief eigenaarschap van inwoners en ondernemers verder te stimuleren zoals wij in onze strategische toekomstvisie hebben vastgelegd, betekent dit een verandering in onze rol en taakopvatting. Hiervoor is zowel vanuit het bestuur als de ambtelijke organisatie daadkracht en bestuurskracht nodig. Daarnaast stemmen we met het oog op de flexibele 24/7 maatschappij onze dienstverlening steeds meer af op deze behoefte aan flexibiliteit van onze inwoners. In het kader van de strategische keuze 'het stimuleren van actief eigenaarschap van inwoners en ondernemers' willen wij ook meer kennis en expertise van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, onderwijs en kennisinstellingen naar binnen halen en deze verbinden met de kennis en expertise van onze eigen organisatie. (Regionale) samenwerking is in de toekomst van groot belang om de kracht van Stein te behouden en onze kernen sociaal en vitaal te houden.

Taakvelden

Dit programma omvat de taakvelden:

0.1 Bestuur
0.2 Burgerzaken
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
0.4 Overhead
0.5 Treasury
0.6 Belastingen (OZB, parkeerbelasting, overige belastingen)
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten
0.9 Vennootschapsbelasting
0.10 Mutaties reserves
0.11 Resultaat van de rekening

Wat hebben we bereikt ?

We zijn een zelfstandige gemeente die financieel gezond is, communicatief sterk en dienstverlenend handelt naar haar inwoners en ondernemers. Enkele zaken waaruit dat blijkt:

- Er zijn goede stappen gezet op het gebied van regionale samenwerking, dit om de positionering en uitvoeringskracht van de regio te versterken.

- In 2023 hebben we met medewerking van talloze vrijwilligers en medewerkers van de gemeente Stein naast de Provinciale Staten en Waterschap verkiezingen ook een Tweede Kamerverkiezing verzorgd. Met dank aan deze mensen hebben deze verkiezingen soepel kunnen verlopen.

- Op het gebied van informatiebeveiliging en privacy is vooruitgang geboekt: vanuit de visie op privacy en informatiebeveiliging 2022-2026 is een uitvoeringsplan vastgesteld.

- Voor onze burgers werd een open dag georganiseerd waarbij inwoners, bedrijven en organisaties uit de gemeente Stein, inclusief familie en vrienden van medewerkers een inkijkje konden nemen in de organisatie. De investering in tijd en middelen voor deze dag leverden een waardevolle interactie op.

- Tenslotte zijn er belangrijke stappen gezet in de doorontwikkeling van de organisatie: medio 2023 zijn de organisatievisie en -missie vastgesteld en eind 2023 is daaruit een

nieuwe hoofdstructuur met bijbehorende sturingsvisie voortgekomen, die in 2024 tot een aanpassing van de organisatie zal leiden.

Bezuinigingen

n.v.t.

Wat hebben we ervoor gedaan ?

Bestuur

Gemeenteraad

Rekenkamercommissie

Het Presidium heeft aangegeven voor wat betreft de inrichting van een Rekenkamer regionale samenwerking te zoeken. De griffiers van een zevental gemeenten in Zuid-Limburg hebben de handschoen opgepakt en in 2023 gewerkt aan de opzet van een regionale Rekenkamer. Het betreft de Raden van de gemeenten Beek, Beekdaelen, Meerssen, Simpelveld, Valkenburg, Voerendaal en Stein. Dit heeft geresulteerd in initiatiefvoorstel vanuit de deelnemende Raden die in hun decembervergadering een eensluidende verordening op de Rekenkamer hebben vastgesteld.
In het tweede kwartaal van 2024 is de bemensing van de nieuwe Rekenkamer aan de raden voorgelegd. Het in de Begroting 2023 opgenomen budget ten behoeve van de Rekenkamer, te weten € 26.000, is in 2023 daardoor niet aangesproken.

Gedragscode Raad en College

Het afgelopen jaar heeft de Raad haar gedragscode - middels een aantal sessies onder externe begeleiding - bij de tijd gebracht. In een parallel proces heeft ook het College een geactualiseerde gedragscode geformuleerd. Beide codes zijn aan de Raad ter formele vaststelling voorgelegd.

College B&W

De voorziening pensioenverplichtingen (gewezen) wethouders is gevormd voor het betalen van (toekomstige) pensioenen van (voormalige) bestuurders. De voorziening is per 31 december 2023 geactualiseerd op basis van het Financieel Jaarverslag van Pro Ambt. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) schrijft de te hanteren rekenrente voor die gebruikt moet worden. Deze rekenrente is eind 2023 bekend gemaakt en bedraagt 3,160%. De gehanteerde rekenrente over 2022 bedroeg 2,474%. Onder andere door de gestegen rekenrente is het bedrag in de voorziening te hoog en moet dit conform BBV in 2023 éénmalig vrijvallen ten gunste van de exploitatie voor een bedrag van circa € 14.000.

Wethoudersuitkeringen

De voorziening wethoudersuitkeringen is gevormd voor het betalen van de (verlengde) wethoudersuitkeringen tot en met 2026 op grond van het gestelde in de Algemene Pensioenwet politieke Ambtsdragers (APPA) en om jaarlijkse schommelingen in de uitkeringen aan gewezen wethouders te egaliseren. Om deze voorziening op het juiste niveau te brengen waardoor deze voldoet aan de voorschriften uit het BBV, is in 2023 een éénmalige storting van € 18.500 noodzakelijk.

Regionale samenwerking

Op Zuid-Limburgse schaal hebben wij samen met de andere vijftien gemeenten verdere stappen gezet om de positionering en uitvoeringskracht van de regio te versterken. Dit doen wij in het kader van NOVEX-gebied Zuid-Limburg samen met de provincie en het Rijk. Ook nemen wij deel aan de Regiodeal InGenieus, Groen en Gezond. In deze Regiodeal wordt ingezet op een transitie naar een circulaire economie met voldoende en geschoold personeel, wordt de grensligging benut en wordt de gezondheid vergroot met kansen en perspectief voor alle inwoners en wordt het unieke landschap (groene long) versterkt. In februari 2022 heeft het Rijk laten weten € 20 miljoen in deze Regiodeal te willen investeren. De deal is in 2023 getekend.

Daarnaast vindt binnen verschillende taakvelden samenwerking plaats binnen de Westelijke Mijnstreek en Zuid-Limburgs verband.

Middengebied
Samen met de gemeenten Beekdaelen, Voerendaal, Simpelveld, Valkenburg aan de Geul, Meerssen, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Vaals geven wij uitvoering aan het Uitvoeringsprogramma voor het Middengebied ('Van Groen hart tot groene long). Wij nemen deel aan de projecten Sector Platform Vrijetijdseconomie en het project scan agrarische kavels.

Beheer overige gebouwen en gronden

Verkoop Kruisstraat 15
In 2023 is de schuur achter de woning Kruisstraat 15 in Stein via een openbare verkoopprocedure verkocht. De opbrengst bedroeg € 102.600.

Onrechtmatig grondgebruik
Het extern bureau, dat vanaf juni 2022 in het kader van het project onrechtmatig grondgebruik is gestart met het afhandelen van ca. 125 grondgebruikssituaties, heeft in 2023 met ca. 75 gebruikers een regeling getroffen door een koop-, huur of gebruiksovereenkomst. Met de resterende 50 gebruikers zal in 2024 mogelijk een regeling worden getroffen.

Bij de bestuursrapportage 2023 is een gedeelte van het budget 2023 voor de externe inhuur naar 2024 overgeheveld. Later is gebleken dat er in 2023 toch meer werkzaamheden zijn verricht waardoor er een overschrijding van het betreffende budget voor 2023 van € 25.000 heeft plaatsgevonden.

Burgerzaken

Verkiezingen
In 2023 hebben we naast de Provinciale Staten en Waterschap verkiezingen ook een Tweede Kamerverkiezing verzorgd. Door de uitvoer van deze extra onvoorziene verkiezing zijn meer kosten gemaakt. Hier stond geen aanvullende vergoeding tegenover vanuit het Ministerie BZK. De gemeenteraad heeft op 28 september 2023 hiervoor een extra budget van € 83.000 beschikbaar gesteld.

Digitaal aanvragen rijbewijzen
Eind 2022 is de mogelijkheid gekomen om rijbewijzen digitaal te verlengen voor inwoners. In 2023 zien we dat ongeveer 11% hier gebruik van heeft gemaakt. Dit is lager dan begroot en mogelijk komt dit door het lage aantal locaties (één) in de gemeente Stein waar dat kan. Eind 2023 is in de hal van het gemeentehuis een pasfotocabine geplaatst waar mensen onder andere zonder afspraak digitaal het rijbewijs kunnen verlengen. Daarmee is het op twee locaties mogelijk om deze digitale foto's te laten maken. We zien dan ook een stijging van digitale aanvragen rijbewijs sinds plaatsing.

Overhead
Als gevolg van de gewijzigde voorschriften in het BBV, wordt de overhead vanaf 2017 niet meer verdeeld over diverse posten in de begroting, maar wordt het volledige bedrag zichtbaar gemaakt op een taakveld overhead, als onderdeel van programma Algemene Dekkingsmiddelen.

Definitie van overhead: het geheel van functies gericht op sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Overhead	-10.198	-10.574	-8.494
Totaal	**-10.198**	**-10.574**	**-8.494**

Informatiebeveiliging en privacy
In 2023 is er verder uitvoering gegeven aan de Visie op privacy en informatiebeveiliging 2022-2026 en het hierbij behorende uitvoeringsplan. Om beter in staat te zijn om proactief risico's te identificeren en te rapporteren is er een nieuw Information Security Management Systeem (ISMS) aangeschaft. Het ISMS helpt ons met het bijhouden en controleren van alle normenkaders op het gebied van privacy en informatiebeveiliging zoals de AVG, de BIO en de Wet Politiegegevens.

Daarnaast zijn er ook dit jaar weer verschillende bewustwordingsactiviteiten uitgezet zoals een mystery guest, een leidinggevende sessie en verschillende nanolearnings.

Er zijn acht datalekken gemeld waarvan twee er gemeld moesten worden bij de Autoriteit Persoonsgegevens en aan de betrokkenen. Daarnaast zijn er zeven DPIA's uitgevoerd waarvan twee in 2024 worden afgerond.

Om risico's en zwakheden binnen onze IT omgeving te achterhalen hebben wij door een externe partij een pentest laten uitvoeren. Uit deze pentest zijn een aantal risico's naar voren gekomen die samen met onze ICT-dienstverlener zijn opgepakt.

Ensia
Het moeten voldoen aan kaders en normen op het gebied van informatieveiligheid (en indirect privacy) brengt de verplichting met zich mee dat daar verantwoording over wordt afgelegd. De wijze waarop dit plaatsvindt is via de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) met als uitgangspunt het horizontale verantwoordingsproces aan de toezichthouders en de gemeenteraad wat elk jaar wordt uitgevoerd. Op 31 december 2023 voldeed de gemeente niet aan alle normen. De gemeente heeft hiervoor een verbeterplan opgesteld om alsnog aan deze normen te kunnen voldoen.

Audit Wet Politie Gegevens
In 2023 is de hercontrole uitgevoerd van de externe audit Wet Politiegegevens. De resultaten van deze audit zijn gedeeld met het bestuur en ter verantwoording aan de Autoriteit Persoonsgegevens. Uit de hercontrole is naar voren gekomen dat de gemeente Stein vooruitgang heeft geboekt. De aanschaf van de boa applicatie en het actualiseren van het statuut Functionaris Gegevensbescherming spelen hierin een grote rol. Voor de normen waaraan de gemeente deels of nog niet aan voldoet zijn verdere verbeteracties opgesteld. In 2024 zal de gemeente met de uitvoering van de interne audit de verdere vooruitgang kunnen aantonen. De volgende externe privacy audit staat gepland voor 2025.

Informatiebeleid
De focus lag op de continuïteit van de dagelijkse werkzaamheden. Eind 2023 is gestart met het opstellen van het nieuwe beleidsplan voor de periode 2024-2027.

Communicatie
In 2023 werd de nieuwe visie op communicatie ontwikkeld en in juni vastgesteld door de raad. Voor een deel is deze visie uitgevoegde, zijnde de projecten die binnen deze visie en uitvoeringsagenda zijn opgesteld:
Zo is een open dag georganiseerd waarbij inwoners, bedrijven en organisaties uit de gemeente Stein, inclusief familie en vrienden van medewerkers een inkijkje konden nemen in de organisatie. De investering in tijd en middelen voor deze dag leverden een waardevolle interactie op.

Het project Duidelijke Taal kreeg in 2023 een nieuwe impuls, met trainingen voor medewerkers om heldere teksten te produceren die voor de gemiddelde inwoner begrijpelijk zijn. Een testpanel beoordeelde teksten op begrijpelijkheid en voorzag medewerkers van feedback.
Crisiscommunicatie bleef een prioriteit, vooral met lokale incidenten.
Daarnaast werden er in 2023 tien uitgaven van de Maaskentjer en ook een nieuwe versie van de jaarkalender gepubliceerd, en dit werd gewaardeerd door de inwoners.
De toegankelijkheid van de website werd verbeterd. De efficiëntie werd verhoogd, de kwaliteit van de website werd verbeterd en er werd voldaan aan de toenemende privacy- en veiligheidseisen voor gemeentelijke websites.

Als we kijken naar de visie op communicatie, specifiek de positie in de organisatie van communicatie en bijbehorende taakverschuiving, is daar geen invulling aan gegeven. Dit in afwachting van de formatie-uitbreiding welke is gekoppeld aan de doorontwikkeling op de organisatie.

Visie op dienstverlening
Continu verbeteren
Interne processen zijn vooral middels de continu verbeteren methodiek onder de loep genomen. Denk hierbij aan het proces huwelijken, introductieprogramma, impact globalisering op burgerzaken, nieuwe medewerkers en iBurgerzaken. Daarnaast zijn verdiepende onderzoeken uitgevoerd om tot ontwikkeling van persona's en klantreizen te komen, welke ons in staat stelt om meer klantgericht processen in te richten.

Klant tevredenheid onderzoek
Eind 2023 is het tweejaarlijks klant tevredenheid onderzoek uitgevoerd. De resultaten worden in de eerste helft van 2024 bekend waarop een actieplan zal worden gemaakt.

Sloop Vivaldi
In Vivaldi werden in 2023 nog altijd asielzoekers opgevangen. Omdat deze opvang ook in 2024 nog doorloopt is er geen zicht op een concrete datum voor de sloop van Vivaldi. De middelen voor de sloop worden dan ook niet overgeheveld naar 2024. In de toekomst zullen weer opnieuw middelen voor de sloop van Vivaldi opgenomen worden wanneer dit concreet wordt.

Belastingen

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
OZB niet-woningen	2.004	1.988	2.000
OZB woningen	3.879	3.822	3.822
Belastingen overig	54	9	60
Totaal	**5.938**	**5.819**	**5.882**

BSGW
In de rapportage tot en met het 3e kwartaal van 2023 van BsGW wordt melding gemaakt van een verwacht negatief resultaat over het boekjaar 2023 van circa € 1,293 miljoen. Dit kan uitgesplitst worden in:

- Reguliere bedrijfsvoering € 369.447 (nadeel)
- Renteopbrengsten € 710.999 (voordeel)
- Extra WOZ-bezwaren € 2.773.266 (nadeel)
- Taakstelling OOP € 400.000 (voordeel)

Dit verlies in 2023 betekent een extra bijdrage in 2023 voor de gemeente Stein van € 35.369.

In totaliteit telt BsGW in 2023 2,7 keer zoveel bezwaren dan in 2022. Door de Waarderingskamer is bevestigd dat dit in lijn is met het landelijk beeld. De stortvloed aan bezwaren in 2023 laat zich met name verklaren door:

- De ongekend hoge WOZ-waarde op de peildatum 1 januari 2022 in combinatie met de relatieve daling van de verkoopprijzen op de aanslagdatum in februari 2023;
- De zeer intensieve reclamecampagnes van de NCNP-bedrijven;
- De consequenties van het aangenomen Wetsvoorstel herwaardering proceskostenvergoeding.

Verwerking projectkosten OOP
De nieuwe accountant (RSM) van de BSGW kijkt anders aan tegen de verwerkingswijze van het project OOP dan de vorige accountant (EY). RSM is van mening dat de projectkosten OOP niet op de balans geactiveerd mogen worden. In plaats van het tot en met 2027 via de balans in tranches ten laste van het resultaat brengen van de projectkosten OOP, dienen de projectkosten OOP volgens RSM ten laste van het resultaat te worden genomen op het moment dat de lasten zijn gerealiseerd. Dit betekent voor de huidige situatie dat de lasten, die in voorgaande jaren zijn gerealiseerd, alsnog ten laste van het resultaat dienen te worden gebracht. Dit betekent een extra last van € 75.417 in de jaarrekening van 2023. Hier staat dan wel tegenover dat de begroting van BsGW met ingang van dit jaar stapsgewijs benedenwaarts wordt bijgesteld. Per saldo heeft dit dus geen gevolgen voor de deelnemers.

Treasury

Saldo financieringsfunctie
Dit betreft voornamelijk het saldo van de rente over de eigen financieringsmiddelen en het saldo van de toegerekende rente aan de producten van de programma's.

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Saldo financieringsfunctie	184	321	0
Totaal	**184**	**321**	**0**

Opbrengst uit beleggingen
De gemeente heeft aandelen in vennootschappen. Door enkele vennootschappen wordt dividend uitgekeerd. In onderstaand overzicht is een specificatie van de belangrijkste baten (dividend) en lasten van de aandelen opgenomen.

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Dividend Enexis, Attero en B.N.G.	643	643	274
Financieringslasten	-11	-11	274
Totaal	**632**	**632**	**263**

Rente
De aandelen van de beleggingen zijn als activa op de balans opgenomen. Van activa worden rentelasten aan de exploitatie doorberekend.

Enexis

In 2023 is een bedrag van circa € 594.000 dividend ontvangen voor de aandelen van Enexis (€ 1,29 per aandeel). Dit betreft een dividenduitkering vanuit de resultaatbestemming 2022 en verkoop Fudura BV van Enexis.

BNG
In 2023 is van de BNG een bedrag voor dividend ontvangen van circa € 48.000 (€ 2,50 per aandeel). Dit betreft een dividenduitkering vanuit de resultaatbestemming 2022 van de BNG.

Algemene uitkering

Het gemeentefonds is een fonds op de rijksbegroting waaruit de gemeenten jaarlijks een algemene uitkering ontvangen.
In de besteding van de algemene uitkering is de gemeente vrij, er staan echter wel wettelijke taken tegenover. Over de besteding hoeft geen verantwoording aan het rijk te worden afgelegd.

De gegevens die in deze jaarrekening zijn opgenomen ten aanzien van het gemeentefonds zijn in onderstaande tabel weergegeven:

(* € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Algemene uitkering	44.700	44.455	43.127
IU Participatie	2.799	2.799	2.551
DU Sociaal Domijn (voogdij+energietoeslag)	1.258	1.258	0
DU VTH provinciale taken	149	149	149
DU voorschoolse voorziening peuters	30	30	32
DU Armoedebestrijding kinderen	69	69	69
DU Brede school combinatiefuncties	0	0	106
DU Uitvoeringskosten Gebiedsgerichte aanpak	8	0	0
DU Maatschappelijke begeleiding	31	24	0
DU Impulsgelden Weerbaar bestuur	7	7	0
DU Versterking omgevingsveiligheid	7	7	7
DU Extra capaciteit BOA	33	33	33
DU Leerlingenvervoer Oekraine	16	16	0
DU Invoeringskosten omgevingswet	148	0	0
DU Meerkosten Oekraine SD	13	0	0
DU Wet kwaliteitsborging Bouw	13	13	0
DU Einde lening inburgeringsplichtig	3	1	0
DU Taal voor ontheemden Oekraine	6	6	0
DU Wet goed verhuurderschap	7	7	0
Algemene uitkering voorgaande jaren	32	5	0
Totaal	**49.331**	**48.879**	**46.074**

Er is een afwijking zichtbaar in de laatste bijgestelde begroting 2023 en de realisatie 2023. Dit wordt veroorzaakt door de decembercirculaire. Deze wordt te laat gepubliceerd om dit nog in de begroting bij te stellen. Dit zorgt dan ook voor een afwijking van € 450.000 in de jaarrekening.

Overige baten en lasten

Stelposten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Stelpost loonstijgingen	0	0	-220

Stelpost prijscompensatie	0	0	-347
Stelpost herbezetting OR	0	0	-33
Stelpost verkoop verlof	0	0	-41
Stelpost flexibele beloning	0	-7	-29
Stelpost ziek en piekpot	0	0	-318
Stelpost bezuinigingen accommodaties	0	0	-4
Totaal		**-7**	**-990**

Onvoorzien

(x € 1.000)	**Werkelijk 2023**	**Begroting na wijziging 2023**	**Primaire begroting 2023**
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**

Mutaties reserves

Binnen dit taakveld zijn alle reserves opgenomen. Voor een verder overzicht verwijzen wij naar de jaarrekening, toelichting op de balans, onderdeel Eigen Vermogen.

Algemene dekkingsmiddelen

In deze paragraaf zijn baten en de daaraan gerelateerde lasten opgenomen, die geen directe relatie hebben met de programma's. Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

(x € 1.000)	Realisatie 2023			Werkelijk Begroting na wijziging 2023			Primaire begroting 2023		
	Lasten	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Saldo financieringsfunctie	-89	95	184	-215	106	321	98	98	
Algemene uitkeringen		49.331	49.331		48.880	48.880		46.254	46.254
Overige algemene dekkingsmiddelen		698	698	7	605	597	990	500	-490
Lokale heffingen	317	6.054	5.738	247	6.062	5.814	210	6.062	5.852
Dividend	11	643	632	11	643	632	11	274	263
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**239**	**56.821**	**56.583**	**51**	**56.295**	**56.244**	**1.309**	**53.188**	**51.880**

Relatie verbonden partij met realisatie programma

Verbonden partij	Samenwerkings-vorm	Wat is de bijdrage aan dit programma?
BsGW	GR	Het een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement halen uit samenwerking tussen lokale overheden op gebied van belastingheffing en -inning.
BNG	Privaat	Het genereren van extra inkomsten voor de gemeente uit eventueel verkregen dividend.
Enexis Holding	Privaat	Het genereren van extra inkomsten voor de gemeente uit eventueel verkregen dividend.

Wat heeft het gekost ?

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023

Lasten	14.438	14.808	13.186
Baten	57.747	57.235	53.629
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**43.308**	**42.427**	**40.443**
Toevoeging reserves	4.322	4.578	1.738
Onttrekking reserves	5.306	5.826	2.640
Gerealiseerd resultaat	**44.292**	**43.675**	**41.345**

Paragrafen

Lokale heffingen

Lokale heffingen

Het pakket van de gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat in Stein uit een zestal heffingen. Deze worden gelegitimeerd door verordeningen die de raad elk jaar vaststelt.
De lokale heffingen worden ingedeeld in twee categorieën:

- Belastingen: Deze worden door de overheid dwangmatig opgelegd. Voor de belastingbetaler staat hier geen individuele aanwijsbare prestatie tegenover. Belastingplichtigen hebben feitelijk geen keuzemogelijkheid.
- Heffingen: Dit zijn betalingen aan de overheid voor een door de overheid individueel geleverde specifieke overheidsprestatie. De heffingen zijn gebaseerd op het profijtbeginsel. Iemand die van de overheid profiteert, betaalt hiervoor een bijdrage.

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente. De gemeente Stein kent de volgende niet bestedingsgebonden heffingen.

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Toeristenbelasting	230	173	173
Rioolheffing	2.802	2.824	2.905
OZB woningen	3.925	3.922	3.922
OZB niet woningen	2.129	2.139	2.139
Leges	873	760	665
Afvalstoffenheffing	3.454	3.485	3.580
Totaal	**13.412**	**13.304**	**13.385**

Algemeen

Waarom wordt belasting geheven?
Een gemeente genereert geen winst zoals een private onderneming. De lasten die de gemeente jaarlijks maakt voor het lokaal bestuur en het onderhouden en in stand houden van wegen, riolering, scholen, openbaar groen etc. worden voor een groot gedeelte gedekt uit de van het Rijk ontvangen algemene uitkering. Omdat de algemene uitkering niet de volledige uitgaven dekt, moet de gemeente zelf ook baten genereren. Dit gebeurt door het heffen van belastingen en (privaatrechtelijke) heffingen.

Verschil algemene heffingen en specifieke heffingen:
Bepaalde belastingen/heffingen mogen alleen worden opgelegd als kosten worden gemaakt voor dit doel. Zo mag bijvoorbeeld de opbrengst van de afvalstoffenheffingen niet hoger zijn dan de kosten die hiervoor worden gemaakt. Er zijn ook belastingen/ heffingen die een algemeen karakter hebben. Deze zijn wat hoogte en besteding betreft niet voor een specifiek doel bestemd, maar dienen ter dekking van algemene uitgaven.

De heffingen van de gemeente Stein zijn:

- Onroerende Zaak Belastingen (OZB)
- Afvalstoffenheffingen
- Rioolheffingen
- Toeristenbelasting
- Leges

Totstandkoming van de tarieven:
Jaarlijks worden bij het vaststellen van de begroting ook de opbrengsten voor de belastingen/heffingen en retributies door de gemeenteraad vastgesteld. In de raad van 10 november 2022 is, na vaststelling van de programmabegroting 2023, per belasting/heffing een aparte verordening vastgesteld met daarin opgenomen het doel, de grondslag en de definitieve tarieven 2023 van de belasting/heffing.

Belastingbeleid:
Op 18 maart 2021 is het Belastingbeleidsplan door uw raad vastgesteld. In dit plan is het belastingbeleid voor de komende jaren beschreven.

Voor de rioolheffing geldt het principe van 100% kostendekkendheid. Dat betekent dat de opbrengst van de rioolheffing voldoende moet zijn om de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding en verbetering van het watersysteem te borgen. Schommelingen in de rioolheffing worden opgevangen middels de daartoe gevormde (egalisatie)voorziening. Voor de afvalstoffenheffing geldt hetzelfde kader van kostendekkendheid. Bij deze heffing kan de ingestelde egalisatiereserve ingezet worden om schommelingen in de tarieven tegen te gaan. Uitgangspunt bij zowel de rioolheffing als de afvalstoffenheffing is dat niet uitgegeven middelen middels de voorziening respectievelijk egalisatiereserve ingezet worden om tariefstijgingen te dempen. Daarnaast wordt bij voortduring kritisch gekeken naar de uitgaven om daarmee de lasten voor inwoners en bedrijven te beperken.

Onroerende zaakbelasting OZB

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
O.Z.B. eigenaar woningen	3.925	3.922	3.922
O.Z.B. gebruiker niet woningen	916	919	919
O.Z.B. eigenaar niet woningen	1.213	1.221	1.221
Totaal	**6.054**	**6.061**	**6.061**

Doel van de belasting/heffing:
De opbrengst van de Onroerende zaakbelasting (OZB) is een algemeen dekkingsmiddel. Tegenover deze belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven.

Wie is belastingplichtig?
De OZB wordt geheven van:
- de eigenaren van alle woningen en
- de eigenaren en gebruikers van niet-woningen (bedrijven, scholen, trafo's etc.) binnen de gemeentegrenzen.

Grondslag van de heffing:
De grondslag voor de heffing is de WOZ-waarde. Dit is de waarde volgens de Wet Onroerende Zaken. De tarieven voor de OZB zijn mede afhankelijk van de getaxeerde WOZ-waarden.

Overige informatie:
Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De algemene uitkering wordt over de gemeenten verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die verschillen in kosten weerspiegelen, maar ook verschillen in belastingcapaciteit. Voor de belastingcapaciteit wordt een afgeleide van de waarde van onroerende zaken gebruikt. Gemeenten die binnen hun grenzen veel hoog gewaardeerd onroerend goed hebben, ontvangen een lagere uitkering dan soortgelijke gemeenten met minder waardevol onroerend goed. Van de waarde van woningen wordt met 80% rekening gehouden en van de waarde van niet-woningen 70%. Hierop

wordt het zogenaamde rekentarief toegepast. Dit rekentarief is globaal afgeleid van het gemiddelde OZB-tarief. Het OZB-tarief dat de gemeente hanteert, is niet relevant voor deze aftrekpost bij de algemene uitkering.

Relatie met programma's:
Omdat de onroerende zaakbelasting een algemeen dekkingsmiddel is worden de opbrengsten van deze heffing verantwoord op het programma Bestuur en Ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen.

Afvalstoffenheffing

Doel van de belasting/heffing:
De opbrengsten van deze heffingen worden benut voor het dekken van de kosten voor het ophalen, verwijderen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen en de kosten voor heffing en invordering.

Wie is belastingplichtig?
De gebruiker van een perceel waar huishoudelijke afvalstoffen kunnen ontstaan, is belastingplichtig. Dit kan een woning zijn, maar ook bijvoorbeeld een vakantiehuis naast een woonhuis.

Grondslag van de heffingen
Voor de afvalstoffenheffingen worden hoofdzakelijk tarieven per kilo aangeboden afval, per lediging afvalbak en een vastrecht gehanteerd.

Verdeling van de kosten
De gemeente heeft een wettelijk inzamelplicht voor het afval van huishoudens. Het totale saldo van baten en lasten voor het uitvoeren van deze inzamelplicht bedroegen in 2023 € 3.234.000. Om deze kosten transparant te maken, zijn de kosten naar taakveld uitgesplitst. Uit onderstaande overzicht blijkt dat het grootste deel van de gemeentelijke kosten zijn verantwoord op het taakveld afval (€ 2.977.000). Deze kosten bestaan vooral uit het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval inclusief het scheiden van afval en het recyclen. Ook de kosten voor de heffing en invordering van de afvalstoffenheffingen worden binnen dit taakveld verantwoord. Denk hierbij aan het versturen van juiste aanslagen aan de juiste personen. In 2023 is € 257.000 uitgegeven aan taken die onder het taakveld verkeer en wegen vallen. Zo draagt het schoonmaken en het schoonhouden van de wegen bij aan een afvalvrije openbare ruimte. Daarnaast is € 456.000 toegerekend van het taakveld overhead. Dit zijn kosten die worden gemaakt voor de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. De compensabele BTW bedroeg € 407.000 en is, conform de BBV-wetgeving, eveneens aan het afval toegerekend.

Herkomst middelen
Gemeenten mogen op grond van artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer voor de inzameling van het afval van huishoudens een afvalstoffenheffing invoeren. In 2023 was de opbrengst van de afvalstoffenheffing € 3.454.000. Zetten we deze opbrengst af tegen de totale kosten, groot € 3.424.000 dan betekent dit we in 2023 een voordelig saldo van € 30.000 op het afvalcompartiment hebben gerealiseerd. Omdat het afvalcompartiment maximaal 100% kostendekkend moet zijn wordt dit overschot toegevoegd aan de daartoe bestemmende egalisatiereserve.

Relatie met programma's:
De opbrengsten van de afvalstoffenheffing worden verantwoord op het programma Volksgezondheid en Milieu. De kosten die in de heffing worden meegenomen worden verantwoord op het programma volksgezondheid en milieu en het programma verkeer vervoer en water.

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing 2023

	bedragen x € 1.000
lasten taakvelden	
2.1 wegen en vervoer	257
7.3 afval	2.977
totaal lasten taakvelden	**3.234**
baten taakvelden	
7.3 afval	673
totaal baten taakvelden	**673**
netto lasten taakvelden	**2.561**
toe te rekenen lasten:	
overhead	456
compensabele BTW	407
totale netto lasten	**3.424**
baten	
opbrengst heffingen	3.454
toevoeging aan egalisatiereserve	-30
totaal baten	**3.424**
kostendekking:	**100%**

Rioolheffing

Doel van de belasting/heffing:
De opbrengst van deze heffingen wordt benut voor het dekken van de kosten van afval-, hemel- en grondwater (inclusief rioleringen).

Wie is belastingplichtig?
De belasting wordt geheven:

- van degene die bij het begin van het belastingjaar het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot heeft van een perceel dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering, verder te noemen: eigenarendeel; en
- van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd dan wel dat belang heeft bij nakoming van de gemeentelijke waterzorgplichten, verder te noemen: gebruikersdeel.

Grondslag van de heffing:

Stein baseert zich op het eigendomsrecht. Per perceel wordt een vast bedrag opgelegd. Daarnaast worden de verbruikers aangeslagen op basis van het watergebruik.

Verdeling van de kosten:
De gemeente is wettelijk verplicht haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. De totale kosten voor het uitvoeren van deze zorgplichten bedroegen in 2023 € 3.101.000. Om deze kosten transparant te maken, zijn de kosten naar taakveld uitgesplitst. Het merendeel van de gemeentelijke kosten worden verantwoord op het taakveld riolering. In 2023 was dit € 2.229.000. Deze kosten bestaan vooral uit kosten voor het nakomen van de gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater, met name aanleg en onderhoud van rioleringen en de kosten voor heffen en invorderen van de rioolheffingen. In 2023 is € 135.000 uitgeven aan straatreiniging, een kostenpost die onder het taakveld verkeer en wegen valt. Dit voorkomt overbelasting van het rioolstelsel bij piekbelasting. Verder is in 2023 een bedrag van € 333.000 toegerekend voor overhead. Dit zijn kosten voor de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. De compensabele BTW bedroeg € 404.000 en is, conform de BBV-wetgeving, eveneens aan het riool toegerekend.

Herkomst middelen:
Gemeenten mogen op grond van artikel 228a van de Gemeentewet een rioolheffingen invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn. In 2023 was de opbrengst van de rioolheffing € 2.802.000. Om 100% kostendekking te realiseren is een bedrag van € 299.000 onttrokken aan de rioolvoorziening. Bij de berekening van de tarieven 2023 is rekening gehouden met het uitgangspunt uit het coalitieakkoord 'Kansrijk besturen' dat niet uitgegeven middelen binnen het rioolcompartiment middels de voorziening ingezet worden om toekomstige tariefstijgingen te dempen. Hiervoor is in de begroting 2023 een beschikking over de rioolvoorziening opgenomen van € 289.000. Bij het opmaken van de jaarrekening is gebleken, dat om 100% kostendekking te bewerkstelligen een onttrekking van € 299.000 nodig is. Het verschil wordt veroorzaakt doordat de in 2023 gerealiseerde kosten voor de zorgplichten voor afval-, hemel en grondwater hoger zijn dan begroot.
Op 9 november 2022 zijn de verordening Rioolrecht 2023 en de definitieve tarieven voor 2023 vastgesteld.

Relatie met programma's
De opbrengsten van de rioolheffing worden verantwoord op het programma Volksgezondheid en Milieu. De kosten die in de heffing worden meegenomen worden verantwoord op het programma volksgezondheid en milieu en het programma verkeer vervoer en water.

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing 2023	
	bedragen x € 1.000
lasten taakvelden	
2.1 wegen en vervoer	135
7.2 riolering	2.229
totaal lasten taakvelden	**2.364**
netto lasten taakvelden	**2.364**
toe te rekenen lasten:	
overhead	333

compensabele BTW	404	
totale lasten	**3.101**	
baten		
beschikking over voorziening	299	
opbrengst heffingen	2.802	
totale baten	**3.101**	
kostendekking:		**100%**

Toeristenbelasting

Doel van de belasting/heffing:
De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel. Een deel van de opbrengst wordt aangewend voor de revitalisering van het toerisme en de recreatie.

Wie is belastingplichtig?
Belastingplichtige is die persoon die verblijft (overnacht) in de gemeente Stein zonder in het bevolkingsregister van deze gemeente te zijn opgenomen.

Grondslag van de heffing:
Per persoon wordt per overnachting een bedrag geheven.

Tarieven 2023:
Tarief per overnachting: € 2,04 (was € 1,99 in 2022)
Kampeerterrein/kamperen bij de boer € 0,10 (was € 0,10 in 2022)

Overige informatie:
De toeristenbelasting wordt per kwartaal, op aangifte, achteraf opgelegd.

Relatie met programma's:
De baten van de toeristenbelasting worden verantwoord op het programma Economie.

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Toeristenbelasting	230	173	173
Totaal	**230**	**173**	**173**

Kwijtscheldingen

Stein hanteert de zogenaamde 100% norm voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen. Of een belastingplichtige in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt beoordeeld aan de hand van een inkomens- en/of vermogenstoets. Bij deze toets wordt met de kosten van bestaan volgens de bijstandsnorm voor 100% rekening gehouden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de Leidraad Invorderingswet 1990. Kwijtschelding wordt alleen verleend indien het een aanslag betreft voor onroerende zaakbelastingen, rioolheffingen, vastrecht van de afvalstoffenheffingen.

Leges

Voor de legesverordening is kostendekkendheid nagestreefd.

Doel van de belasting/heffing
Het heffen van leges vindt plaats als vergoeding voor geleverde diensten.
Wie is belastingplichtig?
Leges worden geheven van de aanvrager van de dienst.

Grondslag van de heffing
De grondslag is divers en afgestemd op de gevraagde dienstverlening.

Tarieven
De hoogte van de tarieven is divers en afhankelijk van de dienst die wordt aangevraagd.

Overige informatie
De geraamde totale legesopbrengst mag niet hoger zijn dan de geraamde totale uitgaven. Bij het bepalen van de legestarieven wordt hier mee rekening gehouden. De legesverordening bestaat uit drie delen (zogeheten titels) die vervolgens weer zijn opgebouwd uit hoofdstukken. De kostendekkend wordt per hoofdstuk in beeld gebracht. In onderstaande tabellen is de kostendekkendheid van de leges opgenomen conform het BBV. Het bepalen van de mate van kostendekkendheid is een continu proces. Het BBV schrijft voor dat de kostendekkendheid op deze manier wordt gepresenteerd.

Titel 1 – Algemene dienstverlening
We streven naar 100% kostendekkendheid, maar zijn hierin beperkt door de gemaximeerde legestarieven vanuit het Rijk. Zie hieronder de mate van kostendekkendheid voor de leges burgerzaken.

Titel 1 : Algemene dienstverlening	lasten	baten	kosten dekking
Burgerlijke stand	23.723	14.959	63%
Reisdocumenten	134.760	123.982	92%
Rijbewijzen	94.555	91.660	97%
Verstrekkingen uit gemeentelijke basisregistraties	33.300	29.367	88%
Kansspelen	1.080	628	58%
Verkeer en Vervoer	10.029	8.433	84%
Diversen	1.080	628	58%
Totaal	298.526	269.656	90%

Titel 2 – Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning
Het grootste gedeelte van de kosten en opbrengsten binnen titel 2 vallen binnen het hoofdstuk van de Omgevingsvergunning.

Titel 2 : Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgevings-vergunningen	lasten	baten	kosten dekking
Omgevingsvergunningen	606.280	476.019	79%

Binnen titel 2 wordt dus 79% van de kosten gedekt door baten.

Titel 3 – Dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn

Titel 3 vormt een klein gedeelte van onze legesinkomsten. Onze tarieven zijn hier niet kostendekkend, de mate van kostendekkendheid ligt rond de 58%.

Titel 3 : Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn	lasten	baten	kosten dekking
Horeca	4.320	2.510	58%
Organiseren van evenementen en markten	58.465	33.705	58%

Lokale woonlastendruk

In onderstaande tabel worden de gemiddelde woonlasten 2023 van een eigenaar/gebruiker en een huurder in Stein vergeleken met de gemeenten van Limburg. De cijfers zijn afkomstig uit het Belastingoverzicht 2023 van de provincie Limburg.

Lastendruk	Aanslag eigenaar en gebruiker				Aanslag huurder
	OZB	afval	riool	totaal	
Stein	342	320	227	889	393
Per regio					
Maastricht-Heuvelland	352	339	252	943	428
Midden-Limburg	309	290	236	835	368
Noord-Limburg	361	260	207	828	344
Parkstad	335	307	237	879	432
Westelijke Mijnstreek	400	306	226	932	319
Limburg	347	299	231	877	383
Per inwonersklasse					
0 - 10.000	503	261	137	901	279
10.001 - 20.000	388	284	266	938	394
20.001 - 50.000	334	279	265	878	361
>= 50.001	343	318	196	857	399

Om een inschatting te geven waar Stein staat wat betreft de lastendruk eigenaar en gebruiker, en de lastendruk huurder zijn in onderstaande tabellen de gemiddelde aanslagen, de gemeenten met de hoogste en de laagste aanslagen en de aanslagbedragen van Stein opgenomen. Bij Stein is de positie aangegeven op de ranglijst van gemeenten van Limburg.

Lastendruk eigenaar/gebruiker	Positie	Aanslag
Limburg	gemiddeld	871
Meerssen	hoogste	1.206
Stein	18e van 31	889
Roerdalen	laagste	776

Lastendruk huurder	Positie	Aanslag
Limburg	gemiddeld	383
Voerendaal	hoogste	624
Stein	17e van 31	393
Beesel	laagste	206

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

De Gemeente Stein acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Om de risico's van Gemeente Stein in kaart te brengen wordt elkaar jaar bij de begroting en jaarrekening een risicoprofiel opgesteld. Bij het opstellen van dit risicoprofiel worden de verschillende risico's binnen de organisatie in beeld gebracht. Dit zijn zowel grote als kleine risico's, risico's met interne of externe oorzaak, operationeel dan wel strategisch van aard.

Risico	**Gevolgen**	**Kans**	**Maximaal Fin. gevolg**
Instellingen waarvoor de gemeente garant staat kunnen hun verplichtingen niet nakomen.	Financieel - Aflossingsverplichting	10%	€ 2.000.000
Privacy risico's: Op basis van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) kan een boete worden opgelegd van maximaal 2% van de omzet. De omvang van de begroting 2024 bedraagt afgerond € 80 miljoen, zodat de boete maximaal € 1.600.000 zou bedragen.	Financieel	10%	€ 1.600.000
Beveiligingsrisico's: ICT ransomware en phishing: De ICT-systemen en-of data worden ontoegankelijk. Systemen zullen niet beschikbaar zijn en gegevens zullen niet meer te openen zijn. De dienstverlening naar interne medewerkers en inwoners zal hier hinder van ondervinden.	Financieel	10%	€ 4.000.000
Niet controleren van alle toezichttaken.	Financieel - fin. aansprakelijkheid	10%	€ 1.000.000
Niet doorgaan van het groene net.	Financieel	75%	€ 180.000
Bramert-Noord 1 jaar vertraging Risico: in 2024 is niet 70% van de woningen verkocht waardoor geen afname van de bouwrijpe kavels plaatsvindt.	Financieel	50%	€ 80.000
Fiscale risico's. De gemeente Stein wordt - mede door veranderingen in wet- en regelgeving - geconfronteerd met een aantal risico's/onzekerheden op fiscaal gebied, waaronder bijvoorbeeld Btw sport.			
Juridische risico's Onze gemeente loopt juridische risico's in zijn algemeenheid, aangezien gemeenten besluiten neemt waartegen bezwaar en beroep kan worden ingesteld.			
Financiële risico's			

Inflatie en CAO stijgingen zijn afgedekt met de in de circulaires genoemde percentages. De werkelijkheid kan positief dan wel negatief hiervan afwijken. Een andere onzekerheid is bijvoorbeeld de financiering van de bodemtaken bij de RUD.		
Totaal alle risico's		**€ 8.860.000**

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van deze risico's is een risicosimulatie (Montecarlo simulatie) uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 8.860.000) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.
Uit de risico simulatie blijkt dat bij een zekerheidspercentage van 90% risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 2.735.000. De kans is een inschatting dat een risico ook daadwerkelijk zal plaatsvinden. Deze aanname wordt vervolgens geclusterd waarbij een kans tot 10% wordt aangemerkt als zeer klein, de kans tot 30% als klein, tot 50% als middel, tot 70% als groot en alles daarboven tot zeer groot.
Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. Er zijn weinig wijzigingen ten opzichte van de jaarrekening 2023 en begroting 2024. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Uit de risico simulatie blijkt dat bij een zekerheidspercentage van 90% risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 2.735.000.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en de mogelijkheden waarover onze gemeente beschikt om risico's van financiële aard (niet-begrote kosten), die zich onverwacht voordoen en die van substantiële aard zijn, te kunnen dekken. Dit kunnen zowel incidentele als structurele middelen zijn. Op grond van de vereisten van het BBV heeft de gemeente Stein ervoor gekozen om onze weerstandscapaciteit uit de elementen algemene reserve en de post onvoorzien te vormen.

Weerstand	**Startcapaciteit**
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	€ 18.365.000
Post onvoorzien	€ 0
Totale weerstandscapaciteit	**€ 18.365.000**

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, is de relatie gelegd tussen beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit is afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het hieronder geschetste weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€\ 18.365.000}{€\ \ 2.735.000} = 6{,}7$$

Onderstaande normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend

B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van de Gemeente Stein valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Financiële kengetallen

In deze paragraaf zijn een aantal kengetallen opgenomen. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Bij de toelichting hebben we aandacht voor toekomstige ontwikkelingen, leggen we, indien mogelijk, een relatie met de verschillende programma's en beoordelen wij de kengetallen.

Indicator	**rekening 2022**	**begroting 2023**	**rekening 2023**
Netto schuldquote	80%	106%	75%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	76%	102%	71%
Solvabiliteitsratio	27%	20%	27%
Structurele exploitatieruimte	7,8%	1,4%	8,4%
Grondexploitatie	2,4%	-0,7%	2,1%
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	103%	103%	103%

Onderverdeling voor de beoordeling

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van de gemeente Stein zich ontwikkelt, is gebruik gemaakt van een onderverdeling naar drie categorieën. Dit zijn: groen (goed/weinig risico), oranje (voldoende/voorzichtigheid geboden) en rood (onvoldoende/veel risico). In onderstaande tabel de standaard percentages die daarvoor gebruikt worden. Deze percentages zijn gebaseerd op algemene normwaarden (worden onder andere gebruikt door de Provincie bij de publicatie van ranglijsten).

Indicator	Groen (goed /weinig risico)	Oranje (voldoende/ voorzichtigheid geboden)	Rood (onvoldoende/ veel risico)
Netto schuldquote	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90% t/m 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% t/m 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% t/m 35%	0%
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	< 95%	95% t/m 105%	> 105%

Hierna volgt een analyse per kengetal.

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Hoe lager de netto schuldquote, hoe lager de relatieve schuldenlast. De netto schuldquote stijgt door de toename van de schulden (vreemd vermogen). De ontwikkeling daarvan wordt periodiek bij de opstelling van de jaarrekening en begroting gemonitord.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Er is tevens een tweede berekening van de netto schuldquote, maar nu gecorrigeerd met de door verstrekte leningen aan woningbouwcorporaties en deelnemingen. In de eerste berekening van de netto schuldquote zijn deze verstrekte leningen niet meegenomen, omdat er een risico bestaat dat de gemeente deze bedragen niet (volledig) zal kunnen terugvorderen.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen. Het geeft weer in hoeverre de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe beter de gemeente hier toe in staat is. Een solvabiliteitsratio van 20% wordt aangemerkt als voldoende. De jaarrekening 2023 laat zien dat de grens van 20% in alle jaren wordt gehaald. De ontwikkeling wordt eveneens periodiek gemonitord.

Structurele exploitatieruimte
Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte de gemeente Stein heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief cijfer betekent dat het structurele deel voldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Gegeven de reeks 2022-2026 is dat aanwezig.

Grondexploitatie
De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico’s met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar, hetgeen niet het geval is.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens
De indicator belastingcapaciteit geeft aan hoe hoog de gemiddelde woonlasten voor een gezin zijn in de gemeente Stein ten opzichte van het landelijke gemiddelde van het voorgaande jaar. We liggen hier net iets hoger dan het landelijk gemiddelde.

Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid van de gemeente Stein is vastgelegd in de 'Nota grond- en vastgoedbeleid'. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om de visie van de gemeente te realiseren. Deze visie staat in de ”Strategische toekomstvisie 2018-2022”, de “Ruimtelijke structuurvisie 2015-2025” en het bestuursakkoord.

Grondexploitaties

Per 31 december 2023 zijn vier grondexploitaties in uitvoering.

- Samen bouwen Meerdel te Elsloo
- Poolster te Elsloo
- Elckerlyc te Elsloo
- Fase 1 Bramert-Noord te Urmond

Bij de samenstelling van de jaarrekening 2023, januari 2024, heeft tevens de herziening van de grondexploitatiebegrotingen van bovenstaande woningbouwontwikkelingen plaatsgevonden.
De financiële verwerking van deze herziening zal worden meegenomen in de Berap 2024.
Voor de herziening zijn onderstaande parameters toegepast.

Rente 2022:	1,28%
Rente 2024-2026, cf. begroting 2024:	1,69%
Inflatie 2023:	10% (was 5,2%)
Inflatie 2024	3%
Inflatie 2025-2026	2,4%

Samen bouwen Meerdel
‘Samen bouwen Meerdel’ is een woningbouwontwikkeling waarbij de gemeente een ‘Samenwerkings- en realisatieovereenkomst’ is aangegaan met de CPO-vereniging CPO Meerdel en de wooncorporatie Zaam Wonen voor de realisatie van 10 koopwoningen en 5 sociale huurwoningen.

Begin 2023 is door de CPO vereniging en wooncorporatie Zaam Wonen gestart met de bouwwerkzaamheden. De bouw van de woningen is voor rekening en risico van de kopers van de kavels. De bouwwerkzaamheden hebben heel 2023 in beslag genomen. Begin 2024 zal gestart worden met het woonrijp maken van het gebied.

De boekwaarde per 31 december 2023 bedraagt -/- € -253.509. Het geprognosticeerde verlies, per 31 december 2024, bedraagt volgens de herziene grondexploitatiebegroting 2024 € 83.110 . Voor dit tekort is de voorziening ‘Te verwachten verliezen’ gevormd.

Poolster
In de Raadsvergadering van 2 juni 2022 heeft u de grondexploitatiebegroting Poolster vastgesteld. Het plan omvat de realisatie van 17 kavels voor grondgebonden nultreden woningen, waarvan 10 kavels ten behoeve van sociale woningbouw op de locatie van de voormalige basisschool de Poolster.
De vastgesteld grondexploitatiebegroting sluit met een negatief resultaat op eindewaarde van € 241.104.

In 2023 is het terrein na de sloop bouwrijp gemaakt en is vervolgens gestart met de bouw van de 7 en 10 woningen.
Als gevolg hiervan bedraagt de boekwaarde per 31 december 2023 -/- € 124.820. Het geprognosticeerde verlies, per 31 december 2024, bedraagt volgens de herziene grondexploitatiebegroting 2024 € 195.886. Voor dit tekort is de voorziening ‘Te verwachten verliezen’ gevormd.

Elckerlyc
In de Raadsvergadering van 2 juni 2022 heeft u de grondexploitatiebegroting Elckerlyc vastgesteld. Op de locatie van de voormalige basisschool Elckerlyc wordt één kavel gerealiseerd voor de bouw van een kleinschalig appartementencomplex.
De vastgestelde grondexploitatiebegroting sluit met een positief resultaat op eindwaarde van € 126.857.

In 2023 is het voormalige schoolgebouw gesloopt en is het terrein vervolgens bouwrijp gemaakt. De grond is eind 2023 bouwrijp verkocht aan de ontwikkelaar. De start bouw van de 19 appartementen vindt plaats begin 2024.

Per 31 december 2023 bedraagt de boekwaarde € 11.909. De geprognosticeerde winst, per 31 december 2024, bedraagt volgens de herziene grondexploitatiebegroting 2024 € 143.235.
Het hogere positief saldo is het gevolg van de hogere verkoopopbrengst. In de overeenkomst met de ontwikkelaar is opgenomen dat de verkoopprijs gekoppeld is aan het consumentenprijsindexcijfer. Met inachtneming van de richtlijnen vindt winstneming plaats middels het 'Percentage of Completion', hierdoor bedraagt de tussentijdse winstneming in 2023 € 121.516. In overeenstemming met de nota 'Reserves en voorzieningen wordt het positieve resultaat ten gunste van de Algemene Reserve gebracht.

Fase 1 Bramert-Noord
In de Raadsvergadering van 23 juni 2022 heeft u de grondexploitatiebegroting Fase 1 Bramert-Noord vastgesteld.
De ontwikkeling omvat de realisatie van 50 bouwkavels voor diverse segmenten woningbouw.
De vastgesteld grondexploitatiebegroting sluit met een positief resultaat op eindwaarde van € 130.000.

In 2023 heeft een grondruil plaatsgevonden waarna vervolgens de ingestelde beroepszaak tegen de ontwikkeling door de appellant is ingetrokken. Er is vervolgens verder gewerkt aan de voorbereidingen voor het bouwrijp maken van het gebied. Ook zijn de woningen in de verkoop geplaatst door de projectontwikkelaar.

Per 31 december 2023 bedraagt de boekwaarde € 1.999.425.
De geprognosticeerde winst, per 31 december 2025 bedraagt volgens de herziene grondexploitatiebegroting 2024 € 411.886

	Boekwaarde ultimo (x € 1.000)	**Geraamde boekwaarde ultimo (x € 1.000)**				**Verwacht resultaat per einddatum (x € 1.000)***	**Realisatie**
	2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**		
Samen bouwen	-253					- 83	2024
Meerdel Poolster	-125					-195	2024
Elckerlyc	12					143	2024
Bramert-Nrd	1.999	-1.130				412	2025
Totaal	**1.633**	**-1.130**	**-**	**-**	**-**		

* negatief (-/-) betekent verlies

Strategische gronden

In de nota grond- en vastgoedbeleid wordt ingezet op anticiperende, proactieve en gelegenheidsverwerving. Hiervoor is een budget beschikbaar gesteld van € 558.571. (2019: € 500.000; 2021 € 58.571 verkoopwinst RWS). In 2023 heeft er geen grondverwerving plaatsgevonden.
Het restantbudget voor strategische verwerving bedraagt € 163.495.

Onderstaand een overzicht van de strategisch verworven gronden ten laste van het budget.

Jaar verwerving	Perceel	Ontwikkeling	Verwervings-kosten	Raad geïnformeerd
2019	Elsloo, A4652	Herinrichting stationsomgeving	€ 35.662	RIB 26-11-2019
2020	Urmond D209 t/m D211	Randweg Bramert-Nrd en ruilgrond t.b.v. woningbouw Bramert-Nrd	€ 112.009	RIB 14-09-2020
2021		Gedeeltelijke verkoop aan RWS D209 t/m D211	-/- € 13.840	
2020	Urmond D194 en D206	Randweg Bramert-Nrd en ruilgrond t.b.v. woningbouw Bramert-Nrd	€ 77.200	RIB 09-11-2020
2020	Elsloo, D792	Woningbouw Meers	€ 211.037	RIB 19-01-2021
2022	Urmond D526	Randweg Bramert-Nrd	€ 8.008	RIB 14-03-2022

Risico's

Doordat ontwikkelingen steeds complexer worden en de investeringen bij grondexploitaties groot zijn, brengt dit risico 's met zicht mee. Inzicht in de financiële resultaten en het in kaart brengen van de risico's is daarom van groot belang.

Voorziening te verwachten verliezen
Winsten uit de grondexploitaties worden gestort in de Algemene Reserve. De voorziening 'Te verwachten verliezen grondexploitatie' vormt de buffer voor verliezen en risico's binnen de grondexploitatie.

In 2023 hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

- De herziening grondexploitatiebegroting 'Samen bouwen Meerdel' heeft ertoe geleid dat het tekort met € 7.000 is afgenomen.
- De herziening grondexploitatiebegroting 'Poolster heeft ertoe geleid dat het tekort met € 49.000 is afgenomen.

Verloop voorziening (x€ 1.000)	Stand 1-1-2023	Toename	Afname	Stand 31-12-2023	Geraamde stand ultimo 2024	2025	2026	2027
Samen bouwen Meerdel	89	7		82	-	-	-	-
Poolster	246		49	196				
Totaal	**335**	**0**	**56**	**279**	**-**	**-**	**-**	**-**

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In de openbare ruimte vinden activiteiten plaats in het kader van wonen, werken en recreëren. Hiervoor is de openbare ruimte ingericht met kapitaalgoederen (infrastructuur). Deze kapitaalgoederen worden onderhouden en tijdig vervangen. De door de raad gewenste kwaliteit van de kapitaalgoederen is vastgesteld in beleidskaders. De vastgestelde beleidskaders zijn daarna, door het college, vertaald in beheerplannen waarin de kosten voor vervanging en onderhoud zijn opgenomen. De beheerplannen worden verwerkt in de begroting. De volgende kapitaalgoederen zijn in deze paragraaf opgenomen:

- gebouwen en overige accommodaties
- wegen
- openbare verlichting
- bruggen
- rioleringen
- groen

Gebouwen en overige accommodaties

Beleidsplan

Integraal Beheerkwaliteitsplan 2022-2026 vastgesteld op 17 februari 2022. In 2024 zal een evaluatie van het huidige vastgestelde accommodatiebeleid plaatsvinden. Deze evaluatie gaat uit van een integrale aanpak met als speerpunten:

- de onderhoudskosten en afschrijvingskosten per accommodatie;
- de bezettingsgraden per accommodatie;
- de subsidiestromen per vereniging en de huurinkomsten per accommodatie;

Beheerplannen

Jaarlijks wordt, voorafgaand aan de uitvoering, beoordeeld of de geplande werkzaamheden noodzakelijk zijn dan wel dat deze kunnen worden uitgesteld of doorgeschoven. Daarna worden de werkzaamheden waar mogelijk gebundeld en volgens de geldende inkoopprocedures in de markt gezet.

Financiële vertaling

Voor het groot bouwkundig en sporttechnisch onderhoud is een voorziening gevormd. Hierin wordt op basis van de vastgestelde beheerplannen jaarlijks een bedrag gestort. De hoogte van de storting wordt telkens bij het vaststellen van het beheerplannen geactualiseerd. In 2023 bedroeg de storting in de voorziening (groot) bouwkundig onderhoud € 538.400 en in de voorziening groot sporttechnisch onderhoud € 34.100. De onderhoudslasten van de gemeentelijke accommodaties worden afhankelijk van de gebruiksfunctie verantwoord op de programma's 'Sport Cultuur en Recreatie', 'Sociaal domein' of 'Bestuur en Ondersteuning.

Wegen

Beleidskaders

Op 17 februari 2022 heeft de raad het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) vastgesteld. De vastgestelde kwaliteit is van toepassing op de instandhouding van de verhardingen gedurende de technische levensduur in die gebieden waar de komende jaren geen grootschalige reconstructies of wijzigingen zijn gepland.

Beheerplannen

Om de 2 jaar wordt - via inspectie - het beheerplan wegen geactualiseerd en wordt een doorkijk gegeven voor 15 jaren. Na beëindiging van het groot onderhoud 2021 zijn alle wegen in Stein geïnspecteerd. Op basis van deze inspectie is het nieuwe beheerplan opgesteld dat op 13 juli 2022 is vastgesteld door het college. Op 31 augustus 2022 heeft het college het Beheerplan

wegmeubilair 2022-206 vastgesteld. De financiële gevolgen van beide beheerplannen zijn verwerkt in de begroting. Bij wegen en het wegmeubilair is gen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiële vertaling
Vanaf 2010 is voor groot onderhoud wegen een voorziening gevormd. Hierin wordt op basis van het vastgesteld beheerplan jaarlijks een bedrag gestort. De hoogte van de storting wordt telkens bij het vaststellen van het beheerplan wegen geactualiseerd. Vanaf 2022 bedraagt de storting in de voorziening groot onderhoud wegen € 750.000. Vanwege de hoge aangekondigde indexeringen is in de bestuursrapportage dit bedrag voor 2023 verhoogd naar € 975.000. Het beheerplan wegen wordt in 2024 geactualiseerd en opnieuw vastgesteld.
In de voorziening groot onderhoud wegen worden geen kosten van rehabilitaties of reconstructies van wegen verantwoord. Deze worden, als investering op het programma 'Verkeer, vervoer en water' verantwoord en waar nodig toegelicht. Ook de onderhoudskosten worden op het programma 'Verkeer, vervoer en wegen. verantwoord.

Wegen:

Directe lasten onderhoud wegen (x € 1.000)	Rek. 2021	Rek. 2022	Begr. 2023	Rek. 2023
Onderhoudsbudget exploitatie:				
Klein onderhoud wegen	132	144	192	192
Wegvoorzieningen (o.a. belijningen)	38	22	72	72
Ten laste van voorziening:				
Groot onderhoud wegen	422	840	1.258	809
Totaal exploitatie + voorziening	**592**	**1.006**	**1.522**	**1.073**

Openbare verlichting

Beleidskaders
Op 8 juni 2023 is het nieuwe beleidsplan Openbare Verlichting vastgesteld.

Beheerplannen
Het beheer van de openbare verlichting is op basis van een beheer- en onderhoudsplan uitbesteed aan een externe partij.

Financiële vertaling
Bij de openbare verlichting is geen sprake van achterstallig onderhoud. In 2023 zijn er meer schades en storingen geweest aan de openbare verlichting, waardoor de onderhoudskosten hoger zijn dan begroot.

Openbare verlichting:

Directe lasten onderhoud openbare verlichting (x € 1.000)	Rek. 2021	Rek. 2022	Begr. 2023	Rek. 2023
Onderhoudsbudget exploitatie:				
Energie	105	121	300	301
Onderhoud	170	158	100	120
Totaal exploitatie	**275**	**279**	**400**	**421**

Bruggen

Beleidskaders
In 2021 is het beheerplan civieltechnische kunstwerken opgesteld.

Beheerplannen
Op basis van de 2 jaarlijkse bruginspectie is in 2021 het meerjaren onderhoudsplan opgesteld. In 2022 zijn alle bruggen geïnspecteerd die onderhoudsplichtig zijn door de gemeente Stein. De inspectieresultaten zijn vertaald in een meerjaren-onderhoudsplanning. In 2023 zijn een aantal reinigings- en conserveringsmaatregelen uitgevoerd van de voorgaande jaren. De inhaalslag is gestart, maar nog niet voltooid. In 2024 zullen de resterende reinigings- en conserveringsmaatregelen van de voorgaande jaren ingepland en uitgevoerd worden.

Financiële vertaling
Voor het onderhouden van de kunstwerken is een voorziening gevormd. Op basis van het huidige beheerplan wordt jaarlijks € 42.750 in de voorziening gestort. De tot het meerjaren onderhoudsplan en het projectenplan behorende investeringen en onderhoudsbudgetten worden verantwoord op het programma 'Verkeer, Vervoer en Waterstaat'.

Bruggen:

Directe lasten onderhoud bruggen (x € 1.000)	Rek. 2021	Rek. 2022	Begr. 2023	Rek. 2023
Onderhoudsbudget exploitatie:				
Onderhoud kleine kunstwerken	5	5	5	1
Ten laste van voorziening:				
Groot onderhoud bruggen	7	23	11	8
Totaal exploitatie + voorziening	**12**	**28**	**16**	**9**

Riolen

Beleidskaders
In 2013 is gestart met het opstellen van een regionaal beleid- en uitvoeringskader voor het stedelijk watermanagement. Deze kaders vervangen het traditioneel Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan voor de gemeenten Beek, Schinnen, Sittard-Geleen en Stein. Hierin participeren ook het waterschap Roer en Overmaas en Waterschapsbedrijf Limburg. De kaders voor Stein zijn op 30 oktober 2014 door de raad vastgesteld.

In 2021 is het Beleidsplan Water & Klimaatadaptatie vastgesteld. Dit is de actualisatie van het hiervoor benoemde plan waarbij ook de klimaatthema's hitte en droogte zijn meegenomen. Het beleids- en uitvoeringskader voor de omgang met water en de klimaatadaptatie bestaat uit vier plannen (beleidsplan, beheerplan, kostendekkingsplan en projectplan). Het beleidsplan is samen met de betrokken partijen in de waterketen van de Westelijke Mijnstreek opgesteld. Hiermee is de samenwerking van de afgelopen jaren voortgezet en beheren we de waterketen op een structurele en doelbewuste manier. In dit plan benoemen we alle zaken die we belangrijk vinden en geven onze strategie hierop aan.

In 2021 is ook de optimalisatie van het basisrioleringsplan en de klimaatstresstest afgerond. De vanuit het basisrioleringsplan en klimaatstresstest verkregen bevindingen leveren een belangrijke inbreng voor het beleidsplan Water & Klimaatadaptatie.
De gemeente moet op grond van de Kader Richtlijn Water (KRW) maatregelen nemen om het overstorten op kwetsbare wateren te verminderen. Hierdoor heeft vooral het afkoppelen van regenwater grote invloed op het uitvoeringsprogramma. In het in 2021 afgeronde

basisrioleringsplan heeft een toetsing plaatsgevonden van het effect van overstorten op kwetsbare wateren en zijn maatregelen voorgesteld hoe aan de KRW voldaan kan worden.

Beheerplannen
Met het in juli 2021 vastgestelde Beleidsplan Water & Klimaatadaptatie 2022-2027 als basis is in 2022 verder invulling gegeven aan het verbeteren, beheren en onderhouden van onze (afval)watersystemen en voorzieningen. Naast het beleidsplan zijn in 2022 de volgende plannen leidend geweest:

- Het beheerplan, waarin voor de Westelijke Mijnstreek staat beschreven hoe alle objecten worden beheerd.
- De projectenplannen, waarin voor de gemeenten Beek, Sittard-Geleen en Stein staat beschreven welke projecten zij de komende jaren uitvoeren op het gebied van water en klimaatadaptatie.
- De kostendekkingplannen, waarin voor de gemeenten Beek, Sittard-Geleen en Stein staat beschreven hoe de kosten voor water en klimaatadaptatie de komende jaren worden gedekt en hoeveel fte er nodig is om de werkzaamheden uit te voeren.

Financiële vertaling
De tot het beheerplan en het projectenplan behorende investeringen en onderhoudsbudgetten worden verantwoord op het programma 'Volksgezondheid en milieu'. Aan de hand van de onderhoudsprogramma's zijn in 2023 rioolinspecties uitgevoerd in Nieuwdorp, Stein-Centrum en Elsloo. Op basis van deze inspecties hebben er binnen het benoemde gebied rioolreparaties plaatsgevonden. Hiermee is de inhaalslag voor wat betreft de reparatie van riolen en kolken en daarmee de verbetering van de kwaliteit van ons stelsel verder voortgezet.

Riolering:

Directe lasten onderhoud riolen (x € 1.000)	Rek. 2021	Rek. 2022	Begr. 2023	Rek. 2023
Onderhoudsbudget exploitatie:				
Onderhoud riolen	719	711	810	806
Totaal exploitatie	**719**	**711**	**810**	**806**

Groen

Beleidskaders
De gemeenteraad heeft in 2022 de kwaliteitsniveaus voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte (IBOR) geactualiseerd. In het vastgestelde Integraal Beheer-kwaliteitsplan Openbare ruimte Stein (IBOR) 2022-2026 is o.a. het beheer en onderhoud van het openbare groen geborgd. In de groennota's: de groenstructuurvisie, het groenbeheerplan en bomenbeheerplan is de ontwikkeling met betrekking tot het beheer en onderhoud van het groen in de openbare ruimte (stedelijke omgeving) en het groen in het landschap als buitengebied, nader uitgewerkt.

Beheerplannen
De vastgestelde beleidskaders voor het beheer en onderhoud van het groen zijn verwerkt in het groenbeheerplan en bomenbeheerplan. In de beheerplannen staat beschreven op welke manier we groen onderhouden (om de gewenste ambitie te halen), wat hiervoor nodig is en wat dit financieel betekent. Het beheerplan bomen 2022-2026 is in 2022 uitgewerkt en door het college vastgesteld. In 2023 zijn de groenonderhoudsbestekken, als uitwerking van de beheerplannen, opnieuw voor 4 jaren aanbesteed. Dit zijn de 3 bestekken met betrekking tot specialistisch bomenonderhoud, het bermen- en natuurweides onderhoud en het sportveldenonderhoud.
Het gehele groenonderhoud, zowel in eigen beheer (team Wijkbeheer), het deel middels bestekken ondergebracht bij de aannemers en de bestekken onder andere door RWM (onkruidbestrijding verhardingen) is binnen de begroting uitgevoerd.

Ten aanzien van het bomenonderhoud: dit is conform beheerplan planmatig uitgevoerd. Ten aanzien van bermen en natuurweides is de Maaikaart ontwikkeld en geactualiseerd; dit om inwoners inzage te geven over het maaibeheer van de gemeente Stein en dat van haar verbonden partners.

Het overige groenonderhoud wordt zowel uitgevoerd door de Wijkteams en RWM (onkruidbestrijding verhardingen).

Financiële vertaling
Het groenonderhoud wordt uitgevoerd door het team Wijkbeheer, onderdeel wijkteams en drie groenaannemers voor het specialistisch onderhoud (o.a. bermen, sportvelden en bomen).
Het aanleggen en onderhouden van groen wordt op het programma 'Sport, Cultuur en Recreatie' verantwoord en waar nodig toegelicht.

Groen:

Directe lasten onderhoud groen (x € 1.000)	**Rek. 2021**	**Rek. 2022**	**Begr. 2023**	**Rek. 2023**
Onderhoudsbudget exploitatie:				
Bestrijden onkruid	192	191	195	195
Onderhoud bermen	64	64	62	62
Landschapsplannen	57	58	57	55
Openbaar groen	702	693	750	756
Totaal exploitatie	**1.015**	**1.006**	**1.064**	**1.068**

Financiering

Algemeen

De paragraaf financiering is een verplicht onderdeel van de programmarekening. De paragraaf is een belangrijk instrument voor het transparant maken van de financieringsfunctie van de gemeente.
Treasury is het sturen, beheersen van, verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële vermogenswaarden, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's. De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de wet financiering decentrale overheden (FIDO). De wet FIDO regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient en geschiedt binnen de financiële kaders.
Bij de keuze van financiering worden door de gemeente Stein, binnen de kaders van de wet FIDO, onderstaande regels gehanteerd:

- De rente van vaste geldleningen is door de lange looptijd financieel van groter belang dan de rente van leningen met een korte looptijd.
- Bij een verwachte daling van de lange rente verdient het de voorkeur om het aantrekken van vaste/langlopende leningen zoveel mogelijk uit te stellen tot de rentedaling is ingetreden.
- Bij een verwachte stijging van de lange rente is er een voorkeur om de kortlopende schulden om te zetten in langlopende schulden.
- Bij een te verwachten stabiele renteontwikkeling dient in de actuele financieringsbehoefte te worden voorzien met de financieringsvormen die absoluut gezien de laagste rente dragen.

Algemene interne en externe ontwikkelingen

Interne ontwikkelingen

In 2023 hebben zich voor de gemeente Stein geen mogelijkheden voorgedaan om geldleningen vervroegd af te lossen. De financieringsbehoefte in 2023 kon worden afgedekt met een debetsaldo in de rekening courant.

Mutaties in de vaste schulden zijn in onderstaand overzicht weergegeven (exclusief woningbouw-leningen)

Mutaties: € 1.000	Bedrag	Gemiddelde rente leningportefeuille (in %)
Stand per 01.01.2023	**56.878**	**1,80**
Vervroegde aflossingen	0	
Reguliere aflossingen	4.304	
Nieuwe lening(en)	0	
Stand per 31.12.2023	**52.574**	**1,71**

Externe ontwikkelingen
De ECB heeft in 2022 al stevig ingegrepen, met de renteverhogingen van 0,5% juli en 0,75% in september en oktober. De inflatie reageert nooit meteen op de verhoogde rente. Dat heeft tijd nodig. Daarnaast blijft veel onzeker rond de oorlog in Oekraïne en de gevolgen van de aanvoer voor gas en olie naar Europa.

In 2023 zien we langzaam dat de inflatie verder terugloopt. Een nieuwe forse renteverhoging is vooralsnog niet nodig gebleken, omdat de voorbije renteverhogingen krachtig blijven doorwerken; de financieringsvoorwaarden zijn opnieuw krapper geworden en temperen de vraag steeds meer, wat een belangrijke factor is in het terugbrengen van de inflatie.
De ECB blijft echter alert en zal stapsgewijs bekijken of nieuwe maatregelen nodig zijn om op de

middellange termijn de inflatie in Europa terug te dringen tot het gewenste niveau van 2%.

Schatkistbankieren
De wet verplicht schatkistbankieren houdt in dat publieke instellingen al hun liquide middelen aanhouden bij het ministerie van Financiën. Ze doen dat in de vorm van een rekening-courant, zoals bij een bank. Decentrale overheden hebben de mogelijkheid om termijndeposito's aan te houden. Er geldt sinds 1 juli 2021 een nieuwe doelmatigheidsdrempel van 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1.000.000 per gemeente. Voor de gemeente Stein is deze gemiddelde drempel per kwartaal 2% x € 77.311.000 (het begrotingstotaal 2023) = € 1.546.220

In onderstaande tabel staat de berekening voor de gemeente Stein van het kwartaal gemiddelde van het schatkistbankieren in 2023.

Berekening kwartaalgemiddelde Schatkistbankieren X € 1.000	Q1-2023	Q2-2023	Q3-2023	Q4-2023
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten Rijksschatkist aangehouden middelen	917	806	812	425
Ruimte tot het drempelbedrag	1.546	1.546	1.546	1.546
Onderschrijding van het drempelbedrag	**629**	**740**	**734**	**1.121**

Risicobeheer

Om de rentekosten zo laag mogelijk te houden dient er een goede balans gevonden te worden tussen optimalisatie op de korte termijn en de stabilisatie op de langere termijn. Financiering met een korte looptijd kan zorgen voor de laagste rentelasten, terwijl vanuit het oogpunt van lange termijn stabiliteit een financiering met een langere rentevaste periode de voorkeur heeft. De wet FIDO geeft twee richtlijnen voor het beperken van renterisico's: het kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet geeft de limiet aan voor de vlottende schuld van de gemeente. Deze limiet is vastgesteld op 8,5% van de totale begroting. In 2023 was deze limiet voor de gemeente Stein afgerond € 6,5 miljoen.

Onderstaande tabel geeft de informatie weer met betrekking tot de kasgeldlimiet.
In het eerste en tweede kwartaal van 2023 was er sprake van een onderschrijding van het kasgeldlimiet. De gemeente Stein heeft gedurende deze periode geen kortlopende of langlopende financiering hoeven aan trekken om aan haar financieringsbehoefte te kunnen blijven voldoen.

Periode	Q1-23	Q2-23	Q3-23	Q4-23
Netto vlottende schuld -/- overschot vlottende middelen	-3.152	-2.139	4.302	7.303
Kasgeldlimiet	6.574	6.574	6.574	6.574
Overschrijding van kasgeldlimiet				729
Ruimte tot de kasgeldlimiet	9.726	8.713	2.272	

Renterisiconorm
In de wet FIDO staat dat de renterisiconorm niet mag worden overschreden. Deze norm zorgt voor een opbouw van de leningportefeuille, waarbij het renterisico van renteaanpassingen en herfinanciering van geldleningen in voldoende mate wordt beperkt. Er mag maximaal 20% van de langlopende geldleningen per jaar in aanmerking komen voor herfinanciering en renteherziening. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen primaire en secundaire renterisico's. Primaire renterisico's betreft het gevaar van een ongunstige stand van de rente op het moment dat nieuwe

leningen moeten worden afgesloten. Secundaire renterisico's betreft het niet kunnen profiteren van gunstige renteontwikkelingen. Risico's loopt de gemeente dan ook bij een onevenwichtige verdeling van de portefeuille wat betreft de looptijden. Een portefeuille met overwegend kortlopende leningen kent een hoog primair risico en een overwegend langlopende portefeuille kent een hoog secundair risico.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat in 2023 de renterisiconorm van de gemeente Stein niet overschreden werd.

(bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	2023
(1)	Renteherziening op vaste schuld	0
(2)	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	0
(3)	Betaalde aflossingen	4.304
(4)	Herfinanciering (laagste van 2 en 3)	4.304
(5)	Renterisico op vaste schuld (1 + 4)	4.304
(6)	Renterisiconorm (20% x vaste schuld per 1/1), excl. door verstrekte leningen woningstichtingen	11.375
(7)	Ruimte onder renterisiconorm (6 – 5)	7.071

Debiteurenrisico
Dit betreft het risico dat vorderingen op debiteuren niet kunnen worden geïnd en afgeboekt moeten worden. Ter afdekking van de risico's met betrekking tot debiteuren sociale zaken is voor een bedrag van € 1.063.415 een voorziening gevormd, en voor de TOZO regeling een voorziening van € 11.988. De voorziening voor risico's met betrekking tot overige debiteuren bedraagt per 31 december 2023 € 125.000.

Geldleningen
De financiële risico's van gemeenten voor de verstrekte geldleningen en achtervang aan woningcorporaties zijn klein. De financiële middelen (liquiditeitspositie en eigen vermogen) van de corporaties vormen de eerste zekerheid. De borgstellingsreserve van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) vormt de tweede zekerheid. Als corporaties hun rente- en aflossingsverplichtingen niet nakomen, dan kan de WSW aangesproken worden. Zij beschikken daarom over een borgstellingsreserve. De Autoriteit Woningcorporaties (AW) houdt sinds 2016 toezicht op WSW. Belangrijk doel van dit toezicht is om vast te stellen of het risicokapitaal van WSW toereikend is om mogelijke verliezen van WSW te dekken. De achtervang positie van Rijk en gemeenten vormt de derde zekerheid. Indien daarop een beroep gedaan moet worden, moeten Rijk en gemeenten op verzoek van het WSW renteloze leningen aan het WSW verstrekken.

Renteschema

Rente omslagpercentage
De renteomslag is berekend conform de nota rentenotitie 2017 die door de commissie BBV is gepubliceerd. Vanwege het inzicht in de rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van toerekening is onderstaand renteschema opgenomen. Het renteomslagpercentage wordt berekend door de totale rentekosten te delen door het totaal geactiveerd bedrag. De totale rentekosten bestaan uit de rente voor de vaste geldleningen, de bespaarde rente over de eigen financieringsmiddelen (reserves) en de rente van de financieringsbehoefte. Het omslagpercentage voor 2023 is berekend op 1,7%.

Renteschema:(bedragen x 1.000 €)		2023
a. Externe rente vaste geldleningen		987
b. De externe rentebaten	-/-	61
Totaal door te rekenen externe rente		926
c. -De rente die aan de grondexploitaties		

	moet worden doorberekend	*-/- 26*	
	-De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	*-/- 402*	
		-/-	428
	Saldo door te rekenen externe rente		498
d1.	Rente over eigen vermogen		573
d2.	Rente over voorzieningen		125
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		1.196
e.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		1.416
f.	Saldo renteresultaat taakveld treasury		-220

Resultaat uitzettingen

Het uitzetten van overtollige gelden (liquiditeitsoverschotten) door middel van het verstrekken van leningen en beleggen dient op prudente wijze te geschieden. Er dient daarom van goede tegenpartijen gebruik te worden gemaakt teneinde de financiële risico's te beperken. Indien met minder kredietwaardige tegenpartijen in zee wordt gegaan, kunnen hierdoor weliswaar (tijdelijk) hogere renteopbrengsten worden verkregen, maar loopt de gemeente daarbij (aanzienlijk) grotere risico's.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën

De kern van de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF) is verankerd in de Europese begrotingsafspraken en de bepaling dat het Rijk en de decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) een gelijkwaardige inspanning moeten leveren om aan deze afspraken te voldoen.

Een van de belangrijkste afspraken is het bereiken van een begrotingsevenwicht op middellange termijn. Als een meerjarige overschrijding van de vastgestelde norm van het Economisch en Monetaire Unie (EMU) saldo van de decentrale overheden dreigt, heeft de minister de mogelijkheid om met behulp van het correctiemechanisme het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen. Voor de berekening van het EMU-saldo van de gemeente Stein wordt verwezen naar het hoofdstuk "EMU-saldo" onder de jaarrekening.

Bedrijfsvoering

Algemeen
Deze paragraaf is gewijd aan de bedrijfsvoering van de gemeente Stein, dat wil zeggen de manier waarop de processen binnen de gemeente zijn georganiseerd, en worden aangestuurd en de manier waarop de bedrijfsmiddelen worden ingezet. Dit zijn de bedrijfsprocessen die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Doel van de bedrijfsvoering is om zo effectief en efficiënt mogelijk de afgesproken prestaties te leveren. Het bevat onder meer zaken als personeelsbeleid, financiën, inkoop, communicatie en juridische ondersteuning.

Rechtmatigheidsverantwoording
Bij deze jaarstukken 2023 geeft het college van burgemeester en wethouders voor het eerst zelf een rechtmatigheidsverantwoording af.
Uw gemeenteraad heeft met het vaststellen van de financiële verordening bepaald dat onrechtmatigheden groter dan € 25.000 vermeld moeten worden in deze verantwoording.

Met verwijzing naar de rechtmatigheidsverantwoording, welke onderdeel is van de jaarrekening, kan geconstateerd worden dat er in 2023 géén onrechtmatigheden groter dan € 25.000 zijn.

Er zijn in 2023 geen fraudegevallen en/of schendingen van integriteit geconstateerd.

Financien
Het optimaliseren en doorontwikkelen van de P&C processen en documenten is een continue proces. Het streven daarbij is en blijft het opstellen van duidelijk leesbare en transparante stukken. De financiële processen zijn in 2023 verder doorontwikkeld. Zo is er ingezet op het verder digitaliseren van de financiële processen zoals de verplichtingenadministratie, het debiteurenproces en het archiveren en vernietigen van financiële data waarmee in de toekomst wordt voldaan aan de wettelijke verplichting ten aanzien van archivering. Tevens heeft er een verdere uitrol plaatsgevonden van een nieuwe rapportagetool in het financiële pakket. Met deze rapportagetool kan informatie makkelijker worden ontsloten.

Juridische advisering
Advisering en ondersteuning van bestuur en management op het gebied van diverse rechtsgebieden heeft in 2023 op de gebruikelijke wijze plaatsgevonden. Het aantal aanhangig gemaakte bezwaarschriftprocedures is hoger dan in 2022. De toename is veroorzaakt door een forse stijging van het aantal algemene zaken, met name in de sfeer van bezwaarschriften tegen vergunningen. Een vergelijking met het vorig jaar levert het volgende beeld op: 14 algemene zaken in 2022 en 46 in 2023.

Inkoop
In 2023 is het traject Versterken Inkooppositie Stein gestart. Hierin wordt niet alleen gestuurd op een betere invulling van het contractmanagement, het omvat het versterken van alle aspecten van inkoop en aanbesteden in het algemeen. Er is een contractenregistratiesysteem in gebruik genomen. Daarnaast zijn bovengemiddeld veel aanbestedingen gehouden en succesvol afgerond, waaronder 8 Europese aanbestedingen.

Informatiemanagement
Vanuit het beleid zijn de volgende belangrijkste projecten door het team Informatiemanagement gerealiseerd. Dit zijn de doorontwikkeling van het nieuwe zaaksysteem, implementatie MensCentraal (nieuwe applicatie WMO/Jeugd) en migratie van Squit2020 naar Rx.Mission. De projecten die niet zijn uitgevoerd, zijn doorgeschoven naar 2024. Door het doorschuiven van de projecten naar 2024 is minder inhuur noodzakelijk geweest, waardoor de kosten voor personeel van derden lager zijn uitgevallen.

Verder is er een voordeel ontstaan bij de applicaties Squit2020 en Rx.Mission doordat door de provincie voor het jaar 2023 geen jaarlijkse kosten in rekening zijn gebracht vanwege vertraging bij de implementatie.

Communicatie

In 2023 werd gewerkt aan een nieuwe visie op communicatie, die in juni door de raad werd vastgesteld. Er is gestart met het in kaart brengen van de taken. Naast aandacht voor reguliere zaken in de verschillende domeinen, stond 2023 in het teken van het verbeteren van de financiële gezondheid van inwoners, het opstarten van de toewijzingsprocedure voor lokale omroepen, de doorstart van het project Duidelijke Taal, en de ontwikkeling en verbetering van de toegankelijkheid van de website. Deze aspecten zijn verder uitgewerkt onder het programma bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen.

Juridische kwaliteitszorg

In het kader van juridische kwaliteitszorg zijn in 2023 initiatieven ontplooid op het terrein van verbetering van de bedrijfsvoering en kennisoverdracht. Verordeningen en beleidsregels die aan de gemeenteraad ter vaststelling zijn voorgelegd, zijn gedereguleerd, mede aan de hand van modellen van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Daarnaast hebben specifieke werkzaamheden plaatsgevonden, onder andere in het kader van de ondersteuning van de projectgroep Omgevingswet, de projectgroep Open Overheid, het Privacyoverleg en de projectgroep Steinerbos.

Personeel

Formatieontwikkeling Ambtelijke personeel

De ambtelijke formatie (bezetting) komt einde van het jaar 2023 uit op 118,87 fte. Dit is 20,32 fte lager dan de formatie in de begroting (na wijzigingen). Het verschil wordt verklaard door de einde jaar openstaande vacature-ruimte. Een substantieel deel van die openstaande wordt veroorzaakt door vacature-ruimte a.g.v. de keuze om in afwachting van de visie op organisatie die voorlopig niet in te vullen maar om op die plek te volstaan met (tijdelijke) inhuur.

Formatiemonitor inhuur incl. piek en ziek budget

De werkelijke uitgaven voor de inhuur van het budget piek en ziek (na ophoging via een separaat raadsbesluit voorjaar 2023) inclusief ontstane vacatureruimte, is lager dan de aanvankelijk geraamde uitgaven. In 2023 is uiteindelijk € 95.000 minder besteed aan inhuur dan er vooraf was gecalculeerd.
Uit bijlage III wordt verder duidelijk dat we in 2023 een bedrag van € 2.341.000 aan eenmalige kosten inhuur personeel hebben uitgegeven. Dit hiervoor benodigde budget is als volgt tot stand gekomen:

- Vastgestelde begroting 2023	€ 318.000
- Via een separaat raadsvoorstel	€ 700.000
- UWV-ziektegelden	€ 148.000
- Vrijval loonkosten	€ 1.131.000
- Overige dekkingsmiddelen (w.o. Oekraïne-gelden, OR)	€ 139.000
Totaal	€ 2.436.000

Inhuur projecten

Daarnaast heeft in 2023 voor een aantal projecten inhuur plaatsgevonden waarvan hieronder een specificatie is weergegeven:

1. Personeel derden wijkteams		€ 433.000
2. Personeel derden 3D		€ 81.000
3. Overige Inhuur		
- ICT	€ 183.000	
- Wet open Overheid	€ 49.000	
- Opvang ontheemden Oekraïne	€ 137.000	
- Klimaat en energiebeleid	€ 55.000	

- BOA's	€ 220.000	
- Musea	€ 33.000	
- Implementatie omgevingswet	€ 28.000	
- Overig	€ 15.000	
Totaal overige inhuur		€ 720.000
Totaal inhuur Projecten		€ 1.234.000

Let op, bovenstaand overzicht betreft alleen de inhuur op de exploitatie.
Inhuur ten laste van de investeringsbudgetten en ingehuurde diensten, ten laste van de exploitatie en/of investeringsbudgetten, maken geen onderdeel van dit overzicht.

Organisatieontwikkeling

Om de doorontwikkeling van de organisatie te kunnen invoeren en implementeren was in het bestuursakkoord 2022-2026 een jaarlijks doorontwikkelingsbudget van € 100.000 opgenomen, oorspronkelijk voor de jaren 2023-2025. In de begroting 2023-2026 is dit bedrag structureel opgenomen, omdat het ontwikkelen van de organisatie een doorlopend proces is.
In juli 2023 zijn de missie en visie van de organisatie vastgesteld. Deze missie en visie zijn de basis geweest voor het vervolg: het formuleren van het sturingsconcept en het aanpassen van de organisatie daarop. Eind december 2023 zijn door het college dit nieuwe sturingsconcept en een nieuwe hoofdstructuur voor de organisatie vastgesteld, waarin de adviezen van de Ondernemingsraad zijn meegenomen.
In 2023 hebben ook twee verdiepingsonderzoeken plaatsgevonden: voor de teams VTH en Wmo-Jeugd. De rapporten bevatten naast een formatie-impuls ook aanbevelingen/handreikingen (o.a. vastleggen processen). De aanbevelingen zijn uitgewerkt in actiepunten met een planning. Daaraan zijn ook begrote kosten gekoppeld, zowel voor een formatie-impuls als voor systeemtechnische koppelingen die beter digitaal werken mogelijk moeten maken. Deze kosten zijn vertaald in de begroting 2024 en verder.
Deze twee verdiepingsonderzoeken lopen daarmee vooruit op een analyse die in het kader van het project Visie op de organisatie wordt gedaan en die resulteert in een voorstel voor de totale benodigde formatie. De raad wordt tijdig meegenomen in dit traject en eventuele financiële consequenties die hier uit voortvloeien zullen dan ook worden voorgelegd aan de gemeenteraad.
Ook is in 2023 een aanzet gemaakt met een herziening van de HR gesprekscyclus, met organisatiebrede procesoptimalisatie en met actualisering van het personeelsbeleid op het gebied van "binden & boeien", wat gezien de gewenste kwaliteit en continuïteit, maar ook gezien de situatie op de arbeidsmarkt, noodzakelijk is.
Tenslotte: alle personele uitgaven zijn in 2023 binnen het personeelsbudget gebleven. Daarvoor is wel het benutten van de ziek- en piekpot nodig geweest en een ophoging van het inhuurbudget. Zowel vanwege de doorontwikkeling als de krapte op de arbeidsmarkt is - meer dan in het verleden - gebruik gemaakt van ingehuurde personeelsleden om de continuïteit van de werkzaamheden te waarborgen.

Uitgangspunten personeelskosten

Voor de loonkosten van het personeel golden in 2023 onderstaande uitgangspunten.

- Loonkostenpeil, schaal salaris medewerker met de daarbij behorende periodieken, zoals deze golden per 1 januari 2023.
- daar waar van toepassing zijn de salarissen verhoogd met onder andere functioneringstoelagen
- Als gevolg van de CAO gemeenten werden met ingang 1 januari 2023 de salarissen verhoogd met € 240,- en vervolgens, per dezelfde datum met 2%.

Stelposten secundaire arbeidsvoorwaarden

Naast de primaire arbeidsvoorwaarden zijn er een aantal personele lasten (geraamd als stelposten) die vooraf niet toe te rekenen zijn aan medewerkers en of afdeling waarvan zij deel uit maken. Deze lasten, uitgaven op het gebied van herbezetting, verkoop verlof en flexibele beloning, doen zich gedurende het lopende jaar voor. Op het moment dat deze uitgaven zich voordoen worden deze in mindering gebracht op de eerder genoemde stelposten en functioneel toegerekend.

De herbezetting OR is ingezet als dekking voor de uitgaven die het gevolg zijn van vervanging werkzaamheden OR-leden.

In het onderstaande overzicht treft u het beginsaldo per 1 januari 2023, de aanwending en het restant per 31 december 2023 aan.

Omschrijving stelpost	saldo 1-1-2023	*aanwending*	*saldo 31-12-2023*
personele herbezetting OR	€ 32.000	€ 32.000	€ 0
verkoop verlof	€ 40.500	€ 40.500	€ 0
flexibele beloning	€ 28.000	€ 21.000	€ 7.000
loonstijgingen	€ 220.500	€ 220.500	€ 0

Indicatoren personeelsbeleid

Ziekteverzuimpercentage

Het verzuimcijfer over 2023 bedroeg 7,14% en vertoond een daling met 2,48% ten opzichte van het dienstjaar 2022. Dit is het laagste verzuim in vier jaar, maar nog niet het streefpercentage van de begroting 2023.

Het verzuimcijfer is (ook) in 2023 grotendeels veroorzaakt door een groep langdurige zieken. Uiteraard blijven we streven naar een lager verzuim door voor onze medewerkers aandacht te schenken aan adequate begeleiding bij verzuim, preventie, de HR-cyclus en ARBO- en veiligheidsbeleid.

	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Werkelijk 2023
Ziekteverzuimpercentage	7,69%	7,92%	9,62%	5,8%	7,14%
Stageplaatsen	8	8	4	8	7
Werkervaringsplaatsen	4	4	5	4	3

Verlofsparen

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 deelnemen aan verlofsparen. Bovenwettelijke verlof, overwerkvergoeding, gekochte bovenwettelijke uren, verlofuren uit onregelmatig werken en beschikbaarheidsdienst kunnen nu in één keer door medewerkers worden omgezet in spaarverlof. Met dit verlofsparen kunnen medewerkers passend bij hun levensfase deze uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook een onvoorspelbare afbouw kennen, moet hier een voorziening voor gevormd worden. Deze gespaarde uren verjaren niet.

In 2023 is voor een bedrag van ruim € 16.345 door medewerkers aan uren gespaard. Dit bedrag is dan ook per 31 december 2023 toegevoegd aan de voorziening verlofsparen die daarmee in totaal uit komt op € 41.500.

Wet Open Overheid

Algemeen
Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Wet open overheid (Woo) beoogt een transparante en actief openbaar makende overheid, met als doel een gelijkwaardige informatiepositie tussen overheid en inwoners.

Nieuw in de Woo is de openbaarheidsparagraaf die in de begroting en jaarstukken moet worden opgenomen als verantwoording. Dit jaar nemen we de verantwoording vanuit de Woo voor het eerst als een aparte paragraaf op in deze jaarstukken.

Wij baseren ons op de volgende pijlers van de Woo:
- Actieve openbaarmaking
- Passieve openbaarmaking

Actieve openbaarmaking
Er zijn 11 informatie categorieën aangewezen die verplicht actief openbaar gemaakt moeten worden door gemeentes. In 2023 is duidelijk geworden dat de gemeente zelf verantwoordelijk wordt voor een platform waar de gemeente haar openbaar te maken documenten op kan plaatsen. Via een landelijke zoekfunctie (de Woo-index), als "opvolger" van het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI), kunnen geïnteresseerden zoeken naar openbaar gemaakte documenten bij de verschillende overheidsorganisaties die onder de Woo vallen.

Op basis daarvan is er 2023 een eerste aanzet gemaakt met de implementatie van een omgeving binnen gemeente Stein waar openbaar te maken documenten geplaatst kunnen worden. Deze interne omgeving wordt in een volgende stap (Q1 2024) gekoppeld naar de Woo-website van de gemeente Stein.

De projectgroep Woo van de gemeente Stein heeft onderzocht welke informatie nu al via verschillenden kanalen openbaar wordt gemaakt en aan welke van de 11 informatiecategorieën deze informatie kan worden toebedeeld zodat deze (ook) geplaatst kan worden in de interne Woo omgeving.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat er op dit moment nog geen expliciete verplichting is om de documenten uit de 11 informatie categorieën actief openbaar te maken.

Passieve openbaarmaking
Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt en dat alleen in uitzonderingsgevallen een bijzonder belang vóór openbaarmaking kan gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is.
Voor het behandelen van een Woo-verzoek mogen geen leges in rekening gebracht worden, omdat het algemene belang van openbaarheid niet te zien is als individuele dienstverlening. Leges worden geheven voor individuele dienstverlening. Wel mogen redelijke kosten van kopieën in rekening gebracht worden.

In 2023 zijn er 22 woo-verzoeken ontvangen waarvan er 17 zijn afgesloten en er nog 5 (status januari 2024) in behandeling zijn.

Ontwikkelingen
Om het voor de medewerkers makkelijker te maken om Woo gerelateerde informatie te vinden is er op het intranet een Woo kennispagina ingericht met praktische informatie en hulpmiddelen.

Omdat openbaar te maken informatie geanonimiseerd dient te worden is er in 2023 ook een applicatie aangeschaft die medewerkers daarbij kan ondersteunen.

Tevens is er een functieomschrijving opgesteld voor de functie van Woo-coördinator. De werving is succesvol verlopen en de functie wordt per 1 juli 2024 ingevuld.

Financiële vertaling
In de mei-circulaire 2022 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de jaren 2022 tot en met 2026 van € 58.000 per jaar voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. Daarnaast zijn structurele middelen beschikbaar gesteld van € 73.000 voor de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen. De werkelijke uitgaven voor de Woo in 2023 bedroegen € 66.000.

In de meerjarenbegroting is in de paragraaf WOO het beschikbare budget uitgesplitst weergegeven zoals in onderstaande tabel:

x € 1.000	**Begroot 2023**	**Begroot 2024**	**Begroot 2025**	**Begroot 2026**	**Begroot 2027**
Structureel	73	73	73	73	73
Incidenteel	94	58	58	58	0
Totaal	**167**	**131**	**131**	**131**	**73**

Een aantal activiteiten zijn van 2023 doorgeschoven naar 2024 in de slotwijziging 2023. Het bijbehorend budget van € 94.000 is in die slotwijziging dan ook doorgeschoven naar 2024.

Verbonden partijen

Publiekrechtelijke verbonden partijen

1. Naam	**Veiligheidsregio Zuid Limburg**
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling van alle gemeenten in Zuid-Limburg
3. Vestigingsplaats	Maastricht
4. Doelstelling en openbaar belang	Betreft de uitvoering van de aan Veiligheidsregio opgedragen taken, die zich met name richten op de brandweerzorg en de crisisbeheersing.
5. Relatie met beleidsprogramma	*Programma Veiligheid*
6. Deelnemende partijen	Alle gemeenten van Zuid-Limburg
7. Bestuurlijk belang	Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen bestaat de bestuursstructuur uit een Algemeen Bestuur (AB) en Dagelijks Bestuur (DB). De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Stein in het AB.
8. Financieel belang	Alle gemeenten in Zuid-Limburg betalen, op basis van een verdeelsleutel, hun aandeel in de kosten.
9. Vermogen Eigen vermogen	*31-12-2023: € 7.754.000* *31-12-2022: : € 4.387.029*
Vreemd vermogen	*31-12-2023: € 58.895.000* *31-12-2022: € 59.386.000*
Gemeentelijke bijdrage	*2023: € 1.690.000* *2022: € 1.590.000*
10. Financieel resultaat	*2023: € 1.940.000* *2022: - € 401.920*
11. Risico's	De risico's zijn beschreven in de risicoparagrafen van de begrotingen en jaarrekeningen van de Veiligheidsregio. De Veiligheidsregio beschikt over een eigen algemene reserve.
12. Ontwikkelingen	

1. Naam	**Gemeenschappelijke regeling Vidar WSW**
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein.
3. Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
4. Doelstelling en openbaar belang	Uitvoering van de WSW en de Participatiewet.
5. Relatie met beleidsprogramma	*Programma Sociaal Domein*
6. Deelnemende partijen	Gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein.
7. Bestuurlijk belang	Conform de WGR bestaat de bestuursstructuur uit een algemeen bestuur (twee wethouders per gemeente) en een dagelijks bestuur (wethouders met Participatie in hun portefeuille)
8. Financieel belang	De deelnemende gemeenten voldoen, op basis van de begroting aan hun gemeentelijke bijdrage. Hierbij is het financieel belang van de vier deelnemende gemeenten gebaseerd op het aantal WSW-ers. Dit betekent dat er sprake is van een verdeling die (in beperkte mate) kan fluctueren.
9. Vermogen Eigen vermogen	*31-12-20*23: € 0 31-12-2022: € 0
Vreemd vermogen	31-12-2023: € 1.359.868 31-12-2022: € 1.453.048
Gemeentelijke bijdrage	*2023:* € 612.951 2022: : 642.433
10. Financieel resultaat	*20*23: € 0 2022: € 0
11. Risico's	In geval er sprake is van een tekort t.o.v. de begroting moeten de gemeenten dit tekort aanzuiveren d.m.v. een hogere gemeentelijke bijdrage.
12. Ontwikkelingen	-

1. Naam	**GGD Zuid Limburg**
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
3. Vestigingsplaats	Heerlen
4. Doelstelling en openbaar belang	Zorg dragen voor publieke gezondheid, toezicht op de kwaliteit Wmo, Veilig Thuis, ambulancezorg, GHOR, vangnetfunctie en crisiszorg verslaafden, dak- en thuislozen, sociaal medische advisering.
5. Relatie met beleidsprogramma	*Programma Volksgezondheid en milieu*
6. Deelnemende partijen	De 18 Zuid-Limburgse gemeenten
7. Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid-Limburg bestaat uit 1 bestuurslid per deelnemende gemeente en 1 plaatsvervangend lid. Als lid van het Algemeen Bestuur kunnen slechts worden aangewezen leden van het college van de gemeenten. Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat uit bestuurders van 7 gemeenten, waaronder Stein. Besluitvorming vindt plaats via gewogen stemmen, gerelateerd aan het inwonersaantal.
8. Financieel belang	Subsidie/inkooprelatie/verliesbijdrage naar rato inwonertal.
9. Vermogen Eigen vermogen	31-12-2023: *€ 9.443* 31-12-2022: *€ 148.781*
Vreemd vermogen	31-12-2023: *€* 35.552.504 31-12-2022: *€ 36.190.680*
Gemeentelijke bijdrage	2023: *€* 1.192.316 2022: *€ 1.032.576*
10. Financieel resultaat	2023: € 1.097.887 2022: € -1.697.412
11. Risico's	Verliesbijdrage naar rato inwonertal. Belangrijk: Door de deelnemende gemeenten is gekozen om geen weerstandsvermogen op te bouwen bij de GGD. Mogelijke verliesbijdragen worden naar rato inwoneraantal door de gemeenten gedragen.
12. Ontwikkelingen	Weerstandsvermogen

1. Naam	**Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz**
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
3. Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
4. Doelstelling en openbaar belang	Het zorg dragen voor het vervoer van klanten met een beperking die een beroep kunnen doen op de Wet maatschappelijke ondersteuning.
5. Relatie met beleidsprogramma	*Programma Sociaal Domein*
6. Deelnemende partijen	Gemeente: Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal, Weert.
7. Bestuurlijk belang	Kwalitatief goed en betrouwbaar vervoer op maat tegen reële kosten.
8. Financieel belang	De gemeente Stein heeft zitting in het algemeen bestuur van Omnibuzz en stelt met de vertegenwoordigers van de overige gemeenten de jaarrekening en begroting vast. De totale gemeentelijke bijdrage is opgebouwd uit twee delen: een bedrag per inwoner voor de bedrijfskosten en de vervoerskosten (het reisvolume/daadwerkelijk gebruik).
9. Vermogen Eigen vermogen	*31-12-2023: € 909.260* *31-12-2022: : € 1.086.275*
Vreemd vermogen	*31-12-2023: € 4.490.067* *31-12-2022: € 1.977.411*
Gemeentelijke bijdrage	*2023: € 380.602* *2022: € 345.503*
10. Financieel resultaat	*2023: € 2.095.839* *2022: € 3.335.388*
11. Risico's	In geval er sprake is van een tekort t.o.v. de begroting moeten de gemeenten dit tekort aanzuiveren d.m.v. een hogere gemeentelijke bijdrage.
12. Ontwikkelingen	-

1. Naam	**Regionale Uitvoeringsdienst Zuid Limburg**
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
3. Vestigingsplaats	Maastricht
4. Doelstelling en openbaar belang	Het doel van de vorming van de RUD is om hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken op het gebied van milieu voor minimaal de basistaken van alle deelnemers en de specialistische milieutaken voor de deelnemers die ook deze taken inbrengen. De gemeente Stein heeft alle milieutaken ingebracht. De RUD is tevens een BRZO-RUD omdat alle BRZO-taken provinciebreed hier zijn ondergebracht. De vorming van een RUD is wettelijk verplicht.
5. Relatie met beleidsprogramma	*Programma Volksgezondheid en miilieu*
6. Deelnemende partijen	In Zuid-Limburg werken de gemeenten Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Voerendaal en de Provincie Limburg op basis van een gemeenschappelijke regeling samen in de RUD.
7. Bestuurlijk belang	De gemeente Stein is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur van de RUD.
8. Financieel belang	De verdeling van de kosten vindt plaats op basis van de te besteden uren per deelnemer en het ingebrachte takenpakket per deelnemer.
9. Vermogen Eigen vermogen	*31-12-2023: € 1.810.204* *31-12-2022: € 1.128.281*
Vreemd vermogen	*31-12-2023: € 4.013.453* *31-12-2022: € 2.329.200*
Gemeentelijke bijdrage	*2023: € 645.700* *2022: € 547.300*
10. Financieel resultaat	*2023: € 785.606* *2022: -/- € 18.219*
11. Risico's	In de GR ligt vast dat de financiële eindverantwoordelijkheid voor de financiële positie van de RUD door de deelnemers wordt gedragen. Onverlet deze eindverantwoordelijkheid heeft de RUD als zelfstandig orgaan een eigen verantwoordelijkheid om te zorgen voor de vorming van voldoende weerstandsvermogen.
12. Ontwikkelingen	Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen we leges heffen over de besluiten omgevingsvergunningen milieu.

1. Naam	**BelastingSamenwerking Gemeenten en Waterschappen**
2. Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.
3. Vestigingsplaats	Roermond
4. Doelstelling en openbaar belang	BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen is een zelfstandig samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. 30 van de 33 Limburgse gemeenten en de twee Limburgse waterschappen werken samen in BsGW. Deze samenwerking betekent dat de uitvoeringstaken van de waterschapsbelastingen,de gemeentelijke belastingtaken en administratieve taken van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ), worden verzorgd door BsGW. De verzelfstandiging beoogt een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen uit samenwerking tussen lokale overheden op het gebied van belastingheffing en -inning.
5. Relatie met beleidsprogramma	*Programma Bestuur en ondersteuning*
6. Deelnemende partijen	30 van de 33 Limburgse gemeenten en de twee Limburgse waterschappen werken samen in BsGW. De deelbemende gemeenten zijn Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Voerendaal, Weert. De waterschappen Peel en Maasvallei en het Waterschap Roer en Overmaas nemen deel aan de GR.
7. Bestuurlijk belang	Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen bestaat de bestuursstructuur uit een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). De portefeuillehouder financiën vertegenwoordigt de Gemeente Stein in het AB.
8. Financieel belang	De processen voor waterschappen en gemeenten overlappen elkaar in grote mate en de benodigde basisgegevens worden gelijktijdig voor alle deelnemers opgebouwd. Omdat BsGW de processen voor alle belastingsoorten integraal uitvoert, zijn de daarmee samenhangende kosten zodanig met elkaar verweven dat kosten niet per belastingsoort gedifferentieerd kunnen worden. De uitvoeringskosten van de productieprocessen worden om die reden toegerekend aan eenduidige, herkenbare hoofdprocessen, overeenkomstig de organisatieopzet van BsGW. Dit resulteert in vijf primaire producten van dienstverlening: Gegevensbeheer en heffen, Waarderen, Innen, Klantzaken en Parkeerbelasting. De verdeling van deze kosten over de deelnemers gebeurt hierna met behulp van eenheidstarieven per product van dienstverlening.
9. Vermogen Eigen vermogen	31-12-2023 € -/- 2.835.000 31-12-2023 € 1.982.000
Vreemd vermogen	31-12-2023 € 11.816.000 31-12-2022 € 8.198.000
Gemeentelijke bijdrage	2023 € 495.304 2022 € 397.000

10. Financieel resultaat	2023 € - / - 1.292.820 2022 € 792.000
11. Risico's	In de GR ligt vast dat de eindverantwoordelijkheid voor de financële positie van de BsGW door de deelnemers wordt gedragen. Onverlet deze eindverantwoordelijkheid heeft de BsGW als zelfstandig orgaan een eigen verantwoordelijkheid om te zorgen voor de vorming van voldoende weerstandsvermogen.
12. Ontwikkelingen	n.v.t.

Privaatrechtelijke verbonden partijen

De gemeente Stein heeft aandelen in de volgende vennootschappen:

Instelling	**Aantal aandelen**	**Nominale waarde**
Bank Nederlandse Gemeenten NV	19.266	€ 48.165
Enexis Holding NV	460.350	€ 460.350
Steinerbos BV	1	€ 1
Waterleidingmaatschappij Limburg NV	9	€ 40.840
NV Theodora	219	€ 99.378
LIOF NV	10	€ 3.403
NV RWM	117	€ 11.700

1. Naam	**Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)**
2. Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
3. Vestigingsplaats	Den Haag
4. Doelstelling en openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
5. Relatie met beleidsprogramma	*Programma Bestuur en ondersteuning*
6. Deelnemende partijen	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten en provincies.
7. Bestuurlijk belang	De gemeente Stein heeft stemrecht in de algemene vergadering van de aandeelhouders.
8. Financieel belang	De gemeente Stein is houder van 19.266 aandelen.
9. Vermogen Eigen vermogen	*31-12-2023: € 4.721.000.000* *31-12-2022: € 4.615.000.000*
Vreemd vermogen	*31-12-2023: € 110.819.000.000* *31-12-2022: € 107.459.000.000*
Gemeentelijke bijdrage	*2023: n.v.t.* *2022: n.v.t.*
10. Financieel resultaat	*2023: € 254.000.000* *2022: € 300.000.000*
11. Risico's	Bij negatieve economische ontwikkelingen zijn de winstverwachtingen en dividenden onzeker.
12. Ontwikkelingen	

1. Naam	**Steinerbos BV**
2. Rechtsvorm	BV
3. Vestigingsplaats	Stein
4. Doelstelling en openbaar belang	De vennootschap heeft ten doel het exploiteren van het Recreatiepark Steinerbos en het scheppen van voorwaarden voor maatschappelijke en culturele ontplooiing en voor vrijetijdsbesteding
5. Relatie met beleidsprogramma	*Programma Sport, cultuur en recreatie*
6. Deelnemende partijen	Gemeente Stein
7. Bestuurlijk belang	Via de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) kan de gemeente Stein sturend optreden. De jaarrekening van Steinerbos B.V. wordt vastgesteld door de AVA. Tussen de gemeente Stein en de Steinerbos B.V. zijn een exploitatieovereenkomst en een huurovereenkomst gesloten. De exploitatieovereenkomst strekt tot doel om de wederzijdse rechten en plichten vast te leggen tussen partijen. Onder andere is beschreven welke exploitatiebijdrage door de gemeente Stein betaald wordt en welke tegenprestaties door Steinerbos B.V. hiervoor geleverd worden. De huurovereenkomst strekt tot doel om de aanwezige onroerende zaken inclusief de ondergrond ter beschikking te stellen aan Steinerbos B.V. teneinde het recreatiepark te kunnen exploiteren. Tevens is in deze overeenkomst beschreven onder welke condities en tegen welke prijs het gehuurde ter beschikking wordt gesteld aan de B.V.
8. Financieel belang	De gemeente Stein is enig aandeelhouder van de vennootschap Steinerbos B.V. Het kapitaal van de vennootschap bestaat uit één aandeel van één euro (€ 1,00).
9. Vermogen Eigen vermogen	*31-12-2023: € 69.440* *31-12-2022: € 285.065*
Vreemd vermogen	*31-12-2023: € 1.157.632* *31-12-2022: € 1.255.118*
Gemeentelijke bijdrage	*2023: € 407.025* *2022: € 399.044*
10. Financieel resultaat	*2023: - / - € 215.625* *2022: € 206.088*
11. Risico's	-
12. Ontwikkelingen	-

1. Naam	**Enexis**
2. Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
3. Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
4. Doelstelling en openbaar belang	Het distribueren en het transporteren van energie zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water, en het in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetten in relatie tot energie.
5. Relatie met beleidsprogramma	*Programma Bestuur en ondersteuning*
6. Deelnemende partijen	De aandelen van Enexis holding zijn in handen van Nederlandse provincies en gemeenten,
7. Bestuurlijk belang	De gemeentelijke aandeelhouders in Limburg zijn verenigd in de Vegal. De gemeente Stein heeft stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
8. Financieel belang	De gemeente Stein is houder van 460.350 aandelen.
9. Vermogen Eigen vermogen	*31-12-2022: € 5.441.000.000* *31-12-2023: € 5.320.000.000*
Vreemd vermogen	*31-12-2022: € 3.366.000.000* *31-12-2023: € 3.445.000.000*
Gemeentelijke bijdrage	*2023: n.v.t.* *2022: n.v.t.*
10. Financieel resultaat	*2022: € 1.300.000.000* *2023: € 72.000.000*
11. Risico's	Bij negatieve economische ontwikkelingen zijn de winstverwachtingen en dividenden onzeker.
12. Ontwikkelingen	

1. Naam	**NV RWM**
2. Rechtsvorm	NV
3. Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
4. Doelstelling en openbaar belang	Uitvoeren afvalinzameling en aanverwante reinigingstaken van de aangesloten gemeenten
5. Relatie met beleidsprogramma	*Programma Volksgezondheid en milieu*
6. Deelnemende partijen	De gemeenten Stein, Sittard-Geleen, Beek, Echt-Susteren en Beekdaelen
7. Bestuurlijk belang	Wethouder Wingelaar vertegenwoordigt de gemeente in de AVA
8. Financieel belang	Het aandeel van Stein in het aandelenkapitaal van de NV RWM bedroeg in eerste instantie € 5.900. In december 2010 heeft de NV RWM de deelnemende gemeenten gevraagd het aandelenkapitaal uit te breiden om een vergunning op grond van de Wet wegvervoer goederen te krijgen. Voor Stein betekende dit een uitbreiding van het aandelenkapitaal met € 5.800. Op 15 februari 2011 heeft het college hiermee ingestemd. Stein bezit 117 aandelen á € 100.
9. Vermogen Eigen vermogen	*31-12-2023: € 5.631.419* *31-12-2022 : €* 5.325.743
Vreemd vermogen	*31-12-2023 : € 7.580.073* *31-12-2022 : €* 5.951.961
Gemeentelijke bijdrage	*n.v.t.*
10. Financieel resultaat	*2023: € 304.392* *2022: €* 76.406
11. Risico's	Bij beëindigen contract worden desintegratiekosten in rekening gebracht.
12. Ontwikkelingen	In november 2023 is de strategische toekomstvisie vastgesteld, en heeft gemeente Echt-Susteren als pilot deelgenomen.

JAARREKENING

Balans

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Ultimo 2023	Ultimo 2022
Immateriële vaste activa		
Kosten onderzoek en ontwikkeling	22	0
Bijdrage eigendom aan derden	4	7
	26	**7**
Materiële vaste activa		
Investeringen economisch nut met heffing	22.598	22.599
Investeringen economisch nut	35.488	33.306
Investeringen maatschappelijk nut	35.220	34.591
	93.306	**90.496**
Financiële vaste activa		
Leningen woningbouwcorporaties	2.146	2.421
Overige langlopende leningen	2.815	2.477
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	0	0
Leningen aan deelneming	0	0
Kapitaalverstekkingen aan deelnemingen	668	668
	5.630	**5.567**
TOTAAL VASTE ACTIVA	**98.962**	**96.070**
Voorraden		
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie)	1.356	1.493
Grond- en hulpstoffen	0	0
Gereed product en handelsgoederen	3	0
	1.360	**1.493**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd <1 jaar		
Rekening courant verhouding niet Financiele instellingen	6.152	82
Vorderingen op openbaar lichaam	5.269	6.032
Overige vorderingen	1.149	938
	12.569	**7.051**
Liquide middelen		
Kas	24	13
Banksaldi	150	3.504
	174	**3.516**
Overlopende activa	**2.109**	**1.139**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	**16.213**	**13.200**
TOTAAL ACTIVA	**115.175**	**109.271**

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Ultimo 2023	Ultimo 2022
Eigen vermogen		
Algemene reserve	18.365	16.400
Bestemmingsreserves	10.964	8.987
Gerealiseerd resultaat	6.214	4.926
	35.543	**30.313**
Voorzieningen	**5.354**	**5.371**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar		
Onderhandse leningen	54.661	59.234
Door derden belegde gelden	3	30
Waarborgsommen	15	15
	54.679	**59.279**
TOTAAL VASTE PASSIVA	**95.575**	**94.963**
Vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	637	0
Overige schulden	7.983	6.149
	8.620	**6.149**
Overlopende passiva	**10.979**	**8.159**
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**19.599**	**14.308**
Totaal passiva	**115.175**	**109.271**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepalingen

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Met ingang van 1 januari 2004 is het BBV in werking getreden.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten (kostprijs). Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten opgenomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Hierbij moet worden gedacht aan ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.
Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume (bijv. vakantiegeld) wordt daarom geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

Balans

De balans is een in geld uitgedrukt overzicht van bezittingen, schulden en vermogen.

Activa

Onder activa worden alle bezittingen verstaan. Op de balans worden de activa onderscheiden in vaste en vlottende activa, al naar gelang zij zijn bestemd om de uitoefening van de werkzaamheden al of niet duurzaam te dienen. De vaste activa worden onderscheiden in immateriële, materiële en financiële vaste activa. Onder de vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, vorderingen, effecten, liquide middelen en de overlopende activa.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn activa die niet stoffelijk van aard zijn, waar geen bezittingen tegenover staan en die een meerjarig nut hebben.
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.
De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving ervan vangt aan in het jaar na realisering van het actief.
Afsluitkosten van opgenomen (vervangende) geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening

Materiële vaste activa

Dit zijn activa die van stoffelijke aard zijn, waar tegenover dus bezittingen staan, en die een meerjarig nut hebben.

Materiele vaste activa met economisch nut

Investeringen met economisch nut moet geactiveerd worden. (artikel 59, lid 1 BBV).Onder economisch wordt verstaan dat de activa verkoopbaar zijn (bijvoorbeeld een gebouw) en/of opbrengsten genereren (bijvoorbeeld rioleringen).
Deze activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Slijtende investeringen worden vanaf het jaar na het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven.
Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Materiele vaste activa in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investeringen met maatschappelijk nut mogen geactiveerd worden. Onder deze activa worden verstaan investeringen in aanleg van wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).
Aankoop en vervaardiging van deze activa worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves (voor zover van toepassing) lineair afgeschreven op basis van de verwachte levensduur.
Indien de financiële situatie het toelaat kan over deze activa extra worden afgeschreven.

Financiële vaste activa

Verstrekte leningen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Aandelen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde.

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd als ze een bedrag van € 10.000 te boven gaan. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa

Als vlottende activa worden beschouwd de activa die bestemd zijn om de uitoefening van de werkzaamheden van de gemeente niet duurzaam te dienen.

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten. Er wordt een rente bijgeschreven op de boekwaarde, met uitzondering van geen bepaald complex.

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.
Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.
Verliezen worden genomen op het moment dat deze voorzienbaar zijn.

Vorderingen en overlopende activa

Deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening op de vorderingen in mindering gebracht.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden opgenomen tegen nominale waarde.

Passiva

Hieronder zijn de schulden, de voorzieningen en het eigen vermogen begrepen.

Voorzieningen

De voorziening 55+-regeling is gewaardeerd tegen contante waarde. De overige voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De egalisatievoorzieningen voor onderhoud zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die hiervoor geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd (rentevaste periode) van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede balansmutaties in overeenstemming zijn met de door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 29 februari 2024 vastgestelde normenkader van der relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraag 3 % (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.359.020**.**

Toelichting op de Balans

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste actia wordt onderscheiden in:

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-23	Boek-waarde 31-12-22
Kosten onderzoek en ontwikkeling	22	0
Bijdrage aan activa eigendom van derden	4	7
TOTAAL IMMATERIELE VASTE ACTIVA	**26**	**7**

Onderstaande tabel geeft het verloop gedurende het jaar weer

	Boek-waarde 31-12-22	Vermeer-dering	Vermin-dering	Af-schrij-ving	Boek-waarde 31-12-23
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	22	0	0	22
Bijdrage aan activa eigendom van derden	7	0	0	3	3
TOTAAL IMMATERIELE VASTE ACTIVA	**7**	**22**	**0**	**3**	**26**

Materiële vaste activa

De materiele vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-23	Boek-waarde 31-12-22
Investeringen economisch nut met heffing	22.598	22.599
Investeringen economisch nut	35.488	33.306
Investeringen maatschappelijk nut	35.220	34.591
TOTAAL MATERIELE VASTE ACTIVA	**93.306**	**90.496**

Onderstaande tabel geeft het verloop gedurende het jaar weer

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-22	Des investering	Inves-tering	Bijdr. derden	Af-schrij-ving	Boek-waarde 31-12-23
Investeringen economisch nut met heffing						
Gronden en terreinen	105				4	101
Grond,weg- en waterbouwkundige werken	22.172		518	18	575	22.096
Machines, apparaten en installaties	322		92		14	400
	22.599	**0**	**610**	**18**	**593**	**22.598**
Investeringen economisch nut						
Gronden en terreinen	4.255	270	4		53	3.936
Woonruimten	56				6	50
Bedrijfsgebouwen	23.328		3.432		1.167	25.593
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	1.840		237	29	152	1.896

Vervoermiddelen	29				4	25
Machines, apparaten en installaties	3.368		718	100	467	3.519
Overige materiële vaste activa	430		124		85	469
	33.306	**270**	**4.514**	**129**	**1.934**	**35.488**
Investeringen maatschappelijk nut						
Gronden en terreinen	410		140		8	543
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	32.025		1.978	603	1.067	32.332
Machines, apparaten en installaties	1.745		354	8	115	1.976
Overige materiële vaste activa	411				41	370
	34.591	**0**	**2.472**	**611**	**1.231**	**35.220**
TOTAAL MATERIELE VASTE ACTIVA	**90.496**	**270**	**7.596**	**758**	**3.758**	**93.306**

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht

vermeld. Tevens worden bij de investeringen met maatschappelijk nut

de afschrijvings termijnen vermeld (conform BBV).

(> € 50.000)	**realisatie 2023**	
Investeringen economisch nut met heffing	***Bedrag***	
Vervangen en relinen vrijvervalriolen	239	
Wateroverlastmaatregelen	77	
Renovatie milieupark	50	
Vervangen pompgemalen	92	
Civieltechnische werkzaamheden vervangen OGI's	121	
Investeringen economisch nut	***Bedrag***	
Renovatie Avonturijn	1.401	
Renovatie Avonturijn Berg ad Maas-Installaties	522	
Uitbreiding Groenewald	1.971	
Mergelakker veld B & C - renovatie	197	
Maaimachine zeroturn	50	
Hal gemeentehuis	124	
		Afs. Termijn
Investeringen maatschappelijk nut	***Bedrag***	
Bramert-Noord restpercelen	138	geen
Doorfietspad/op-afrit Elsloo (subsidie)	-603	40
Stationsomgeving	196	40
Wegreconstructie Urmonder parallelweg	375	40
Wegreconstructie westelijke Kanaalweg	246	40
Reconstructie Jurgenstraat	415	40
Verkeersmaatr veilige schoolomgeving	76	10
Reconstructie Mauritsweg Stein	371	40
Parkeerplaats veer Berg ad Maas	161	25
		Reden
VERVROEGDE AFSCHRIJVINGEN	***Bedrag***	

Perceel Kruisstraat 15-19	75	Verkoop perceel
Grondruil Bramert Noord	262	Grondruil
Bramert-Noord restpercelen	8	Grondruil

Financiële vaste activa

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-23	Boek-waarde 31-12-22
Leningen aan woningbouwcorporaties	2.147	2.422
Overige langlopende leningen	2.815	2.477
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	0	0
Leningen aan deelnemingen	0	0
Kapitaalverstrekking aan deelneming	668	668
TOTAAL FINANCIELE VASTE ACTIVA	**5.632**	**5.568**

Onderstaande tabel geeft het verloop gedurende het jaar weer:

	Boek-waarde 31-12-22	Correctie	Vermeer-dering	Af-schrij-ving	Boek-waarde 31-12-23	Voorz. onin-baarheid	Balans waarde 31-12-23
Leningen aan woningbouwcorporaties	2.422			274	2.148		2.148
Overige langlopende leningen	2.477		570	232	2.815		2.815
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	0				0		0
Leningen aan deelnemingen	0				0		0
Kapitaalverstrekking aan deelneming	668				668		668
TOTAAL FINANCIELE VASTE ACTIVA	**5.568**	**0**	**570**	**506**	**5.632**	**0**	**5.632**

Voorraden

Het onderstaande geeft het verloop gedurende het jaar weer:

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-23	Boek-waarde 31-12-22
Onderhanden werk	1.632	1.828
Grond- en hulpstoffen	0	0
Gereed product en handelsgoederen	3	0
TOTAAL VOORRADEN	**1.635**	**1.828**

Onderstaande tabel geeft het verloop gedurende het jaar weer:
(bouwgronden in exploitatie):

	Boek-	Vermeer-	Vermin-	Boek-	Voorziening	Balans

	waarde 31-12-22	dering	dering	waarde 31-12-23	verw. verliezen	waarde 31-12-23
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie)						
Complex Samen bouwen Meerdel	-267	13	0	-254	83	-337
Complex Poolster	-44	160	241	-125	196	-321
Complex Elckerlyc	296	246	530	12		12
Complex Bramert-Noord	1.842	157	0	1.999		1.999
	1.828	**576**	**771**	**1.632**	**279**	**1.353**
Gereed product en handelsgoederen	**0**	**3**		**3**		**3**
TOTAAL VOORRADEN	**1.828**	**579**	**771**	**1.635**	**279**	**1.356**

	geraamde nog te maken kosten	geraamde nog te maken opbrengsten	geraamde eindwaarde nominaal
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie)			
Complex Samen Bouwen Meerdel	384	43	-83
Complex Poolster	323	0	-196
Complex Elckerlyc	32	64	141
Complex Bramert-Noord	2.091	4.502	412
	2.830	**4.609**	**274**

Uitzetting < 1 jaar

Onderstaande tabel geeft het verloop gedurende het jaar weer:

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-22	Boek-waarde 31-12-23	Voorz. onin-baarheid	Balans waarde 31-12-23
RC verhouding niet financiele instellingen	**82**	**6.153**	**0**	**6.153**
Vorderingen op openbare lichamen	**6.032**	**5.269**	**0**	**5.269**
Overige vorderingen				
Debiteuren W&I	1.532	1.509	1.075	434
Overige debiteuren	620	841	125	716
	2.152	**2.350**	**1.201**	**1.150**
TOTAAL UITZETTINGEN < 1 JAAR	**8.265**	**13.772**	**1.201**	**12.571**

In de vordering op openbare lichamen is o.a. opgenomen de vordering op de belastingdienst betreffende het BTW compensatiefonds voor € 4,6 miljoen.

Liquide middelen

Onderstaande tabel geeft het verloop gedurende het jaar weer:

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-23	Boek-waarde 31-12-22
Kas	24	13
Banksaldi	150	3.504
TOTAAL LIQUIDE MIDDELEN	**174**	**3.516**

Overlopende activa

Onderstaande tabel geeft het verloop gedurende het jaar weer:

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-23	Boek-waarde 31-12-22
Vooruitbetaalde bedragen	1.204	194
Nog te ontvangen bedragen	905	946
TOTAAL OVERLOPENDE ACTIVA	**2.109**	**1.139**

Eigen vermogen

Volgens het BBV artikel 19, lid d en artikel 23 lid c moet in de toelichting op het overzicht van baten en lasten een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden opgenomen. In onderstaan overzicht zijn deze belangrijkste posten weergegeven.
De kenmerken van reserve en een voorziening zijn:

	Reserve	**Voorziening**
Vermogenscategorie	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Vormen en opheffen	Bevoegdheid gemeenteraad	Bevoegdheid gemeenteraad
Beschikkingsbevoegdheid	Raad	College
Toevoeging	Via resultaatbestemming	Loopt via de exploitatie
Onttrekking	Via resultaatbestemming	Rechtstreeks tlv voorziening
Financiele onderbouwing	Aangeraden, niet verplicht	Verplicht
Negatief saldo	Niet toegestaan	Alleen tijdelijk en onder voorwaarden bij tariefegalisatie

Voor een verdere specificatie verwijzen wij naar de nota Reserves en Voorzieningen 2018.

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-23	Boek-waarde 31-12-22
Algemene reserve	18.365	16.400

Bestemmingsreserves	10.964	8.987
Resultaat	6.214	4.926
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	**35.543**	**30.313**

Onderstaande tabel geeft het verloop gedurende het jaar weer:

	Stand per 31-12-22	Rekening resultaat 2022	Toe-voeging	Ont-trekking	Stand per 31-12-23
Algemene reserve					
Algemene reserve	16.400	4.472	800	3.307	18.365
	16.400	**4.472**	**800**	**3.307**	**18.365**
Bestemmingsreserves					
Reserve knelpunten gemeentelijke huisvesting	1.183	0		49	1.134
Reserve uitbreiding sporthal	82			21	61
Reserve Sociaal Domein	510			244	266
Reserve nieuwbouw IKC de Triviant	130			26	104
Reserve Mergelakker	101			16	85
Reserve MFC Stein	204			7	197
Reserve Maaslandcentrum	78			19	59
Reserve egalisatie afval	799		30		829
Reserve Krimp	995			443	552
Reserve MFC regiofonds	290				290
Reserve incidentele investeringen	904			77	827
Reserve archeologisch museum	84			7	77
Reserve stationsomgeving	1.000				1.000
Reserve bijdrage ESZL	261			7	254
Reserve bijdrage BGE	1				1
Reserve pilots duurzaamheid	369	454		654	169
Reserve invoering omgevingswet	416			121	295
Reserve parkeerplaats veer Berg aan de Maas	340			14	326
Reserve parkeerplaats Steinerbos	200				200
Reserve noodfonds	951			27	924
Reserve uitvoeringsagenda toerisme 23-26	90		1.000	245	845
Reserve omscholingsfonds	0		500		500
Reserve budgetoverheveling	0		1.993	23	1.970
	8.987	**454**	**3.523**	**2.000**	**10.964**
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	**25.387**	**4.926**	**4.323**	**5.307**	**29.329**
Resultaat 2023					6.214
TOTAAL EIGEN VERMOGEN incl. resultaat	**30.313**				**35.543**

Onderstaand volgt een overzicht van de reserves die dienen ter (gedeeltelijke) dekking van kapitaallasten of exploitatielasten (bruteringsreserves).

	Stand per 31-12-22		Toe-voeging	Ont-trekking	Stand per 31-12-23
Bruteringsreservves					
Reserve knelpunten gemeentelijke huisvesting	1.183		0	49	1.134
Reserve uitbreiding sporthal	82		0	21	61
Reserve nieuwbouw IKC de Triviant	130		0	26	104
Reserve Mergelakker	101		0	16	85
Reserve MFC Stein	204		0	7	197
Reserve Maaslandcentrum	78		0	19	59
Reserve incidentele investeringen	904		0	77	827
Reserve archeologisch museum	84		0	7	77
Reserve stationsomgeving	1.000		0	0	1.000
Reserve parkeerplaats veer Berg aan de Maas	340		0	14	326
Reserve parkeerplaats Steinerbos	200		0	0	200
TOTAAL	**4.306**	**0**	**0**	**236**	**4.070**

Algemene reserve
Doel**:** de algemene reserve is een reserve zonder specifiek bestedingsdoel. Deze reserve kan worden ingezet om te kunnen beschikken over (incidentele) financiële middelen, voor het opvangen van (incidentele) financiële risico's en/of negatieve rekeningsaldi.

Toevoeging algemene reserve 2023	
Overschot Oekraine 2022	678
Tussentijdse winstneming Elckerlyc	122
Totaal toevoegingen	**800**

Onttrekking algemene reserve 2023	
Sanitaire units	200
Storting in reserve toerisme (bestuursakkoord)	1.000
Storting in omscholingsfonds (bestuursakkoord)	500
Grondexploitaties	-56
Doorgeschoven budgetten	1.663
Totaal onttrekkingen	**3.307**

Reserve	Toelichting	Toevoeging /Onttrekking	Relatie programma

Reserve knelpunten gemeentelijke huisvesting *	Deze reserve wordt gevoed met de verkoopopbrengst van de grond (voormalig gemeentehuis) en ingezet ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van het huidige gemeentehuis.	Onttrekking: aan deze reserve is een bedrag van € 49.000 onttrokken ter dekking van de gedeeltelijke kapitaallasten van de investeringen van het gemeentehuis.	Bestuur en ondersteuning
Reserve uitbreiding sporthal Stein*	Deze reserve wordt ingezet ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van de uitbreiding van de sporthal Merode.	Onttrekking: vanaf 2007 wordt jaarlijks (t/m 2026) € 20.420 ten gunste van de exploitatie onttrokken voor het dekken van een gedeelte van de kapitaallasten van de in 2007 gerealiseerde uitbreiding van de sporthal Stein.	Sport, cultuur en recreatie
Reserve sociaal domein	Vanaf begrotingsjaar 2020 is er een andere systematiek rondom de reserve Sociaal Domein. De budgetneutraliteit binnen het totale domein is losgelaten, waardoor er geen verrekening meer plaats vindt met de reserve. De reserve zal hierdoor alleen nog maar voor incidentele zaken ingezet worden.	Onttrekking: in 2023 is in totaal € 243.903 onttrokken voor de bijdrage in het herstelplan van Xonar.	Sociaal domein
Reserve nieuwbouw IKC de Triviant*	Deze reserve is gevoed met de opbrengst van de bouwgrondexploiatie Assevedo-straat en ingezet ter gedeeltelijke dekking van de exploitatielasten (huurpenningen) van Bredeschool IKC de Triviant.	Onttrekking: in 2023 is € 25.586 onttrokken voor de gedeeltelijke dekking van kapitaallasten, vervroegde afschrijving en sloopkosten van de voormalige school de Brök.	Onderwijs
Reserve Mergelakker*	De opbrengsten uit de grondexploitatie worden aangewend ter dekking van investeringen ter realisatie van het huidige clubgebouw ter huisvesting van de voetbal- en tennisvereniging die van het sportcomplex gebruik maken.	Onttrekking: in 2023 is € 16.823 onttrokken ter (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten van het sportcomplex Mergelakker.	Sport, cultuur en recreatie
Reserve MFC Stein*	De reserve is ingesteld voor het (gedeeltelijk) dekken van de kapitaallasten van het Multifunctioneel Centrum Stein. Daarnaast is in 2011 het teruggevorderde, teveel uitbetaalde subsidie aan het uziekonderwijs in deze reserve gestort. Dit ter dekking van de verhuiskosten na realisatie van het MFC.	Onttrekking: in 2023 is conform raming € 6.750 onttrokken ter (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten en inrichtingskosten van het MFC.	Sociaal domein

Reserve Maaslandcentrum*	Betreft een bestemmingsreserve ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten die gemoeid zijn met de uitvoering van de revitalisering van het MLC. Deze reserve is gevoed met de opbrengst van de verkoop van het voormalig gemeentehuis van Elsloo.	Onttrekking: in 2023 is € 19.500 onttrokken ter (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten van het Maaslandcentrum in Elsloo.	Sociaal domein
Reserve egalisatie afval	De kosten van het afvalcompartiment worden gedekt uit de opbrengsten binnen dit compartiment. Een saldo wordt verrekend met de egalisatiereserve afvalstoffenheffingen.	Uitgangspunt is dat de kosten van het afvalcompartiment voor 100% worden gedekt door de opbrengsten van de afvalstoffenheffingen. Dit wordt bij de begroting, de bestuursrapportage en bij de jaarrekening beoordeeld. De compensabele BTW wordt ook als lasten beschouwd. Toevoeging: bij de jaarrekening 2023 blijkt dat op het afvalcompartiment een overschot is behaald van € 29.874.	Volksgezondheid en milieu
Reserve krimp	De gemeente Stein ontving via de krimpmaatstaf geld uit het gemeentefonds. Om deze gelden in te zetten voor onderwerpen die met krimp te maken hebben is deze reserve gecreëerd.	Onttrekking: in 2023 heeft een onttrekking plaatsgevonden voor € 442.943 voor diverse zaken zoals bijvoorbeeld de sloop en herinrichting vm school Triviant Meers en diverse onderzoeken rondom huisvesting/wonen.	Ruimtelijke ordening
Reserve regiobijdrage	In deze reserve is de bijdrage van de regio voor de realisatie diverse groenprojecten gestort.		Sport, cultuur en recreatie
Reserve incidentele investeringen*	Een bijdrage in de bezuinigingstaakstelling in 2011 is gezocht in aanwending van een gedeelte van de algemene reserve (Kadernota 2012). Deze bezuiniging is onder andere gerealiseerd door het treffen van een bestemmingsreserve ter dekking van de afschrijvingskosten van incidentele investeringen.	Onttrekking: in 2023 is ter dekking van de afschrijvingslasten € 76.452 onttrokken uit deze reserve.	Bestuur en ondersteuning
Reserve archeologisch museum*	Betreft een bestemmingsreserve voor de afdekking van de kapitaallasten van de extra investering in 2013 van € 155.000.	Onttrekking: in 2023 heeft een onttrekking plaatsgevonden voor € 7.750.	Sport, cultuur en recreatie

Reserve stationsomgeving""	Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van een amendement in de raad van 7 november 2013. Deze reserve wordt pas aangesproken als cofinanciering door de overige partijen (gemeente Beek, Provincie Limburg, NS, ProRail etc.) voor het totaalproject is gegarandeerd. De reserve is ingesteld ter afdekking van de afschrijvingslasten.		Ruimtelijke ordening
Reserve bijdrage ESZL	De reserve bijdrage ESZL is in 2014 gevormd door in € 453.000 (6 * € 75.500) te onttrekken aan de krimpreserve en te storten in deze reserve. Voor de periode 2015 tot en met 2020 is de jaarlijkse bijdrage aan de LED van € 155.000 voor € 79.500 afgedekt uit de vrijval van de structurele procesgelden voor de Regiovisie.	Onttrekking: in 2023 heeft een onttrekking plaatsgevonden voor € 7.275.	Economie
Reserve bouwgrondexploitaties	Deze reserve is ingesteld ter afdekking van de financiële gevolgen van de Bouwgrondexploitaties per 1 januari 2016.		Ruimtelijke ordening
Reserve pilots duurzaamheid	Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van een Coalitieakkoord 2018-2022 Kansrijk Besturen. De reserve wordt ingezet voor de uitvoering van de energievisie.	Onttrekking: in 2023 is een bedrag van € 654.322 aan de reserve onttrokken ten behoeve van uitvoeringskosten.	Volksgezondheid en milieu
Reserve invoering omgevingswet	Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van een Coalitieakkoord 2018-2022 Kansrijk Besturen. De reserve wordt ingezet voor de implementatie van de nieuwe omgevingswet.	Onttrekking: in 2023 is een bedrag van € 120.895 aan de reserve onttrokken ten behoeve van uitvoeringskosten.	Ruimtelijke ordening
Reserve parkeerplaats Berg aan de Maas *	Betreft een bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten die gemoeid zijn met de aanleg van de parkeerplaats bij het veer in Berg aan de Maas. Deze reserve wordt in	Toevoeging: in 2023 is een bedrag van € 13.600 onttrokken.	Verkeer, vervoer en waterstaat

	2022 gevoed uit het budget van de toeristische uitvoeringsagenda.		
Reserve parkeerplaats Steinerbos *	Betreft een bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten die gemoeid zijn met de aanleg van de parkeerplaats Steinerbos. Deze reserve wordt in 2022 gevoed uit het budget van de toeristische uitvoeringsagenda.		Verkeer, vervoer en waterstaat
Reserve noodfonds	Betreft een bestemmingsreserve ter dekking van extra lasten of minder baten gerelateerd aan noodfonds. De reserve is ingesteld naar aanleiding van de middelen die zijn ontvangen van het Rijk.	Onttrekking: in 2023 is een bedrag van € 25.729 aan de reserve onttrokken.	Algemene dekkingsmiddelen
Reserve uitvoeringsagenda toerisme	Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van het bestuursakkoord 2023-2026. De reserve wordt ingezet voor de voor het uitvoeringsplan toerisme 2023-2026	Toevoeging: in 2023 is een bedrag van € 1.000.000 aan de reserve toegevoegd naar aanleiding van Coalitieakkoord. Onttrekking:Er is € 245.235 onttrokken ten behoeve van de uitvoeringskosten.	Ruimtelijke ordening
Reserve omscholingsfonds	Deze bestemmingsreserve is gevoed vanuit de algemene reserve en is ingesteld naar aanleiding van het bestuursakkoord 2023-2026. De reserve wordt ingezet voor het omscholingsfonds. Dit omscholingsfonds moet ervoor zorgen dat inwoners die op dit moment minder kansrijk zijn op de arbeidsmarkt worden omgeschoold naar beroepen waar grote schaarste is.	Toevoeging: in 2023 is een bedrag van € 500.000 toegevoegd.	Algemene dekkingsmiddelen
Reserve budgetoverheveling	Deze bestemmingsreserve wordt gevoed door de doorgeschoven posten in de slotwijziging 2023. De reserve wordt ingezet voor de doorgeschoven posten.	Toevoeging: in 2023 is een bedrag van € 1.992.879 aan de reserve toegevoegd voor de doorgeschoven posten van 2023 naar 2024. Onttrekking:Er is € 23.234 onttrokken.	

Voorzieningen

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-23	Boek-waarde 31-12-22
Voorzieningen	5.353	5.370
TOTAAL VOORZIENINGEN	**5.353**	**5.370**

Onderstaande tabel geeft het verloop gedurende het jaar weer:

	Stand 31-12-22	Toe-voeging	Vrijval t.g.v. rekening	Ont-trekking	Stand 31-12-23
Voorziening groot onderhoud wegen	370	975		847	498
Voorziening onderhoud kunstwerken en viaducten	196	43		9	230
Voorziening kleine monumenten	2				2
Voorziening (groot) bouwkundig onderhoud BOP	1.885	538		253	2.170
Voorziening pensioenverplichtingen oud wethouders	1.384	24	14	63	1.331
Voorziening groot sporttechnisch onderhoud	392	34		62	364
Voorziening wethoudersuitkeringen	369	27		127	269
Voorziening riool ov artikel 44 lid 2 BBV	664			299	365
Voorziening verw verlies voormalig Vivaldi	83				83
Voorziening verlofsparen	25	16			41
Voorziening bijdrage Xonar	0	244		244	0
TOTAAL VOORZIENINGEN	**5.370**	**1.901**	**14**	**1.904**	**5.353**

Voorziening	Doel	Toevoeging / Onttrekking	Relatie programma
Voorziening groot onderhoud wegen	Het vormen van een voorziening om de jaarlijkse schommelingen in het onderhoudsprogramma voor de kosten van het groot onderhoud wegen te egaliseren.	Toevoegingen en onttrekkingen aan deze voorziening zijn gebaseerd op het beheerplan wegen.	Verkeer, vervoer en waterstaat
Voorziening onderhoud kunstwerk en viaducten	Het vormen van een voorziening voor de onderhoudskosten van het viaduct Nieuwe Postbaan (bij motel de Valk), het viaduct Brugstraat en de Boogbrug in de Veestraat te Urmond ter egalisatie van de jaarlijkse schommelingen in het onderhoudsprogramma.	Toevoegingen en onttrekkingen aan deze voorziening zijn gebaseerd op het beheerplan kunstwerken.	Verkeer, vervoer en waterstaat
Voorziening kleine monumenten	Uitvoering restauratie en achterstallig onderhoud kleine monumenten		Sport, cultuur en recreatie

	Op basis van de nota reserves en voorzieningen 2008 is deze voorziening per 31 december 2008 opgeheven. Naar aanleiding van een amendement in de raad is dit besluit teruggedraaid en heeft storting in deze voorziening alsnog plaatsgevonden.		
Voorziening groot bouwkundig onderhoud (BOP)	Het vormen van een voorziening voor de kosten van groot bouwkundig onderhoud van de gemeentelijke accommodaties ter egalisatie van de jaarlijkse schommelingen in het onderhoudsprogramma.	Toevoegingen en onttrekkingen aan deze voorziening zijn gebaseerd op de onderhoudsplanning BOP.	Diverse programma's
Voorziening pensioenverplichting (oud) wethouders	Gewezen wethouders hebben recht op een pensioen. Voor de dekking van deze rechten is het vormen van een voorziening verplicht.	Toevoeging: betreft het op het vereiste niveau brengen van de voorziening in verband met mogelijke verplichtingen Onttrekking: betreft vrijval ivm herberekening voorziening nav jaarverslag ProAmbt	Bestuur en ondersteuning
Voorziening groot sporttechnisch onderhoud	Het vormen van een voorziening om de jaarlijkse schommelingen in de kosten van het onderhoudsprogramma voor groot sporttechnisch onderhoud van de gemeentelijke accommodaties te egaliseren.	Toevoegingen en onttrekkingen aan deze voorziening zijn gebaseerd op de actuele onderhoudsplanning SOP.	Sport, cultuur en recreatie
Voorziening wethoudersuitkeringen	In 2014 is deze voorziening gevormd in verband met betalingen van te verwachten wachtgelduitkeringen aan gewezen wethouders in de periode 2015 t/m 2026 om de jaarlijkse schommelingen in de uitkeringen aan gewezen wethouders te egaliseren.	Toevoeging: storting in 2023 van € 27.189 ten laste van de exploitatie op basis van een actualisatie. Onttrekking: in 2023 van € 127.521 in verband met uitkeringen uit deze voorziening	Bestuur en ondersteuning
Voorziening riool (cf art 44 lid 2 BBV)	Het egaliseren van de tarieven van de heffingen.	Onttrekking: uitgangspunt is dat de kosten van het rioolcompartiment voor 100% worden gedekt door de opbrengsten van de heffingen. Dit wordt bij de begroting, de bestuursrapportage en bij de jaarrekening beoordeeld. De compensabele BTW wordt ook als last beschouwd. In 2023 is € 299.484 onttrokken aan de voorziening.	Volksgezondheid en milieu

Voorziening verw verlies voormalig Vivaldi	De voorziening is in 2019 gevormd om het verwachte verlies (afwaardering boekwaarde) af te dekken bij de geplande sloop van het gebouw.		Bestuur en ondersteuning
Voorziening verlofsparen	De voorziening is in 2022 gevormd. Hiermee kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten. Het betreft een verplicht (cf. BBV)gevormde voorziening.	Toevoeging ivm actualisatie.	Bestuur en ondersteuning
Voorziening Xonar	De voorziening is in 2023 gevormd om de bijdrage aan Xonar af te dekken.	Toevoeging: in 2023 is € 244.000 toegevoegd aan de voorziening. Onttrekking: in 2023 is € 244.000 onttrokken aan de voorziening.	Bestuur en ondersteuning

Vaste schulden > 1 jaar

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-23	Boek-waarde 31-12-22
Onderhandse leningen van onderhandse banken en overige financiele instellingen	54.661	59.234
Door derden belegde gelden	3	30
Waarborgsommen	15	15
TOTAAL SCHULDEN > 1 JAAR	**54.679**	**59.279**

Onderstaande tabel geeft het verloop gedurende het jaar weer:

	Stand per 31-12-22	Ver-meerdering	Af-lossing	Stand per 31-12-23
Onderhandse leningen	59.234		4.573	54.661
Door derden belegde gelden	30		27	3
Waarborgsommen	15			15
TOTAAL SCHULDEN > 1 JAAR	**59.279**	**0**	**4.600**	**54.679**

Vlottende schulden < 1 jaar

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-23	Boek-waarde 31-12-22
Kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	637	0

Overige schulden	7.983	6.149
TOTAAL VLOTTENDE SCHULDEN < 1 JR	**8.620**	**6.149**

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

x € 1.000	Boek-waarde 31-12-23	Boek-waarde 31-12-22
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	5.974	4.506
Vooruit ontvangen bedragen	240	48
Nog te betalen bedragen	4.765	3.605
TOTAAL OVERLOPENDE PASSIVA	**10.979**	**8.159**

De samenstelling van de ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, is als volgt:

	Stand per 31-12-22	Ver-meerdering	Vrij-gevallen	Stand per 31-12-23
Regiobijdage groenprojecten	6	72		78
Participatiewet uitkering vergunninghouders	45		15	30
E27 Subsidie stationsomgeving Beek-Elsloo	444			444
Subsidie geluidswerende voorzieningen Elsloo	132	310	4	438
Natuur-en boscompensatie	52			52
Subsidie St. Jozefkerk	245			245
Subsidie Meerdel	39			39
E3 Subsidie verkeerslawaai Stein	57		1	56
D14 NP Onderwijs	208	102	99	211
C43 Regeling RWEW	7			7
C56 Regeling huisvesting aandachtsgroepen	30			30
G4 TOZO	65			65
H8 Sportakkoord	70		70	0
H12 Preventieakkoord	16		16	0
C55 aanpak energiearmoede	378	140	374	144
G10/G13 Wet inburgering	175	201	65	311
E84 Verkeersveiligheidsmaatregelen	110			110
C47B Volkshuisvesting	1.607		135	1.472
C32 Ventilatie scholen	79		79	0
A16 Bekostigingsregeling opvang Oekraine	708	2.145	2.823	30
C92 Informatiepunten digitale overheden	0	25	12	13
Transformatiefonds	0	27		27

F28 Tijdelijke middelen klimaat- en energiebeleid	0	474	67	407
H30 Brede spuk	0	511	476	35
G13 Onderwijsroute	0	22		22
H32 SPUK MEOZ 2022+2023	0	244	61	183
Subsidie Kwadrant Zaam	0	76	11	65
C94 SPUK LAI	0	1.456		1.456
E44 Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie	0		18	-18
H4 SPUK Sport	0	282	259	23
TOTAAL	**4.506**	**6.087**	**4.585**	**5.974**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
In de jaarrekening wordt vermeld welke meerjarige verplichtingen de gemeente met externe partijen is aangegaan en/of contracten heeft afgesloten. Op basis hiervan is de gemeente ook een financiële verplichting aangegaan. De belangrijkste niet in de balans opgenomen verplichtingen met een materieel financieel belang zijn:

- Voor ICT zijn voor onderhoud, licenties en beheer, printers en telefoon met diverse partijen contracten afgesloten voor circa € 1.801.000;
- Met de arbodienst zijn contracten afgesloten voor circa € 23.000;
- Onderhoudscontract voor de W-installaties van de gemeentelijke accommodaties voor € 64.603 bij Unica;
- Onderhoudscontract voor het gemeentehuis met EPM voor circa € 5.000;
- Onderhoudscontract voor de brandbeveiliging van circa € 28.000 met Paraat;
- Onderhoudscontract preventief onderhoud daken van circa € 13.000 met Frans Smeets dakbedekking;
- Onderhoudscontract preventief onderhoud automatische douchesystemen van circa € 28.000 met VILToonen Installaties;
- Contract ivm prognose licentie van circa € 11.000 met Spacewell Netherlands;
- Jaarlijkse bijdrage VVE de Grous € 11.000;
- Beheercontract voor de openbare verlichting met Nobralux voor circa € 30.000
- Onderhoudscontract voor de openbare verlichting met Spie Infratechniek BV voor circa € 70.000;
- Contract voor energietransport openbare verlichting met Enexis BV voor circa € 55.000
- Basisovereenkomst inzamelen huishoudelijk afval en reiniging met afvalbedrijf RWM NV (begroting/contract 2018 overgedragen taken netto bijdrage circa € 2.911.080 excl. BTW)
- Een jaarlijkse exploitatiebijdrage aan Steinerbos BV van maximaal € 407.000 (2023). Deze bijdrage wordt jaarlijks met een vast percentage van 2% geïndexeerd.
- Zonnepanelenproject voor burgers van meerdere gemeente met Volta Limburg circa € 900.000.

Leveringsovereenkomst voor het leveren van energie met Vattenfall vanaf 2023 voor circa € 1.400.000

Tevens zijn er gewaarborgde geldleningen, waarvoor gemeente Stein (gedeeltelijk) garant staat:

Geldnemer	Stand 1-1-2023	Stand 31-12-2023	ge
Stichting Zaam Wonen	37.948	42.365	
Wonen Limburg	142.700	250.049	
Woonpunt	110.229	216.344	
Overig	354	30	

	291.231	508.788

Voor een gedetailleerd overzicht van deze gewaarborgde leningen, verwijzen wij naar bijlage II.

Gebeurtenissen na balansdatum
N.v.t.

Overzicht baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023			Begroting na wijziging 2023			Primaire begroting 2023		
	Lasten	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Bestuur en ondersteuning	3.765	690	-3.076	3.952	710	-3.242	3.354	436	-2.918
Veiligheid	2.581	103	-2.479	2.698	100	-2.597	2.733	100	-2.634
Verkeer en vervoer en waterstaat	5.043	366	-4.678	5.220	566	-4.655	5.249	547	-4.703
Economie	954	431	-523	1.007	368	-638	1.136	307	-829
Onderwijs	3.266	640	-2.625	3.540	688	-2.853	3.291	476	-2.815
Sport, cultuur en recreatie	5.306	966	-4.339	5.513	876	-4.636	5.366	465	-4.901
Sociaal domein	31.292	8.974	-22.318	31.931	7.609	-24.322	28.323	5.360	-22.963
Volksgezondheid en milieu	8.513	8.196	-317	9.124	8.629	-495	7.905	7.447	-458
Ruimtelijke ordening en volkshuisvestiging	2.924	2.124	-800	3.911	2.549	-1.362	10.251	9.075	-1.176
Saldo van baten en lasten programma's	**63.644**	**22.490**	**-41.154**	**66.896**	**22.095**	**-44.801**	**67.608**	**24.211**	**-43.397**
Saldo financieringsfunctie	-89	95	184	-215	106	321	98	98	0
Algemene uitkeringen	0	49.331	49.331	0	48.880	48.880	0	46.254	46.254
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	698	698	7	605	597	990	500	-490
Lokale heffingen	317	6.054	5.738	247	6.062	5.814	210	6.062	5.852
Dividend	11	643	632	11	643	632	11	274	263
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**239**	**56.821**	**56.583**	**51**	**56.295**	**56.244**	**1.309**	**53.188**	**51.880**
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	25	0	-25
Overhead	10.433	236	-10.198	10.804	230	-10.574	8.499	5	-8.494
Vennootschapsbelasting	1	0	-1	1	0	-1	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**74.317**	**79.547**	**5.230**	**77.752**	**78.620**	**868**	**77.441**	**77.405**	**-36**
Mutaties reserves	4.322	5.306	984	4.578	5.826	1.248	1.738	2.640	903
Gerealiseerd resultaat	**78.639**	**84.853**	**6.214**	**82.330**	**84.446**	**2.116**	**79.179**	**80.045**	**867**

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Toelichting Veiligheid

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	2.581	2.698	2.733
Baten	103	100	100
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-2.479**	**-2.597**	**-2.634**

Veiligheid

Verschillenanalyse (- = nadelig, + = voordelig)	Bedrag x € 1.000
Veiligheidsregio Zuid Limburg	
Door een aantal incidentele meevallers bij de VRZL die van invloed zijn op het te verwachten resultaat is de nacalculatie lager uitgevallen.	73
Openbare Orde en Veiligheid	
Diverse lagere lasten van oder andere inzet BOA's (16), opvang zwerfdieren(11), en overige (19) hebben geleid tot een incidenteel voordeel in 2023	45

Toelichting Verkeer, vervoer en water

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	5.043	5.220	5.249
Baten	366	566	547
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-4.678**	**-4.655**	**-4.703**

Verkeer

Verschillenanalyse (- = nadelig, + = voordelig)	Bedrag x € 1.000
RWM	
Er is meer inzet van veegwagens geweest. Dit heeft ook invloed op afval- en rioolcompartiment.	-50
Het seizoen van bladverwijdering is langer doorgelopen, hierdoor is er meer inzet door RWM geweest.	-15
Er heeft minder gladheidsbestrijding plaatsgevonden	4
Openbare verlichting	

Er zijn meer storingen en schades geweest bij de openbare verlichting.	-13
Kapitaallasten	
Vanwege het niet uitvoeren en doorschuiven van investeringsbudgetten, is er sprake van minder rente.	17
Verkeer overig	
Lagere exploitatielasten dan voorzien.	35

Toelichting Economie

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	954	1.007	1.136
Baten	431	368	307
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-523**	**-638**	**-829**

Economie

Verschillenanalyse (- = nadelig, + = voordelig)	Bedrag x € 1.000
Economische ontwikkeling	
Het nieuwe economische beleidsplan wordt pas in Q1 2024 door de raad vastgesteld. Dit leidt tot een vertraging in de uitvoeringsagenda.	38
Toeristenbelasting	
In de loop van 2023 hebben we nog een correctie ontvangen over de opbrengst van 2022. De definitieve 1e prognose over 2023 is naar boven bijgesteld.	57
Toerisme	
In 2023 zijn er minder uitgaven geweest als geraamd.	9

Toelichting Onderwijs

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	3.266	3.540	3.291
Baten	640	688	476
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-2.625**	**-2.853**	**-2.815**

Onderwijs

Verschillenanalyse (- = nadelig, + = voordelig)	Bedrag x € 1.000

Energie	
Dalende energieprijzen in 2023 en een lagere energieafrekening over 2022 hebben geleid tot een incidenteel voordeel voor gas en elektriciteit	96
Bouwkundig en sporttechnisch onderhoud	
Er heeft in 2023 minder onderhoud plaatsgevonden dan vooraf geraamd.	35
Leerlingenvervoer	
Er heeft een afname in het volume plaatsgevonden bij leerlingenvervoer ten opzichte van 2022.	38
Huur sporthal Stein	
Hogere opbrengsten huur sporthal.	47

Toelichting Sport, cultuur en recreatie

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	5.306	5.513	
Baten	966	876	
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-4.339**	**-4.636**	

Sport Cultuur en Recreatie

Verschillenanalyse (- = nadelig, + = voordelig)	Bedrag x € 1.000
Energie	
Dalende energieprijzen in 2023 en een lagere energieafrekening over 2022 hebben geleid tot een incidenteel voordeel voor gas en elektriciteit	75
Bouwkundig en sporttechnisch onderhoud	
Er heeft in 2023 minder onderhoud plaatsgevonden dan vooraf geraamd.	24
Overige onderhoudskosten	
Er heeft in 2023 minder onderhoud plaatsgevonden dan vooraf geraamd.	28
Speelvoorzieningen	
Eind 2023 is het nieuwe speeltuinenbeleid vastgesteld. Vanaf 2024 zal de uitvoering hiervan plaatsvinden. In 2023 zijn er minder uitgaves geweest.	23

Toelichting Sociaal Domein

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	31.292	31.931	28.323
Baten	8.974	7.609	5.360
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-22.318**	**-24.322**	**-22.963**

Sociaal Domein

Verschillenanalyse (- = nadelig, + = voordelig)	Bedrag x € 1.000
Energie	
Dalende energieprijzen in 2023 en een lagere energieafrekening over 2022 hebben geleid tot een incidenteel voordeel voor gas en elektriciteit	27
Bouwkundig en sporttechnisch onderhoud	
Er heeft in 2023 minder onderhoud plaatsgevonden dan vooraf geraamd.	16
Jeugd	
Er is een klein tekort ontstaan op onderdeel jeugd ten opzichte van de budgetten.	-45
Wmo	
Er is een lichte overschrijding ontstaan door een toename van de tarieven en het volume.	-27
Participatie (Vidar) en sociale werkvoorziening (GR Vidar Wsw)	
De uitvoeringskosten aan Vidar waren in de realisatie lager dan begroot waardoor er een lichte onderschrijding is ontstaan.	27
Experimenteerbudget	
Er is in 2023 in mindere mate gebruik gemaakt van het experimenteerbudget dan voorgaande jaren. Ook doordat enkele initiatieven uit GALA/Brede Spuk bekostigd konden worden.	36
Wet inburgering	
De voorzieningen van de Wet inburgering worden neutraal in de begroting verwerkt. Het overschot wordt veroorzaakt door lagere uitvoeringskosten dan de middelen die we ontvangen van het Rijk voor dit doel.	40
Vrijval voorziening TOZO	
Op basis van de ontvangsten van de debiteuren TOZO kan er een deel van de voorziening TOZO vrijvallen in 2023.	16
Energietoeslag	
Van de 1,44 miljoen aan budget is er uiteindelijk 1,39 miljoen besteedt aan energietoeslag 2023	45

Toelichting Volksgezondheid en milieu

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	8.513	9.124	7.905
Baten	8.196	8.629	7.447
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-317**	**-495**	**-458**

Volksgezondheid en milieu

Verschillenanalyse (- = nadelig, + = voordelig)	Bedrag x € 1.000

Riool	
Lagere exploitatielasten dan voorzien	32
Minder opbrengsten rioolaansluitingen	-10
Afval	
Lagere lasten RWM (communicatie, grondstoffencoach, verwerking)	43
Lagere opbrengsten (diftar, papier, PMD)	-28
Geluidsvoorzieningen	
De bijdrage aan de geluidsvoorziening is niet uitgevoerd.	20
Energievisie/energieakkoord duurzame groei	
De lokale energiestrategie wordt in Q1 2024 vastgesteld. Als gevolg hiervan zijn er minder kosten in 2023.	62
Begraafplaatsen	
Een toename van het aantal begravingen leidde tot hogere inkomsten	15
Lagere lasten door minder ondergrondse ruimingen van graven	28

Toelichting Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Baten en lasten

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	2.924	3.911	10.251
Baten	2.124	2.549	9.075
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**-800**	**-1.362**	**-1.176**

Ruimtelijke Ordening

Verschillenanalyse (- = nadelig, + = voordelig)	Bedrag x € 1.000
Woonzorgvisie	
Bij sommige uitgaven omtrent de woonzorgvisie was de mogelijkheid om deze kosten te verantwoorden onder de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraine. Hierdoor is op budget woonzorgvisie onderuitputting ontstaan.	115
Herbestemming St. Jozefkerk kerensheide	
Het project heeft vertraging opgelopen in 2023. De verwachting is dat dit in Q1/Q2 2024 zal worden uitgevoerd.	144
Sanitaire units woonwagenlocaties	
In 2023 zijn minder kosten uitgegeven dan vooraf geraamd.	93
Leges omgevingsverguningen	
Hogere opbrengst leges omgevingsvergunningen als gevolg van een incidenteel groot bouwproject	125
Automatisering	
Lagere kosten ten aanzien van diverse applicaties omgevingsvergunningen omdat door de provincie voor het jaar 2023 geen jaarlijkse kosten in rekening zijn gebracht	22
Omgevingswet	

In 2023 zijn er minder implementatiekosten uitgegeven dan vooraf begroot.	92

Toelichting Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Lasten	14.438	14.808	13.186
Baten	57.747	57.235	53.629
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**43.308**	**42.427**	**40.443**
Toevoeging reserves	4.322	4.578	1.738
Onttrekking reserves	5.306	5.826	2.640
Gerealiseerd resultaat	**44.292**	**43.675**	**41.345**

Verschillenanalyse (- = nadelig, + = voordelig)	Bedrag x € 1.000
Bouwkundig onderhoud	
Er heeft in 2023 minder onderhoud plaatsgevonden dan vooraf geraamd.	13
Heffen in invorden gem. bel. BSGW	
De BSGW heeft voor 2023 een negatief resultaat behaald, dit resulteert in een extra bijdrage en wegens een correctie is er een extra last van in het jaar 2023 verwerkt.	-60
Algemene uitkering	
Deze afwijking wordt veroorzaakt door de decembercirculaire. Deze wordt te laat gepubliceerd om dit nog in de begroting bij te stellen.	451
Bestuur	
Het budget ten behoeve van de Rekenkamer is in 2023 niet aangesproken	26
(Gewezen) wethouders: Als gevolg van met name, een positieve bijstelling van, de door het ministerie bepaalde rekenrente heeft een onttrekking plaatsgevonden uit de voorzieningen pensioenverplichtingen (oud)wethouders (14). Dardoor was een toevoeging (80) aan de voorziening pensioenverplichting (oiud) wethouders en de voorzienng wethoudersuitkeringen niet nodig.	94
Reserves	
Er is vanwege lagere lasten in 2023 ook een lager bedrag onttrokken aan de algemene reserve(-130), de krimpreserve (-174), de reserve omgevingswet (-92) en de reserve ESZL (-18). Daarnaast heeft een lagere bijdrage aan de reserve Grondexploitaties (18) en een, per saldo, hogere bijdrage aan de reserve afval (-26).	-422
Overhead en overige	
Dalende energieprijzen in 2023 en een lagere energieafrekening over 2022 hebben geleid tot een incidenteel voordeel voor gas en elektriciteit	96
Door het doorschuiven van ICT projecten naar 2024 is minder inhuur noodzakelijk geweest.	46
Lagere lasten arbokosten en lagere bijdrage aan de voorziening spaarverlof	25

Lagere incidentele lasten huisvesting (35) en een voordelig resultaat op treasury (43)	78
Een voordeel als gevolg van een positief resultaat op de P-staat (19), een hoger bedrag aan ontvangen UWV middelen (13) en een lager bedrag aan inhuur (95)	127

Overzicht Investeringen

(x € 1.000)	2023 primair	2023 begroot na wijziging	2023 werkelijk	Restant
Aanschaf meubilair en inrichting gemeent	22	32	31	0
Telefoontoestellen	0	150	0	150
Bramert-Noord restpercelen	0	146	138	8
Hardware werkplekken mobiele devices	0	220	0	220
Switches core werkplek	25	0	0	0
Cameratechniek raadzaal	32	0	0	0
Camerasysteem gemeentehuis	30	0	0	0
Applicatie SGIV (Squit,RO,Regelhulp)	0	53	28	25
Hal gemeentehuis	0	131	92	39
3 Laadpalen tbv electrische autos	0	0	2	-2
Maaimachine zeroturn	50	50	50	0
Koppelingen Makelaar andere applicaties	15	15	0	15
Aanschaf netwerkcomponenten	15	0	0	0
Bestuur en ondersteuning	**189**	**798**	**343**	**455**
Vervangen camera's cameratoezicht	60	60	0	60
Veiligheid	**60**	**60**	**0**	**60**
Wegreconstructie Ondergenhousweg/Steenwe	410	410	17	393
Omvormen jaagpad Molenweg tot fietspad	234	0	0	0
Reconstructie Mauritsweg Stein	700	788	371	417
LED armaturen openbare verlichting	200	312	286	26
Vervangen lichtmasten	0	37	3	33
Verkeersmaatr veilige schoolomgeving	200	113	76	38
Aanpassen rotonde Steinerweg-Koolweg	400	56	46	10
Reconstructie Jurgenstraat	0	463	415	47
Aanhaking Centrumplan fase 3	0	0	5	-5
Doorfietspad/op-afrit Elsloo	2.000	-505	-594	89
Gebiedsvisie Dorine Verschureplein	0	10	0	10
Opknappen Beatrixplein	416	0	0	0
Toegankelijkheid openbare ruimte	0	21	8	13
Parkeerplaats veer Berg ad Maas	0	170	161	9
Parkeerplaats Steinerbos	0	8	8	0
GGA Nieuwdorp (wegen)	0	185	7	178
Maatregelen rotondevisie	0	30	4	26
Stationsomgeving	0	100	196	-96
Fietspadenstructuur	100	0	0	0
Trage paadjes	500	100	0	100
Reconstructie Michiel de Ruyterstraat	100	29	35	-6
Wegreconstructie Urmonder parallelweg	685	732	375	358
Wegreconstructie westelijke Kanaalweg	437	468	246	222
Verkeer vervoer en waterstaat	**6.382**	**3.526**	**1.664**	**1.862**
Fietsrouteplan rivierplan Maasvallei	426	40	0	40
Economie zaken	**426**	**40**	**0**	**40**
Renovatie Avonturijn Berg aan de Maas	0	1.500	1.401	99
Renovatie Avonturijn Berg ad Maas-Instal	0	525	522	3
Uitbreiding Groenewald bouwkosten	2.166	1.971	1.971	0

Onderwijs	**2.166**	**3.997**	**3.894**	**102**
Armaturen Mergelakker /Nederheide	0	52	46	6
Levensbomenbos	0	50	4	46
Vervangen speelvoorzieningen	120	10	7	3
Renovatie kunstgrasveld Hetjen veld A	457	0	0	0
Maatr duurzaamheid Hetjen veld A	34	0	0	0
Mergelakker veld B & C - renovatie	0	196	198	-2
Hetjen & Mergelakker - robotmaaiers	0	8	11	-3
Mergelakker veld B & C - inrichting	0	7	11	-3
Renovatie Brasserie Steinerbos	0	22	10	12
Speelvoorziening Kampstraat Urmond	0	7	8	-2
Sport, cultuur en recreatie	**611**	**351**	**294**	**58**
Rioolprojecten impulsregeling	0	0	0	0
Vervangen pompgemalen	170	207	92	115
Vervangen / renoveren riool	0	94	25	69
Duurzaamheidlening zonnepanelen	0	340	340	0
Vervangen en relinen vrijvervalriolen	633	240	239	2
Wateroverlastmaatregelen	360	115	77	38
Afkoppelen riolen	200	50	37	13
Civieltechnische wzh vervangen OGI's	0	125	121	4
Renovatie milieupark Stein	0	50	50	0
Aanp rotonde Steinerweg-Koolweg (riool)	180	0	1	-1
Opknappen Beatrixplein (riool)	160	0	0	0
Volksgezondheid en milieu	**1.703**	**1.221**	**981**	**240**
Voorbereidingskrediet Bruisend Hart	0	75	22	53
Aankoop grond stationsomgeving	0	86	0	86
Starterslening	100	330	230	100
Woonwagens inrichting	0	8	0	8
Woonwagens technische installaties	0	5	0	5
Woonwagens	0	38	0	38
Voorbereidingskrediet RHA	63	8	2	6
Ruimtelijke ordening	**163**	**550**	**254**	**296**
Totaal	**11.700**	**10.543**	**7.430**	**3.113**

Toelichting op het overzicht investeringen

Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Aanschaf meubilair en inrichting gemeent

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Aanschaf meubilair en inrichting gemeentehuis	32	31	0

In 2023 is kamer 14 van het gemeentehuis veranderd in een hybride vergaderkamer, waardoor ook MS Teams-vergaderingen vanuit deze ruimte kunnen plaatsvinden. Daarnaast zijn diverse zit-staan tafels aangeschaft.

Telefoontoestellen

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Telefoontoestellen	150	0	150

Het budget is doorgeschoven en de reguliere vervanging van telefoontoestellen wordt in 2024 uitgevoerd.

Bramert-Noord restpercelen

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Bramert-Noord restpercelen	146	138	8

In het plangebied Bramert-Noord zijn diverse percelen verworven voor de woningbouwontwikkeling en voor de ontwikkeling van de randweg.
Voor de bouwontwikkeling van fase 1 (50 woningen) zijn alle benodigde gronden nu in eigendom van de gemeente.

Hardware werkplekken mobiele devices

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Hardware werkplekken mobiele devices	220	0	220

Het budget is doorgeschoven en de reguliere vervanging van de mobiele devices wordt in 2024 uitgevoerd.

Applicatie SGIV (Squit,RO,Regelhulp)

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Applicatie SGIV (Squit,RO,Regelhulp)	53	28	25

De applicatie voor de omgevingswet is vervangen door de opvolger van Squit2020, RX.Mission. Het restant wordt doorgeschoven naar 2024.

Vernieuwen receptie gemeentehuis

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Vernieuwen receptie gemeentehuis	131	92	39

In 2023 is de receptieruimte in de hal ontworpen, in samenwerking met lokale ondernemers. De uitvoering van het ontwerp is in 2023 gestart en zal in februari 2024 opgeleverd worden.

3 Laadpalen tbv electrische autos

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
3 Laadpalen tbv electrische autos	0	2	-2

Dit betreft werkzaamheden Enexis ten behoeve van aansluiting laadpalen aan het net.

Maaimachine zeroturn

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Maaimachine zeroturn	50	50	0

De elektrische maaimachine is conform de investering aangeschaft.

Koppelingen Makelaar andere applicaties

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Koppelingen Makelaar andere applicaties	15	0	15

Alle koppeling waren al gerealiseerd of te klein om als investering geactiveerd te worden. Dit budget zal dan ook vrijvallen in 2023.

Veiligheid

Vervangen camera's cameratoezicht

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Vervangen camera's cameratoezicht	60	0	60

In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen voor het nieuwe cameratoezichtsysteem van de gemeente Stein. Omdat de daadwerkelijke oplevering van het systeem in 2024 plaatsvindt, is het investeringsbudget doorgeschoven naar 2024.

Verkeer, vervoer en water

Reconstructie Mauritsweg Stein

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Reconstructie Mauritsweg Stein	788	371	417

De reconstructie van de Mauritsweg fase 3 is in 2023 grotendeels afgerond. Hierbij is de gehele Mauritsweg als eerste straat in de gemeente Stein ingericht als gebiedsontsluitingsweg met een maximum snelheid van 30 km per uur.
De afwatering van fase 3 is gerealiseerd door middel van een wadi aan de rand van het Steinerbos. In 2024 vinden nog een aantal kleine afrondende werkzaamheden plaats (bijv. groen, markering, ed.) Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

LED armaturen openbare verlichting

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
LED armaturen openbare verlichting	312	286	26

In het beleidsplan openbare verlichting is opgenomen dat gefaseerd de conventionele armaturen worden vervangen door LED armaturen. Het geplande te vervangen areaal voor 2023 is conform plan uitgevoerd. Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Vervangen lichtmasten

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Vervangen lichtmasten	37	3	33

In 2023 zijn vanwege ontbreken ambtelijke capaciteit (vacature) nagenoeg geen lichtmasten vervangen. Deze achterstand word ingehaald in 2024 na invulling van de vacature. Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Verkeersmaatr veilige schoolomgeving

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Verkeersmaatr veilige schoolomgeving	104	66	38

Eind 2020 is het Mobiliteitsplan 2021-2025 vastgesteld. Onderdeel van dit Mobiliteitsplan is het Meerjaren Investerings Plan Verkeer 2021-2025 (MIP Verkeer 2021-2025). In dit MIP Verkeer is een doorkijk gemaakt en bepaald welke korte termijn projecten de komende jaren vanuit het budget Verkeersmaatregelen / Veilige schoolomgeving worden uitgevoerd. In 2023 zijn de volgende projecten uitgevoerd:
• Heirstraat - drempel (drempel is na evaluatie met de buurt weer verwijderd);
• Onderzoek alternatieve fietsroutes wielrenners;
• Bergstraat - Kampstraat - aanpak kruising en verkeersremmer;
• Obbichterstraat - asfalteren drempel;

Ingegeven door het bestuursakkoord 2022-2026 is voor de periode 2023-2026 in totaal € 3 miljoen opgenomen voor de uitvoering van lange termijn maatregelen uit het verkeersarrangement. In 2023 is gestart met de voorbereiding van de volgende lange termijn maatregelen:
• Aanpassen rotonde Koolweg
• Voorbereiding herinrichting Michiel de Ruyterstraat.

Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Aanpassen rotonde Steinerweg-Koolweg

	begr.	rek.	saldo

	2023	2023	2023
Aanpassen rotonde Steinerweg-Koolweg	50	40	10

Bij de engineering van de rotonde Steinderweg-Koolweg is gebleken dat de huidige afmeting van de rotonde niet voldoet aan de huidige richtlijnen. De nieuwe rotonde wordt aangepast zodat deze voldoet aan de laatste richtlijnen. Om dit mogelijk te maken moeten een aantal kabels en leidingen verplaatst worden. De voorbereidingstijd van de nutsbedrijven bedraagt een half jaar, waardoor de uitvoering niet in 2023 kon plaatsvinden. De uitvoering zal in 2024 worden ingepland.
Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Reconstructie Jurgenstraat

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Reconstructie Jurgenstraat	410	363	47

De reconstructie van de Jurgensstraat is vanuit het verkeersarrangement Elsloo als project benoemd. Deze reconstructie is behoudens de afronding van de groenvoorzieningen in 2023 afgerond. De weg is als eenrichtingstraat ingericht waardoor aan beide zijden van de straat volwaardige parkeervakken mogelijke zijn. Hierdoor is de parkeercapaciteit vergroot.
De groenvoorzieningen worden in 2024 afgerond.
Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Doorfietspad/op-afrit Elsloo

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Doorfietspad/op-afrit Elsloo	-505	-594	89

Doorfietspad (voorheen aangeduid als snelfietspad)
De bereikbaarheid van de bedrijventerreinen en de Chemelot Campus zijn van groot belang om onze sterke economische positie te behouden. Om die situatie ook op langere termijn te kunnen garanderen blijven investeringen op het gebied van verbetering van infrastructuur noodzakelijk. We investeren daarom in rotondes rond het bedrijventerrein in Elsloo en de bereikbaarheid van Station Beek-Elsloo en het creëren van een snelfietsroute langs ons hoofdroutenetwerk.

In 2022 is hiervoor gestart met het project 'Aanpak rotondes en op- en afritten Businesspark Stein'. Het project heeft tot doel om het wegennet te verbeteren, de doorstroming te bevorderen en de verkeersveiligheid te verbeteren. Het project heeft impact op en raakvlakken met meerdere (toekomstige) projecten langs dit traject van zowel gemeente als provincie Limburg. Het betreft onder andere het project 'Snelfietsroute Maastricht-Sittard' van de provincie en het project 'Stationsomgeving Beek - Elsloo'. De provincie heeft € 2,4 miljoen gereserveerd voor het snelfietspad op Steins en Beeks grondgebied. In 2023 is het voorlopig ontwerp vastgesteld en is gewerkt aan de uitwerking van het definitief ontwerp.
Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Gebiedsvisie Dorine Verschureplein

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Gebiedsvisie Dorine Verschureplein	10	0	10

Op basis van de bevindingen uit de transformatievisie Elsloo zal het onderzoek naar de inrichting van het Dorine Verschurenplein verder worden opgepakt. Er hebben nog geen vervolgonderzoeken plaatsgevonden in 2023. Dit zal begin 2024 starten.
Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Toegankelijkheid openbare ruimte

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Toegankelijkheid openbare ruimte	21	8	13

De afgelopen jaren zijn op aangeven van het inclusiepanel op diverse plekken maatregelen getroffen om de toegankelijkheid te verbeteren. Hierbij moet worden gedachte aan het aanbrengen van trottoirverlagingen, blindegeleidetegels, ed. Deze aanpassingen worden in de toekomst standaard bij nieuwe projecten meegenomen.

Parkeerplaats veer Berg ad Maas

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Parkeerplaats veer Berg ad Maas	150	141	9

In mei 2023 is de parkeerplaats bij het veerpont binnen budget opgeleverd. Het restant zal worden doorgeschoven voor resterende werkzaamheden speeltuin.

Parkeerplaats Steinerbos

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Parkeerplaats Steinerbos	8	8	0

In Q3 van 2023 is het ontwerp en tekening van de parkeerplaats verder uitgewerkt.
In Q4 van 2023 is het bestek uitgewerkt en de aanbesteding uitgezet. Met als resultaat dat er een aannemer geselecteerd is, en opdracht heeft gekregen, dit project op te pakken. Start grondwerkzaamheden Q1 2024.

GGA Nieuwdorp (wegen)

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
GGA Nieuwdorp (wegen)	185	7	178

In afstemming met de (inmiddels) concrete renovatie-/sloop- en nieuwbouwplannen in Kwadrant Zaam Wonen is in 2023 gestart met de inventarisatie en het onderzoeken van diverse mogelijke uitvoeringsscenario's voor de reconstructie van de openbare ruimte. Het resterende budget wordt doorgeschoven naar 2024.

(Maatregelen rotondevisie

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
(Maatregelen rotondevisie	30	4	26

De voorbereidingsfase is afgerond. Dit behelst de voorbereidende werkzaamheden om te komen tot de technische uitwerking. De voorwaarden zijn gesteld voor het opstellen van het bestek, besteksbegroting en het definitief ontwerp. Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Stationsomgeving

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Stationsomgeving	75	171	-96

Er zijn in 2023 diverse overeenkomsten gesloten tussen gemeente Beek en Stein, Provincie, Limburg, Prorail, NS en het Ministerie I&W om de realisatie van het stationsgebied na jaren voorbereiding mogelijk te maken. Middels een aanbestedingsprocedure is de aannemer gecontracteerd die eind 2023 is gestart met de werkzaamheden aan Steinse zijde. De aanlegwerkzaamheden gaan geheel 2024 nog door en medio 2025 zal het hele project gereed zijn. De aangekochte grond is ingebracht binnen dit project. Dit was in eerste instantie in een apart budget ondergebracht, echter vanwege ander inzicht in wet- en regelgeving is de grond binnen het totale investeringsproject ingebracht.

Trage paadjes

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Trage paadjes	100	0	100

Een inventarisatie aan locaties heeft plaatsgehad. Deze inventarisatie heeft een prioritering opgeleverd zodat gericht kan worden bezien met welke locatie dient te worden begonnen qua werkzaamheden.
Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Reconstructie Michiel de Ruyterstraat

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Reconstructie Michiel de Ruyterstraat	25	31	-6

In 2023 is de projectvoorbereiding voor de reconstructie van de Michiel de Ruyterstraat opgestart.

Wegreconstructie Urmonder parallelweg

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Wegreconstructie Urmonder parallelweg	685	327	358

De reconstructie van de Urmonder Parallelweg is eind 2023 grotendeels afgerond. Alleen de asfalt toplaag wordt nog in 2024 aangebracht. Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Wegreconstructie westelijke Kanaalweg

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Wegreconstructie westelijke Kanaalweg	437	215	222

De reconstructie van de Westelijke Kanaalweg is eind 2023 grotendeels afgerond. Alleen de asfalt toplaag wordt nog in 2024 aangebracht. Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Wegreconstructie Ondergenhousweg/Steenwe

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Wegreconstructie Ondergenhousweg/Steenweg	410	17	393

De start van de reconstructie van de Steenwegstraat is verschoven van eind 2023 naar januari 2024. Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Economie

Fietsrouteplan rivierplan Maasvallei

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Fietsrouteplan rivierplan Maasvallei	40	0	40

Namens de gemeente Stein is het Consortium Grensmaas belast met de aanleg van fietspaden in het deels bestaande tracé Meers, Maasband en Urmond ter uitvoering van het project Grensmaas. Hiervoor is onder andere een Omgevingsvergunning benodigd. De Gemeentelijke Adviescommissie heeft het plan als onaanvaardbaar geacht en geadviseerd om een verbeterd plan in te dienen.
Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Onderwijs

Renovatie Avonturijn Berg aan de Maas

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Renovatie Avonturijn Berg aan de Maas	2.025	1.885	140

Eind februari 2023 is gestart met de verbouwing van Kindcentrum De Avonturijn in Berg a/d Maas. De eindoplevering heeft plaatsgevonden op 13 oktober 2023. Op dat moment waren overigens nog niet alle werkzaamheden afgerond. De laatste financiële afwikkelingen zullen in 2024 plaatsvinden.

Uitbreiding Groenewald

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Uitbreiding Groenewald	1.971	1.971	0

Met het vaststellen van het eindrapport van de business case "Uitbreiding Groenewald" op 23 juni 2022, heeft de raad groen licht gegeven met dit project van start te gaan. Op 7 juli 2023 is het project op de markt weggezet middels een Europese openbare aanbesteding. Na het openen van de "kluis" bleken twee partijen te hebben ingeschreven. Beoordeling van beide aanbiedingen leerde dat de economisch meest voordelige inschrijving niet paste binnen de financiële kaders zoals deze waren vastgesteld door de raad en het College van Bestuur van Stichting LVO. De raad heeft op 14 december 2023 besloten een aanvullend krediet beschikbaar te stellen.
De eerste voorschotten zijn in 2023 verstrekt aan de bouwheer Stichting LVO voor voorbereidende werkzaamheden.

Sport, cultuur en recreatie

Mergelakker veld B & C - renovatie

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Mergelakker veld B & C - renovatie	196	196	0

In september 2022 is gestart met het ombouwen van het kunstgrasveld naar natuurgrasveld. Door weersomstandigheden heeft de grasmat zich niet ontwikkelt zoals het hoort en is oplevering van het veld uitgesteld 2023. In het voorjaar 2023 hebben herstelwerkzaamheden aan het veld plaatsgevonden en in september 2023 opgeleverd binnen het beschikbare budget.

Armaturen Mergelakker /Nederheide

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Armaturen Mergelakker /Nederheide	52	52	0

In 2023 is de veldverlichting via de verenigingen op beide sportparken vervangen voor led-veldverlichting, dit voor aanspraak te kunnen maken op de BOSA-regeling. Door dit extra voordeel konden beide sportparken binnen budget van led-veldverlichting worden voorzien.

Levensbomenbos

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Levensbomenbos	50	4	46

Door middel van een presentatie is tijdens een beeldvormende bijeenkomst de raad over de ideeën en inrichtingsmogelijkheden voor een levensbomenbos geïnformeerd.

De haalbaarheid van mogelijke locaties is verder onderzocht door raadpleging van omwonenden voor twee locaties in Elsloo. Beide locaties konden rekenen op draagvlak van omwonenden voor een levensbomenbos mits bepaalde voorwaarden in de definitieve ontwerpen worden verwerkt.
Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Volksgezondheid en milieu

Vervangen pompgemalen

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Vervangen pompgemalen	207	92	115

Een aantal pompen in de rioolgemalen van de gemeenste Stein zijn aan vervanging toe. De pompen waren aan het eind van hun levensduur, waardoor de kans op storingen en defecten groter werd. Door het vervangen van de pompen en eventueel nog aanpassingen door te voeren in de aansturing van de pompen, zijn de rioolgemalen weer toekomstbestendig gemaakt.
Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Vervangen / renoveren riool

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Vervangen / renoveren riool	94	49	53

In 2023 is een deel van het riool in de Veerweg te Berg aan de Maas vervangen.
Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Duurzaamheidlening zonnepanelen

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
	340	340	0

In 2023 hebben in totaal 26 deelnemers aan het Zonnepanelenproject zonnepanelen laten plaatsen voor een totaalbedrag van € 258.756. Het Zonnepanelenproject is per 01-01-2023 geëindigd. Echter als gevolg van o.a. een krapte op de markt van zonnepanelen, stonden er in 2023 nog plaatsingen vanuit het Zonnepanelenproject gepland. Gedurende de gehele looptijd van het Zonnepanelenproject, zijn op circa 400 daken (in de gemeente Stein) binnen deze regeling zonnepanelen gelegd. Per 31-12-2023 zijn de plaatsingen van zonnepanelen in het kader van het Zonnepanelenproject afgerond.

Vervangen en relinen vrijvervalriolen

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Vervangen en relinen vrijvervalriolen	240	239	2

In 2023 zijn een aantal riolen gerenoveerd (relining). Het gaat dan om de Steskensstraat en Diepenbeekstraat in Stein en het Sint Maartensplein in Urmond. Door het renoveren van deze riolen is de juiste werking van het rioolstelsel weer gegarandeerd. Ook zijn een deel van de kosten

van de reconstructie Mauritsweg fase 3 in Stein, op deze investering geboekt. In deze reconstructie zijn onder andere de kolken en aansluitende leidingen vervangen.

Wateroverlastmaatregelen

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Wateroverlastmaatregelen	115	80	35

Ten gevolge van hevige regenval medio september 2023 ontstond er op diverse locaties binnen de gemeente Stein wateroverlast.
Met name in de Kelderstraat en Violensteeg is hierdoor schade ontstaan. De druk in het riool was zodanig dat een stalen putrand los kwam en uitspoeling van de bestrating en fundering ontstond. Deze schade is hersteld voor een bedrag van € 76.000.
Voor 2024 staat de aanpak van de wateroverlast op het programma in de Kelderstraat, Kuiperstraat en de Brugstraat. Hiervoor is in 2023 een bedrag aan voorbereidingskosten van € 4.000 besteed.
Het resterende budget zal worden doorgeschoven naar 2024.

Afkoppelen riolen

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Afkoppelen riolen	50	37	13

In 2023 is een deel van het verhard oppervlak van de Veerweg te Berg aan de Maas afgekoppeld van het riool.

Civieltechnische wzh vervangen OGI's

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Civieltechnische wzh vervangen OGI's	125	121	4

Deze werkzaamheden, betreffende het vervangen van diverse ondergrondse voorzieningen, zijn uitgevoerd. Ten behoeven van restwerkzaamheden zal het restant worden doorgeschoven naar 2024.

Renovatie milieupark Stein

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Renovatie milieupark Stein	50	50	0

Het milieupark (inclusief het tijdelijk milieupark aan de Dieterenstraat) voldoet niet geheel aan de vigerende wet- en regelgeving. Zo diende er, in het kader van de milieumelding, een akoestisch onderzoek worden aangeleverd en diende een deel van het milieupark te worden voorzien van een vloeistofdichte vloer.

In 2023 is het akoestisch onderzoek aangeleverd en hebben verdere gesprekken plaatsgevonden over de vloeistofdichte vloer. Er is bepaald, in samenspraak met het RUD, dat vloeistofdichte containers voldoende zijn om te voldoen aan wet- en regelgeving. De aanpassingen welke daarvoor aan het milieupark noodzakelijk zijn heeft een werkgroep in kaart gebracht waarna in Q1 2024 deze werkzaamheden zullen starten.

Aanp rotonde Steinerweg-Koolweg (riool)

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Aanp rotonde Steinerweg-Koolweg (riool)	0	1	-1

Bij de engineering van de rotonde Steinderweg-Koolweg is gebleken dat de huidige afmeting van de rotonde niet voldoet aan de huidige richtlijnen. De nieuwe rotonde wordt aangepast zodat deze voldoet aan de laatste richtlijnen. Om dit mogelijk te maken moeten een aantal kabels en leidingen verplaatst worden. De voorbereidingstijd van de nutsbedrijven bedraagt een half jaar, waardoor de uitvoering niet in 2023 kon plaatsvinden. De uitvoering wordt in 2024 ingepland. Budget is via berap 2023 doorgeschoven naar 2024.

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Starterslening

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Starterslening	330	230	100

In 2023 zijn 24 Startersleningen verstrekt voor een bedrag van € 230.000.

Woonwagens

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Woonwagens	51	0	51

Dit investeringsbudget wordt aangehouden tot de overdracht woonwagenstandplaatsen volledig is afgerond.

Voorbereidingskrediet RHA

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Voorbereidingskrediet RHA	8	2	6

In 2023 is voor de beoogde locaties, waar uitbreiding is voorzien, uitgebreid geluidonderzoek uitgevoerd. Alle locaties liggen in geluidgevoelige omgeving (industrie en weg- en waterverkeer). Met deze geluidcriteria is samen met de 2 woningcorporaties onderzoek gedaan naar het juiste woonproduct per locatie voor de beoogde uitbreiding. De verder RO-procedure per locatie is opgestart en zal begin 2024 verder worden uitgewerkt. Vervolgens wordt de grondexploitatie per locatie samen met de vaststelling van het bestemmingsplannen aan de Raad ter vaststelling aangeboden.

De kosten die ten laste van dit voorbereidingskrediet komen zullen bij het vaststellen van de grondexploitatie worden ingebracht in de grondexploitatiebegroting.

Voorbereidingskrediet Bruisend Hart

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Voorbereidingskrediet Bruisend Hart	75	22	53

In 2023 is het ontwerp bestemmingsplan Bruisend Hart opgesteld en in procedure gebracht. Ook is opdracht verstrekt voor het ontwerpplan van de openbare ruimte binnen het plangebied. Nadat het ontwerpplan openbare ruimte (samen met de bouwplannen van de woningbouwcorporatie) verder is uitgewerkt, wordt de betreffende grondexploitatie samen met de vaststelling van het bestemmingsplan aan de Raad ter vaststelling aangeboden.
De kosten die ten laste van dit voorbereidingskrediet komen zullen bij het vaststellen van de grondexploitatie worden ingebracht in de grondexploitatiebegroting.

Aankoop grond stationsomgeving

	begr. 2023	rek. 2023	saldo 2023
Aankoop grond stationsomgeving	86	0	86

De benodigde grondaankoop om de herinrichting aan de Steinse zijde te kunnen realiseren heeft in 2023 plaatsgevonden. Deze aankoop is ondergebracht onder de investering Stationsomgeving Beek-Elsloo.

Incidentele baten en lasten

Incidentele lasten x € 1.000	2023
Economie	
Kosten uitvoeringsagenda toerisme	89
Kosten Midden-gebied 2023	7
Tegemoetkoming energiekosten MKB	13
Totaal Economie	**109**
Onderwijs	
Besteding NPO middelen	99
Asbestsanering Avonturijn Berg aan de Maas	13
Totaal Onderwijs	**112**
Sport, cultuur en recreatie	
Spuk MEOZ uitkering 2022 en 2023	61
Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	44
Informatiepunt digitale overheid	12
Uitgaven kunst en cultuurbeleid	57
Corona of energiecompensatie 2022/2023 verenigingen	12
Totaal Sport, cultuur en recreatie	**186**
Sociaal Domein	
Bijdrage herstelplan Xonar	244
Brede ondersteuning Toeslagenaffaire	43
Uitgaven Brede SPUK/GALA	504
Implementatie clientvolgsysteem	168
Doorontwikkeling Sociaal Domein	49
Incidentele middelen doorontwikkeling Vidar	105
Waakvlamfunctie subsidie	50
Energietoeslag 2023	1.395
Leader programma	20
Werkbudget WAP Nieuwdorp	18
Uitgaven financiele gezondheid bestuursakkoord	23
Zorg en Veiligheid	153
Uitgaven Oekraine 2023	480
Totaal Sociaal Domein	**3.252**
Volksgezondheid en milieu	
Diverse projecten duurzaamheid	169
Geluidssanering gevelmaatregelen spoor	4

Specifieke uitkering besteding aanpak energiearmoede	374
Specifieke uitkering besteding middelen capaciteit klimaat en energiebeleid	68
Totaal Volksgezondheid en milieu	**615**
Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting	
Onderzoekskosten huisvestingsbeleid	20
Onderzoekskosten koopsector	50
Onderzoekskosten hoogwaardige woon- en zorgcomplexen	50
Onderzoekskosten wonen en zorg	50
Stationsomgeving Beek Elsloo	24
Implementatie omgevingsweg	121
Uitvoeringskosten Volkshuisvestingsfonds Kwadrant Wonen	146
Totaal Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	**461**
Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen	
Toevoeging aan de reserve uitvoeringsprogramma toerisme	1.000
Toevoeging algemene reserve tussentijdse winstneming Grex Elkerlyck	121
Toevoeging algemene reserve overschot bekostigingsregeling Oekraine 2022	678
Toevoeging aan de reserve omscholingspremie	500
Toevoeging aan reserve budgetoverheveling	1.970
Doorontwikkeling organisatie	162
Sloop en saneringskosten Triviant loc. Meers	175
Tweede Kamerverkiezingen november 2023	78
Totaal Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen	**4.684**
Totaal	**9.418**

Incidentele baten x € 1.000	2023
Onderwijs	
Specifieke uitkering NPO-middelen	99
Totaal Onderwijs	**99**
Sport, cultuur en recreatie	
Spuk MEOZ uitkering 2022 en 2023	61
Specifieke uitkering informatiepunt digitale overheid	12
Totaal Sport, cultuur en recreatie	**73**
Sociaal Domein	
Specifieke uitkering Brede SPUK/GALA	504
Specifieke uitkering clientondersteuning/waakvlamfunctie	50
Specifieke uitkering toeslagenaffaire	43
Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	44
Afwikkeling bekostigingsregeling Oekraine 2022	678
Subsidie Zorg en Veiligheid	153
SPUK Oekraine 2023	2.248
Totaal Sociaal Domein	**3.720**
Volksgezondheid en milieu	
Specifieke uitkering gevelmaatregelen spoor	4
Specifieke uitkering aanpak energiearmoede	374
Specifieke uitkering middelen capaciteit klimaat en energiebeleid	68
Totaal Volksgezondheid en milieu	**446**
Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting	
Specifieke uitkering volkshuisvestingsfonds	146
Totaal Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	**146**
Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen	
Algemene uitkering - energietoeslag 2023	829
Onttrekking krimpreserve	
Exploitatie bijdrage st. Jozefkerk jaar 1 van de 5	9
Leader programm	20
Stationsomgeving Beek Elsloo	24

Stragische visie	28
Sloopkosten en saneringskosten Triviant loc. Meers	175
Onderzoekskosten huisvestingsbeleid	20
Onderzoekskosten koopsector	50
Onderzoekskosten hoogwaardige woon- en zorgcomplexen	50
Onderzoekskosten wonen en zorg	50
Werkbudget WAP Nieuwdorp	18
Onttrekking uitvoeringsprogramma Toerisme 2023-2026	
Onttrekking ivm cofinanciering interreg Bath	45
Onttrekking ivm aanleg nieuwe fietsroutes en wandelpaden	44
Onttrekking reserve bijdrage ESZL	7
Onttrekkkingen reserve duurzaamheid diverse projecten	169
Onttrekkingen implementatie omgevingswet	121
Onttrekking reserve Sociaal Domein ikv bijdrage Xonar	244
Onttrekking algemene reserve	
Beschikking tbv sanitaire units	200
CA voeding reserve toerisme	1.000
CA Omscholingspremie	500
Doorgeschoven 2022-> 2023 energietoeslag	611
Doorgeschoven 2022-> 2023 sanitaire units wwl	132
Doorgeschoven 2022-> 2023 restant kerkenvisie	5
Doorgeschoven 2022-> 2023 doorontwikkeling Ifinancien	2
Doorgeschoven 2022-> 2023 restant asbest Avonturijn	13
Doorgeschoven 2022-> 2023 economisch beleid	20
Doorgeschoven 2022-> 2023 financiele gezondheid BA	23
Doorgeschoven 2022-> 2023 onderzoeken accomodaties	25
Doorgeschoven 2022-> 2023 WW loc. naar 2023	34
Doorgeschoven 2022-> 2023 Wet Kwaliteitsborging Bouw	36
Doorgeschoven 2022-> 2023 implementatie WOO	50
Doorgeschoven 2022-> 2023 kunst/cultuur/subsidiebel.	57
Doorgeschoven 2022-> 2023 stimuleringsregeling burger	80
Doorgeschoven 2022-> 2023 budget Normalisatie naar 2023	96
Doorgeschoven 2022-> 2023 middelen GOSD	104
Doorgeschoven 2022-> 2023 projectmiddelen Vidar	105
Doorgeschoven 2022-> 2023 middelen clientvolgsysteem	115
Doorgeschoven 2022-> 2023 doorontwikkelingsbudget	155
Onttrekking reserve noodfonds	26
Totaal Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen	**5.292**
Totaal	**9.776**

Incidentele lasten

Uitvoeringsagenda toerisme
In 2023 is verdere uitvoering gegeven aan de uitvoeringsagenda toerisme.

Besteding NPO middelen
Er zijn middelen ontvangen via het Rijk inzake de onderwijsvertragingen Covid-19. Deze middelen zijn incidenteel ontvangen met als doel om gemeenten de mogelijkheid te bieden om in samenwerking met scholen en lokale partijen maatregelen te treffen om de onderwijsvertragingen bij kinderen als gevolg van COVID-19 in te lopen.

Spuk MEOZ uitkering 2022 en 2023
Voor de Meerkosten Energie Openbare Zwembaden is een verzoek ontvangen van het Steinerbos om van deze rijksregeling gebruik te kunnen maken. De gemeente Stein heeft namens Steinerbos deze aanvraag ingediend. Op 24 augustus 2023 is hiervoor van het Ministerie dan ook een verleningsbeschikking ontvangen.

Kunst en cultuurbeleid
Vanuit de slotwijziging 2022 zijn er naar 2023 middelen doorgeschoven om incidentele uitgaven te doen omtrent kunst en cultuur.

Xonar
Er heeft een incidentele bijdrage plaatsgevonden in het herstelplan van Xonar.

Brede Spuk/GALA
Er zijn vanuit de specifieke uitkering Brede/SPUK incidentele projecten opgezet en hieromtrent uitgaven gedaan.

Clientvolgsysteem
In 2023 is een nieuw systeem, een cliëntvolgsysteem geïmplementeerd.

Implementatiebudget participatie
Er is bij de overgang van Sociale zaken naar Vidar incidentele middelen gesteld voor de verdere doorontwikkeling van Vidar.

Uitgaven waakvlamfunctie
Vanuit de specifieke uitkering versterking cliëntondersteuning is er een incidentele subsidie verstrekt aan een professionele instelling voor de waakvlamfunctie.

Energietoeslag
Voor de energietoeslag 2023 zijn extra middelen ontvangen in de algemene uitkering. Er is in 2023 een bedrag van 1,4 miljoen besteedt aan deze regeling.

Zorg en Veiligheid
Vanuit de commissie Zorg en Veiligheid zijn er uitgaven gedaan namens de regio. De gemeente Stein is penvoerder van dit project en verantwoordt ook de kosten.

Uitgaven Oekraine 2023
Voor de dekking van de kosten omtrent de opvang van de ontheemden uit Oekraïne is een specifieke uitkering (SPUK) in het leven geroepen. Uitgangspunt van deze regeling is dat gemeenten volledig gecompenseerd worden voor de kosten die gemaakt zijn. De totale kosten over 2023 betreft een bedrag van circa € 480.000. Deze kosten hebben voornamelijk te maken met huisvestingskosten, leefgeld, inboedel, aansluitingskosten, beheerkosten huisvesting etc.
Op basis van de SISA-regeling ontvangen wij een bedrag van 2,25 miljoen. Dit resulteert in een overschot op deze regeling van 1,77 miljoen.

Project duurzaamheid
In 2023 zijn een aantal incidentele projecten uitgevoerd rondom duurzaamheid.

Aanpak Energiearmoede
In 2022 en 2023 heeft de gemeente Stein middelen ontvangen voor energiearmoede/verduurzaming van woningen voor een totaal bedrag van € 660.904. In 2023 is er een bedrag van € 373.546 uitgegeven aan dit doel en ook aan baten verantwoord. Er resteert nog een bedrag van € 144.068. Begin 2024 worden de laatste maatregelen geeffectueerd. Het dan nog resterende bedrag kan dan worden ingezet voor het nationaal isolatie programma.

Specifieke uitkering capaciteit klimaat en energiebeleid
In 2023 heeft de gemeente Stein voor een bedrag van € 474.228 middelen ontvangen, voor het vergroten van de capaciteit voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. De realisatie in 2023 bedraagt € 67.391. Het resterende budget kan worden ingezet in de jaren 2024 en 2025.

Onderzoekskosten huisvestingsbeleid
Er is aan de krimpreserve een onttrekking gedaan voor de onderzoekskosten huisvestingsbeleid.

Implementatie omgevingswet
Dit betreft implementatiekosten in verband met de nieuwe omgevingswet. Deze kosten gedekt door een onttrekking een de hiervoor bedoelde reserve omgevingswet.

Specifieke uitkering volkshuisvestingsfonds
In 2023 heeft de gemeente Stein middelen ontvangen vanuit het volkshuisvestingsfonds voor een totaal bedrag van € 1.684.536.
Deze specifieke uitkering wordt toegekend voor de herstructurering van woningen en leefomgeving in Kwadrant Stein (Nieuwdorp). Tevens zijn er middelen ontvangen van de Provincie Limburg voor de begeleiding van € 76.000. In 2023 is er een bedrag van € 145.866 uitgegeven aan dit doel en ook aan baten verantwoord.

Toevoeging aan reserve uitvoeringsprogramma toerisme
Vanuit het bestuursakkoord is er € 1 miljoen ter beschikking gesteld voor het uitvoeringsprogramma toerisme voor de periode 2023-2027. Deze is toegevoegd aan deze reserve.

Tussentijdse winstneming Grex Elckerlyc
Met inachtneming van de richtlijnen vindt winstneming plaats middels het 'Percentage of Completion', hierdoor bedraagt de tussentijdse winstneming in 2023 € 121.516.
In overeenstemming met de nota 'Reserves en voorzieningen wordt het tussentijdse positieve resultaat ten gunste van de Algemene Reserve gebracht.

Opvang ontheemden Oekraine
In 2023 heeft de afwikkeling plaatsgevonden van de bekostingsregeling 2022 Oekraine. Het overschot van deze regeling wordt gestort in de algemene reserve.

Omscholingspremie
Via het bestuursakkoord 2022-2026 is er besloten een reserve te vormen voor een omscholingspremie. Deze is vanuit de algemene reserve gevormd.

Reserve budgetoverheveling ivm doorgeschoven budgetten
Bij de slotwijziging zijn budgetten doorgeschoven van 2023 naar 2024 waarvan de besteding in 2023 niet heeft plaatsgevonden. Door de commissie BBV is op 22 april 2020 bepaald dat bij overheveling naar het volgend jaar sprake is van een bijzonder eenmalige situatie die geen invloed heeft op de structurele financiële positie van de gemeente. Daarom is de commissie BBV van mening dat ook de uitgaven als incidenteel aangemerkt mogen worden. Overheveling van het ene

naar het andere jaar heeft geen invloed op het structurele en reëel evenwicht zoals de toezichthouder gebruikt bij de toezichtsvorm voor de begroting van de gemeenten.

Doorontwikkeling organisatie
Om alle voorgenomen ontwikkelingen en doelstellingen te realiseren zijn incidentele kosten gemaakt voor de doorontwikkeling van de organisatie.

Sloopkosten en saneringkosten Triviant locatie Meers
Voor de gemaakte sloop- en saneringskosten is € 175.000 onttrokken aan de krimpreserve.

Tweede Kamerverkiezingen november 2023
Naar aanleiding van de val van het kabinet zijn in november 2023 extra verkiezingen gehouden.

Incidentele Baten

SPUK NPO middelen
Er zijn middelen ontvangen via het Rijk inzake de onderwijsvertragingen Covid-19. Deze middelen zijn incidenteel ontvangen met als doel om gemeenten de mogelijkheid te bieden om in samenwerking met scholen en lokale partijen maatregelen te treffen om de onderwijsvertragingen bij kinderen als gevolg van COVID-19 in te lopen.

Spuk MEOZ uitkering 2022 en 2023
Voor de Meerkosten Energie Openbare Zwembaden is een verzoek ontvangen van het Steinerbos om van deze rijksregeling gebruik te kunnen maken. De gemeente Stein heeft namens Steinerbos deze aanvraag ingediend. Op 24 augustus 2023 is hiervoor van het Ministerie dan ook een verleningsbeschikking ontvangen.

Specifieke uitkering Brede SPUK/GALA
Er zijn vanuit de specifieke uitkering Brede/SPUK incidentele middelen ontvangen van € 504.000.

Specifieke uitkering versterking cliëntondersteuning
Vanuit de specifieke uitkering versterking cliëntondersteuning is er een incidentele bijdrage ontvangen van € 50.000.

Specifieke uitkering ontheemden Oekraïne
We hebben incidentele middelen ontvangen voor de bekostiging van de opvang van de Oekraïense ontheemden.

Zorg en Veiligheid
We hebben incidentele middelen ontvangen voor de uitgaven van de commissie Zorg en Veiligheid. Dit zijn subsidies die worden verstrekt door ZonMW.

SPUK Oekraine 2023 overschot
Voor de dekking van de kosten omtrent de opvang van de ontheemden uit Oekraïne is een specifieke uitkering (SPUK) in het leven geroepen. Uitgangspunt van deze regeling is dat gemeenten volledig gecompenseerd worden voor de kosten die gemaakt zijn. De totale kosten over 2023 betreft een bedrag van circa € 480.000. Deze kosten hebben voornamelijk te maken met huisvestingskosten, leefgeld, inboedel, aansluitingskosten, beheerkosten huisvesting etc.
Op basis van de SISA-regeling ontvangen wij een bedrag van 2,25 miljoen. Dit resulteert in een overschot op deze regeling van 1,77 miljoen.

Specifieke uitkering energiearmoede
In 2022 en 2023 heeft de gemeente Stein middelen ontvangen voor energiearmoede/verduurzaming van woningen voor een totaal bedrag van € 660.904. In 2023 is er een bedrag van € 373.546 uitgegeven aan dit doel en ook aan baten verantwoord. Er resteert nog

een bedrag van € 144.068. Begin 2024 worden de laatste maatregelen geeffectueerd. Het dan nog resterende bedrag kan dan worden ingezet voor het nationaal isolatie programma.

Specifieke uitkering capaciteit klimaat en energiebeleid
In 2023 heeft de gemeente Stein voor een bedrag van € 474.228 middelen ontvangen, voor het vergroten van de capaciteit voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid.

Specifieke uitkering volkshuisvestingsfonds
In 2023 heeft de gemeente Stein middelen ontvangen vanuit het volkshuisvestingsfonds voor een totaal bedrag van € 1.684.536.
Deze specifieke uitkering wordt toegekend voor de herstructurering van woningen en leefomgeving in Kwadrant Stein (Nieuwdorp). Tevens zijn er middelen ontvangen van de Provincie Limburg voor de begeleiding van € 76.000. In 2023 is er een bedrag van € 145.866 uitgegeven aan dit doel en ook aan baten verantwoord.

Energietoeslag
In de algemene uitkering hebben we middelen ontvangen vanuit het rijk voor de uitvoering van de energietoeslag 2023.

Onttrekking krimpreserve
Er is aan de krimpreserve een onttrekking gedaan voor diverse incidentele projecten, waarvan de sloop en saneringskosten Triviant loc. Meers de grootste omvang heeft.

Beschikking reserves pilots duurzaamheid
Er is een bedrag van € 654.322 onttrokken aan de reserve pilots duurzaamheid. Deze middelen zijn ingezet voor projecten rondom het thema duurzaamheid.

Onttrekking reserve implementatie omgevingswet
Voor de gemaakte implementatiekosten in 2023 in verband met de nieuwe omgevingswet is een bedrag onttrokken uit de hiervoor bedoelde reserve.

Onttrekking reserve Sociaal Domein
Er is voor een bedrag van € 243.000 uit de reserve Sociaal Domein onttrokken voor een bijdrage aan het herstelplan van Xonar.

Algemene reserve doorgeschoven budgetten 2022 -> 2023(bij slotwijziging 2022)
Bij de slotwijziging zijn budgetten doorgeschoven van 2022 naar 2023 waarvan de besteding in 2022 niet heeft plaatsgevonden. Door de commissie BBV is op 22 april 2020 bepaald dat bij overheveling naar het volgend jaar sprake is van een bijzonder eenmalige situatie die geen invloed heeft op de structurele financiële positie van de gemeente. Daarom is de commissie BBV van mening dat ook de uitgaven als incidenteel aangemerkt mogen worden. Overheveling van het ene naar het andere jaar heeft geen invloed op het structurele en reëel evenwicht zoals de toezichthouder gebruikt bij de toezichtsvorm voor de begroting van de gemeenten.

EMU-saldo

	Omschrijving	Werkelijk 2023 x € 1000,-	Begroot na wijziging 2023 x € 1000,-	Begroot primair 2023 x € 1000,-
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	5.230	868	-36
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	4.263	4.204	3.969
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	1.553	1.717	-86
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	6.860	9.873	7.632
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), **voor zover niet op exploitatie verantwoord**			
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties **niet op exploitatie verantwoord**			
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze met derden betreffen	1.609	2.178	1.633
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11	Verkoop van effecten:	○ ja ◉ nee	○ ja ○ nee	○ ja ○ ne
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op			
Berekend EMU-saldo		**2.577**	**-5.262**	**-5.418**

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

De WNT is van toepassing op gemeente Stein. Het voor gemeente Stein toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen
1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023 bedragen x € 1	**J. Sanders**	**T. Pierik**
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01.01-30.04.	01.01-31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	42.233	111.854
Beloningen betaalbaar op termijn	6.922	18.235
Subtotaal	49.155	130.089
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	73.315	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	49.155	130.089
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022 (bedragen x € 1)	**J. Sanders**	**T. Pierik**
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01.01-31.12	01.01-31.12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.524	106.945
Beloningen betaalbaar op termijn	21.987	18.921
Subtotaal	146.511	125.867
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
Totale bezoldiging	146.511	125.867

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2023 bedragen x € 1	**W. Ploeg**	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	
Kalenderjaar	**2023**	**2022**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	5-6-2023 t/m 31-12-2023	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	7 MAANDEN	N.v.t.
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	804	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar7	212	206
Maxima op basis van de normbedragen per maand8	199.400	N.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 129	170.448	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Bezoldiging in de betreffende periode	105.726	N.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12 10	105.726	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag11	N.v.t.	
Bezoldiging	105.726	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan12	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling13	N.v.t.	

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen
Niet van toepassing voor gemeente Stein in 2023

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder
Niet van toepassing voor gemeente Stein in 2023

Tabel 1e Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900
Niet van toepassing voor gemeente Stein in 2023

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is
Niet van toepassing voor gemeente Stein in 2023

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing voor gemeente Stein in 2023

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen
Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt zijn in 2023 voor de gemeente Stein niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Uitvoeringsinformatie: taakvelden

(x € 1.000)	Lasten werkelijk 2023	Baten werkelijk 2023	Saldo werkelijk 2023	Begroting na wijziging 2023	Primaire begroting 2023
Treasury	-78	1.436	1.514	1.557	764
Beheer overige gebouwen en gronden	774	350	-424	-456	-144
Algemene uitkering en overige uitkering	0	49.331	49.331	48.880	46.254
Overige baten en lasten	0	0	0	-7	-1.064
Bestuur	1.720	47	-1.673	-1.814	-1.872
OZB niet-woningen	0	2.129	2.129	2.139	2.139
OZB woningen	0	3.925	3.925	3.922	3.922
Belastingen overig	317	0	-317	-247	-210
Overhead	10.433	236	-10.198	-10.574	-8.494
Burgerzaken	1.272	292	-979	-973	-854
Vennootschapsbelasting	1	0	-1	-1	0
Mutaties reserves	4.322	5.306	984	1.248	903
Bestuur en ondersteuning	**18.761**	**63.053**	**44.292**	**43.675**	**41.345**
Bedrijfsloket- en regelingen	222	174	-48	-54	-73
Economische promotie	538	257	-280	-352	-556
Economische ontwikkeling	194	0	-194	-233	-199
Economie	**954**	**431**	**-523**	**-638**	**-829**
Openbaar basisonderwijs	593	61	-533	-608	-593
Onderwijshuisvesting	1.480	236	-1.244	-1.351	-1.362
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.192	344	-849	-894	-860
Onderwijs	**3.266**	**640**	**-2.625**	**-2.853**	**-2.815**
Ruimtelijke ordening	552	0	-552	-586	-402
Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	1.165	1.351	186	195	238
Wonen en bouwen	1.208	773	-435	-970	-1.012
Ruimtelijke ordening en volkshuisvestiging	**2.924**	**2.124**	**-800**	**-1.362**	**-1.176**
Arbeidsparticipatie	199	0	-199	-126	-126
Samenkracht en burgerparticipatie	3.647	3.425	-222	-2.189	-2.957
Geescaleerde zorg 18+	18	0	-18	-18	-18
Inkomensregelingen	9.246	4.956	-4.290	-4.360	-1.770
Begeleide participatie	3.128	0	-3.128	-3.221	-3.037
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	642	216	-426	-444	-508
Hulp bij het huishouden (WMO)	3.388	0	-3.388	-3.418	-3.371
Begeleiding (WMO)	1.466	0	-1.466	-1.396	-1.585
Dagbesteding (WMO)	587	0	-587	-552	-668
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	123	0	-123	-128	-121
Jeugdhulp begeleiding	1.674	0	-1.674	-1.533	-1.592
Jeugdhulp behandeling	2.945	0	-2.945	-2.909	-3.573
Jeugdhulp dagbesteding	290	0	-290	-411	-422
Jeugdhulp zonder verblijf overig	518	0	-518	-529	-329
Pleegzorg	162	0	-162	-119	-129
Gezinsgericht	69	0	-69	-39	-129
Jeugdhulp met verblijf overig	634	0	-634	-568	-893
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ verblijf	726	0	-726	-718	-201
Gesloten plaatsing	16	0	-16	-116	-335
Jeugdbescherming	136	0	-136	-174	-224

Jeugdreclassering	60	0	-60	-70	-46
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.619	377	-1.241	-1.284	-931
Sociaal domein	**31.292**	**8.974**	**-22.318**	**-24.322**	**-22.963**
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.837	249	-2.588	-2.590	-2.600
Sportaccommodaties	1.122	441	-681	-903	-875
Sportbeleid en activering	336	243	-93	-131	-399
Media	440	19	-420	-422	-424
Cultuurpresentatie, productie participat	292	2	-289	-290	-309
Musea	154	11	-143	-154	-156
Cultureel erfgoed	126	0	-126	-146	-138
Sport, cultuur en recreatie	**5.306**	**966**	**-4.339**	**-4.636**	**-4.901**
Crisisbeheersing en Brandweer	1.762	103	-1.659	-1.730	-1.618
Openbare orde en veiligheid	820	0	-820	-868	-1.015
Veiligheid	**2.581**	**103**	**-2.479**	**-2.597**	**-2.634**
Verkeer, wegen en water	4.925	321	-4.604	-4.582	-4.615
Parkeren	73	0	-73	-73	-88
Economische havens en waterwegen	44	44	0	1	1
Verkeer en vervoer en waterstaat	**5.043**	**366**	**-4.678**	**-4.655**	**-4.703**
Riolering	2.245	3.118	873	848	720
Afval	2.977	4.127	1.150	1.135	1.170
Milieubeheer	1.700	659	-1.041	-1.131	-952
Begraafplaatsen	139	63	-76	-112	-121
Volksgezondheid	1.451	229	-1.222	-1.235	-1.274
Volksgezondheid en milieu	**8.513**	**8.196**	**-317**	**-495**	**-458**
Totaal	**78.639**	**84.853**	**6.214**	**2.116**	**867**

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 29 februari 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op **€ 2.359.020**.
De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding
Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties **rechtmatig** tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Verantwoording specifieke uitkeringen (Sisa)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 2.217.843			€ 0	€ 0	€ 18.245
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 0	€ 11.970	€ 2.248.058	€ 3.606.599		
JenV	A18B	**Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden)** SiSa tussen medeoverheden	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/01*	Naam kostensoort *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/02*	Besteding per kostensoort (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A18B/03*			
		1	50706 Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Meerkosten coördinerende gemeente	€ 0			
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/05*				
			Ja					

FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			1	11	2	2	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 43.376	€ 43.376			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 380	€ 4.180	€ 6.936	€ 6.936	€ 3.590	€ 3.590
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 54.282	
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
			1 SUVIS21-2-027-46951	€ 298.878	€ 301.298	Ja		Ja
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
			1 SUVIS21-2-027-46951	Ja				
BZK	**C47B**	**Volkshuisvesting (SiSa tussen medeoverheden)** Gemeenten	Hieronder per regel één gemeente/provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente of provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/01*	Deelplannaam / projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/02*	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/03*	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/04*	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/05*	Besteding (jaar T) per deelplan *Aard controle R* *Indicator: C47B/06*
			1 061883 Gemeente Sittard-Geleen	Nieuwdorp	0	0	0	€ 135.259
			Kopie deelplannaam / project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/08*	Totale opbrengsten (jaar T) per deelplan *Aard controle R* *Indicator: C47B/09*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per deelplan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/10*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan *Aard controle R* *Indicator: C47B/11*	
			1 *Nieuwdorp*	€ 212.908	€ 0	€ 0	€ 6.705	
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47B/12*					
			Nee					

BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			466	€ 120.789	€ 189.510	173	€ 44.675	€ 72.744
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			462	€ 208.083	€ 254.582			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			3.717	4.779	0	326	462	0
BZK	**C56**	**Regeling huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C56/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C56/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022 *Aard controle R* *Indicator: C56/04*	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/05*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/06*
			1 *RHA2021-02275449*	*Huisvesting woonwagenbewoners*	€ 1.806	€ 31.478	5	1
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/07*	Opbrengsten jaar T *Aard controle R* *Indicator: C56/08*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C56/09*	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle R* *Indicator: C56/10*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/11*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/12*
			1 *Huisvesting woonwagenbewoners*	€ 0	€ 0	Nee	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/13*	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/14*				
			Nee	Ja				

BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 0	Ja				
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 11.783	€ 6.301	1	54	3	
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen […] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen […] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen […] ,eventueel in samenhang […] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen […] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*
		1	*LA/23-03610978*	€ 0	0	0	0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*		
		1	€ 0	€ 0	€ 0			
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 381.312	€ 9.942	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
		1						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 99.427	€ 0	€ 0	€ 0	€ 175.340	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						

IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/06*
			1 IenW/BSK-2018/2478	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 BSV/23/00227	€ 3.500	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*
			1 *IenW/BSK-2018/2478*	€ 0	€ 0	€ 135.911		Ja
			2 *BSV/23/00227*	€ 3.500	€ 0	€ 0		Nee
IenW	**E27B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*	
			1 2017-12599 fietspad jaagpad	€ 0	€ 0			
			2 2018-37871 herinrichting Stationsstraat	€ 0	€ 170.841			
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*	
			1 2017-12599 fietspad jaagpad	€ 8.868	€ 0		Nee	
			2 2018-37871 herinrichting Stationsstraat	€ 0	€ 170.841		Nee	

IenW	E44B	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SISa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
			1 061883 Gemeente Sittard-Geleen	IENW/BSK-2024/44228	€ 18.365	€ 18.365	€ 0	€ 0
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
			1 061883 Gemeente Sittard-Geleen	IENW/BSK-2024/44228	Nee			
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
			1 061883 Gemeente Sittard-Geleen	IENW/BSK-2024/44228	5000006640	Nee		
IenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
			1 321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen)|aantal in Meters	Nee	0			
			2 337 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weg|aantal in Meters	Nee	0			
			3 348 Aanleg van een fietsoversteek via een middeneiland, alleen bij een kruispunt|aantal in Stuks	Nee	0			

EZK	F28	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 12.491	€ 54.900	€ 0	€ 12.491	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
			Nee					
SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 4.634.384	€ 71.708	€ 212.303	€ 0	€ 79.599	€ 16
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 42.944	€ 9.805	€ 0	€ 294.868	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 5.827	€ 807	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr							
			Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	-€ 1.180	€ 0	€ 17.699	€ 58.479	€ 2.869
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 7.001	€ 427
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.560	€ 370
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 600	€ 1.729	€ 48
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6	Totaal	-€ 1.180	€ 0	€ 18.299	€ 72.769	€ 3.714
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
		6	Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		6	Totaal	0	0	0		
SZW	G10	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr							
			Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
			€ 64.610	€ 0	Ja			

SZW	G12	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*					
			€ 0	€ 0	Ja					
SZW	G13	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G13/05*			
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja			
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*						
			€ 282.037	€ 259.057						
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*		
		1	Renovatie	€ 52.645	€ 52.645					
		2	Onderhoud	€ 37.684	€ 37.684					
		100	Aankoop/Beheer	€ 168.728		€ 79.926	€ 88.802			
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*		
		1	1041954	€ 37.717	€ 0	€ 25.278	€ 0	€ 37.717		
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*						
		1	1041954	Ja						

VWS	H12	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*			
			€ 20.600	€ 41.331	Ja	Ja			
VWS	H21	**Specifieke uitkering cliëntondersteuning**	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/01*	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H21/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H21/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/05*		
			Ja		€ 50.000	€ 50.000	Ja		
VWS	H30	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**		Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 21.883	€ 18.584	€ 0	€ 18.584	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 150.655	€ 189.811	€ 0	€ 189.811	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 33.666	€ 33.667	€ 0	€ 33.667	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 25.250	€ 25.250	€ 0	€ 25.250	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 11.783	€ 13.046	€ 0	€ 13.046	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 29.458	€ 37.060	€ 0	€ 37.060	Ja
			7	Valpreventie	€ 86.690	€ 67.338	€ 13.671	€ 67.338	Ja
			8	Leefomgeving	€ 16.833	€ 16.470	€ 0	€ 16.470	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 4.208	€ 4.208	€ 0	€ 4.208	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 61.440	€ 49.397	€ 9.058	€ 49.397	Ja
			11	Mantelzorg	€ 16.833	€ 19.358	€ 0	€ 19.358	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 16.833	€ 9.212	€ 3.366	€ 9.212	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 9.258	€ 8.379	€ 879	€ 8.379	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 4.208	€ 4.208	€ 0	€ 4.208	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 14.981	€ 12.847	€ 2.996	€ 12.847	Ja

	Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*	
1	Lokaal Sportakkoord	Ja	
2	Brede regeling combinatiefuncties	Ja	
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Ja	
4	Kansrijke Start	Ja	
5	Mentale Gezondheid	Ja	
6	Aanpak overgewicht en obesitas	Ja	
7	Valpreventie	Ja	
8	Leefomgeving	Ja	
9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Ja	
10	Versterken sociale basis	Ja	
11	Mantelzorg	Ja	
12	Eén tegen eenzaamheid	Ja	
13	Welzijn op recept	Ja	
14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Ja	
15	Coördinatiekosten regionale aanpak	Ja	
	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/09*		
	Nee		

VWS	H31	**Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H31/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/05*
			SPUKNEAS230194	€ 43.588	€ 43.588	Ja	
VWS	H32	**Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/03*		
			MEOZ23132	€ 243.941	€ 61.218		
		1	Naam zwembad *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/04*	Totale verlening per zwembad (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/05*	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H32/06*	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H32/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/08*
			Zwembad Steinerbos	€ 243.941	€ 61.218	Ja	
VWS	H35B	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*			
			061883 Gemeente Sittard-Geleen	€ 33.300			

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de accountant

BIJLAGEN

Bijlage I Verplichte indicatoren

Indicator	Omschrijving	eenheid	periode	Stein	Limburg
Programma Bestuur en Ondersteuning					
Formatie		FTE per 1.000 inwoners	2023	5,69	
Bezetting		FTE per 1.000 inwoners	2023	4,88	
Apparaatskosten		Kosten per inwoner	2023	€ 447,00	
Externe inhuur		kosten als % v.d. totale loonsom - kosten totale inhuur externen	2023	21,57	
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	Duizend euro	2023	288	288
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuis-houden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.	In euro’s	2023	880	893
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuis-houden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.	In euro’s	2020	998	967
Programma Veiligheid					
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	2023	0,4	2,4
Geweldmisdrijven	Het aantal geweldmisdrijven per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	2023	2,6	4,2
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	Aantal per 1.000 inwoners	2023	1,2	1,3
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.	Aantal per 1.000 inwoners	2023	4	6
Programma Economie					
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	%	2022	43,9	50,7
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2022	148,1	154,2
Programma Onderwijs					
Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school.	per 1.000 inw. 5-18 jr	2022	2,5	3,2
Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is	per 1.000 inw. 5-18 jr	2022	21	22

Vroegtijdig schoolverlaters (zonder startkwalificatie; vsv-ers**)**	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	% deelnemers aan het VO en MBO Onderwijs	2022	3	2,7
Programma Sport, cultuur en recreatie					
Niet sporters	Percentage niet-wekelijks sporters	%	2022	51,5	50,2
Programma Sociaal domein					
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	%	2022	1	1
Kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	4	6
Jeugdwerkloosheid	Het percentage kinderen tot 18 jaar werkloos is.	%	2022	2	2
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	11,7	12,6
Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	0,5	1,3
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2023	0,3	0,3
Cliënten met een maatwerkarrange-ment WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	2022	650	geen data
Verwijzingen Halt	Verwijzingen naar Buro Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2022	5	8
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	% van de werkzame bevolking ten opzichte van de beroepsbe-volking CBS	2023	69,1	69,1
Lopende re-integratievoor-zieningen	Het aantal reintegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	2023	101,5	179,4
Banen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	2022	621,2	793,5
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.	Aantal per 10.000 inwoners	2023	194,5	322
Programma Volksgezondheid en milieu					
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	Kg/inwoner	2022	117	105
Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	%	2021	22,8	13,3
Programma Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting					

Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	Aantal per 1.000 woningen	2022	1,1	6,3
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	%	2023	83,3	75

Bijlage II Staat van gewaarborgde geldleningen

Staat van gewaarborgde geldleningen
(x 1.000)

Hoofdsom	Naam van de Geldnemer	Naam van de Geldgever	Rente %	Stand 1-1-2023	Opname	Aflossing	Stand 31-12-2023 totaal (7 + 8 - 9)	Verdeelsleutel DAEB-bezit	waarvan gewaarborgd door: Gemeente	Wsw	correctie
1.	3.	4.	6.	7.	8.	9.	10.	11	12.	13.	
Zaam wonen											
	Obligo NRV 3038	BNG Bank N.V.		1.250	56		1.306	68,8%		898	408
2.312	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.66876.01	4,780	1.106		88	1.018	100%		1.018	0
3.000	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.108325	2,830	3.000		0	3.000	100%		3.000	0
1.675	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.98286	4,980	702		87	615	100%		615	0
1.675	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.98287	4,980	702		87	615	100%		615	0
4.000	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.104942	2,040	4.000		0	4.000	100%		4.000	0
3.000	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.106747	3,660	3.000		0	3.000	100%		3.000	0
1.555	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.95440	5,000	780		61	719	100%		719	0
1.588	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.76498.02	3,810	1.061		54	1.007	100%		1.007	0
2.696	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.70110.01	2,900	1.211		106	1.105	100%		1.105	0
588	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.70112.01	4,350	322		19	303	100%		303	0
262	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.70111.02	2,290	15		15	0	100%		0	0
2.000	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.107560	3,000	2.000		0	2.000	100%		2.000	0
2.000	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.109300	1,650	2.000		0	2.000	100%		2.000	0
1.500	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.109769	0,910	1.500		1.500	0	100%		0	0
2.000	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.113005	0,597	1.700		100	1.600	100%		1.600	0
2.000	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.95808	5,070	0			0	100%		0	0
3.494	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr. 40.86223	6,040	0			0	100%		0	0
6.948	Stichting Maaskant Wonen	Gemeente Stein / BNG	div.	1.733		217	1.516	100%	979	537	
573	Stichting Maaskant Wonen	Gemeente Stein	div.	63		5	58	100%		58	0
998	Stichting Maaskant Wonen	Ned. Waterschapsbank leningnr. 10014578	6,170	0			0	100%		0	0
3.000	Stichting Maaskant Wonen	Ned. Waterschapsbank leningnr. 10027943	3,260	3.000		0	3.000	100%		3.000	0
2.000	Stichting Maaskant Wonen	Ned. Waterschapsbank leningnr. 10027668	3,170	2.000		0	2.000	100%		2.000	0
2.000	Stichting Maaskant Wonen	Ned. Waterschapsbank leningnr. 1-30697	0,137	1.900		100	1.800	100%		1.800	0
903	Stichting Maaskant Wonen	Ned. Waterschapsbank leningnr. 10031383	4,860	903		0	903	68,8%		621	282
2.000	Stichting Maaskant Wonen	Ned. Waterschapsbank leningnr. 1-31670	2,676	4.000		200	3.800	68,8%		2.613	1.187
2.000	Stichting Maaskant Wonen	Ned. Waterschapsbank leningnr.	3,335		2.000		2.000	68,8%		1.375	625
2.000	Stichting Maaskant Wonen	BNG leningnr.	0,597		5.000		5.000	68,8%		3.438	1.562
											0,00
				37.948	**7.056**	**2.639**	**42.365**		**979**	**37.322**	**4.064**
Wonen Limburg								%			

Wonen Limburg

							%				
	Obligo NRV 1830	Ned. Waterschapsbank	-	27.000		31	26.969	2,7%		723	26.246
1.100	Wonen Limburg	BNG leningnr. 40.101039	4,060	1.100		0	1.100	100%		1.100	0
1.300	Wonen Limburg	BNG leningnr. 40.102043	4,440	635		59	576	100%		576	0
650	Wonen Limburg	BNG leningnr. 40.102940	5,020	0			0	100%		0	0
1.200	Wonen Limburg	BNG leningnr. 40.103148	4,710	1.200		1.200	0	100%		0	0
3.500	Wonen Limburg	BNG FRL. 1055		3.500		0	3.500	100%		3.500	0
1.153	Wonen Limburg	BNG leningnr. 4068091.02	5,020	0			0	100%		0	0
25.000	Wonen Limburg	BNG leningnr. 40.115204	0,529	25.000		0	25.000	2,7%		670	24.330
25.000	Wonen Limburg	BNG leningnr. 40.115521	0,776	25.000		0	25.000	2,7%		670	24.330
5.997	Wonen Limburg	Gemeente Stein / BNG	div.	627		52	575	100%	575	0	0
1.000	Wonen Limburg	Rabobank W.M. 500.046.396	2,900	488		50	438	100%		438	0
15.000	Wonen Limburg	Ned. Waterschapsbank leningnr. 10030650	-0,220	15.000		0	15.000	100%		15.000	0
9.150	Wonen Limburg	Ned. Waterschapsbank leningnr.10031270	4,860	9.150		0	9.150	2,7%		245	8.905
4.000	Wonen Limburg	Ned. Waterschapsbank leningnr. 1-31546	4,1025	4.000		0	4.000	2,7%		107	3.893
5.000	Wonen Limburg	Ned. Waterschapsbank leningnr. 1-31547	3,7225	5.000		0	5.000	2,7%		134	4.866
25.000	Wonen Limburg	Ned. Waterschapsbank leningnr.1-40007	1,839	25.000		0	25.000	2,7%		670	24.330
25.000	Wonen Limburg	BNG leningnr.	2,294		25.000	0	25.000	2,7%		670	24.330
25.000	Wonen Limburg	BNG leningnr.	2,833		25.000	59	24.941	2,7%		670	24.271
25.000	Wonen Limburg	BNG leningnr.	2,759		25.000		25.000	2,7%		670	24.330
25.000	Wonen Limburg	BNG leningnr.	3,129		25.000	1.200	23.800	2,7%		670	23.130
5.000	Wonen Limburg	BNG leningnr.	3,470		5.000	0	5.000	2,7%		134	4.866
5.000	Wonen Limburg	BNG leningnr.	3,995		5.000	0	5.000	2,7%		134	4.866
				142.700	**110.000**	**2.651**	**250.049**		**575**	**26.781**	222.693

Woonpunt

	Obligo NRV 15711	Ned. Waterschapsbank	-	14.855	615	0	15.470	0,044%		7	15.463
5.374	Stichting Woonpunt	Ned. Waterschapsbank leningnr.10031296	4,860	5.374		0	5.374	0,044%		2	5.372
12.000	Stichting Woonpunt	Ned. Waterschapsbank leningnr 1-31557	4,1475	12.000		0	12.000	0,044%		5	11.995
13.000	Stichting Woonpunt	BNG leningnr. 40.115759	4,925	13.000		0	13.000	0,044%		6	12.994
10.000	Stichting Woonpunt	Ned. Waterschapsbank leningnr 1-31678	2,123	10.000		0	10.000	0,044%		4	9.996
10.000	Stichting Woonpunt	Ned. Waterschapsbank leningnr 1-31677	2,194	10.000		0	10.000	0,044%		4	9.996
6.000	Stichting Woonpunt	BNG leningnr. 40.116050	2,469	6.000		0	6.000	0,044%		3	5.997
10.000	Stichting Woonpunt	BNG leningnr. 40.116049	2,502	10.000		0	10.000	0,044%		4	9.996
10.000	Stichting Woonpunt	BNG leningnr. 40.115048	2,568	10.000		0	10.000	0,044%		4	9.996
10.000	Stichting Woonpunt	Ned. Waterschapsbank leningnr.1-31694	2,421	10.000		0	10.000	0,044%		4	9.996
9.000	Stichting Woonpunt	Ned. Waterschapsbank leningnr.1-31738	2,176	9.000		0	9.000	0,044%		4	8.996
10.000	Stichting Woonpunt	BNG leningnr.	2,853		10.000	0	10.000	0,044%		4	9.996
13.000	Stichting Woonpunt	Ned. Waterschapsbank leningnr	2,830		13.000	0	13.000	0,044%		6	12.994
14.000	Stichting Woonpunt	Ned. Waterschapsbank leningnr	3,190		14.000	0	14.000	0,044%		6	13.994
19.000	Stichting Woonpunt	Ned. Waterschapsbank leningnr	4,270		19.000	0	19.000	0,044%		8	18.992
10.000	Stichting Woonpunt	Ned. Waterschapsbank leningnr	3,188		10.000	0	10.000	0,044%		4	9.996
13.000	Stichting Woonpunt	Ned. Waterschapsbank leningnr	3,102		13.000	0	13.000	0,044%		6	12.994
15.000	Stichting Woonpunt	BNG leningnr.	3,199		15.000	0	15.000	0,044%		7	14.993
11.500	Stichting Woonpunt	BNG leningnr.	3,654		11.500	0	11.500	0,044%		5	11.495
				110.229	**106.115**	**0**	**216.344**			**93**	216.251

Overige(n)

	Diverse natuurlijke personen	Diverse financiële instellingen/banken	div.	354		324	30		30		
				354	**0**	**324**	**30**		**30**	**0**	
				291.231	**223.171**	**5.614**	**508.788**		**1.584**	**64.196**	**443.008**

Bijlage III Formatie en salarissen

Omschrijving	Werkelijk 2023			Begroting na wijziging 2023		
	FTE	pers.	Bedrag	FTE	pers.	Bedrag
Ambtelijk apparaat	118,87	142	10.622.531	139,19	159	10.646.086
Formatie Griffie/College en kosten Raad	6,60	27	1.161.039	7,20	28	1.154.730
Gewezen wethouders		7	100.326		7	94.296
Restant stelposten personeel						7.339
Loonkosten formatie	125,47	176	11.883.896	147,50	194	11.902.451
Inhuur formatiemonitor incl. piek en ziek			2.340.847			2.435.955
Totaal personeel en inhuur formatiemonitor			**14.224.743**			**14.338.406**

Toelichting:

Ambtelijke loonkosten
De kosten van de vaste formatie ambtelijk personeel zijn € 20.000 lager dan geraamd. Dit is o.a. onder meer veroorzaakt door tijdelijk niet ingevulde vacatures, inpassingsvoordelen nieuwe medewerkers, kortingen ouderschapsverlof en/of langdurig ziek.
Niet vervulde vacatureruimte is benut voor inhuurkosten. Dit is onderdeel van de regel "Inhuur formatiemonitor incl. ziek en piek".

Bestuurlijke kosten
De kosten van de gewezen wethouders zijn € 6.000 hoger dan de aanvankelijk geraamde uitgaven. Het betreft hier een overschrijding van 6,4% als gevolg van indexatie.

Formatiemonitor inhuur incl. piek en ziek budget
De werkelijke uitgaven voor de inhuur van het budget piek en ziek (na ophoging via een separaat raadsbesluit voorjaar 2023) inclusief ontstane vacatureruimte, is lager dan de aanvankelijk geraamde uitgaven. In 2023 is uiteindelijk € 95.000 minder besteed aan inhuur dan er vooraf was gecalculeerd.
Uit bovenstaand overzicht wordt verder duidelijk dat we in 2023 een bedrag van € 2.341.000 aan eenmalige kosten inhuur personeel hebben uitgegeven. Dit hiervoor benodigde budget is als volgt tot stand gekomen:

1) Vastgestelde begroting 2023 € 318.000
2) Via een separaat raadsvoorstel € 700.000
3) UWV-ziektegelden € 148.000
4) Vrijval loonkosten a.g.v. tijdelijke openstaande vacatures € 1.131.000
5) Overige dekkingsmiddelen (w.o. Oekraïne-gelden, OR) € 139.000
6) Totaal € 2.436.000

Overige inhuur is in de paragraaf bedrijfsvoering verder toegelicht.

Ambtelijke formatie

De ambtelijke formatie (bezetting) komt einde van het jaar 2023 uit op 118,87 fte. Dit is 20,32 fte lager dan de formatie in de begroting (na wijzigingen). Het verschil wordt verklaard door de einde jaar openstaande vacature-ruimte. Een substantieel deel van die openstaande wordt veroorzaakt door vacature-ruimte a.g.v. de keuze om in afwachting van de visie op organisatie die voorlopig niet in te vullen maar om op die plek te volstaan met (tijdelijke) inhuur.

Bijlage IV Collegeverklaring informatiebeveiliging

Collegeverklaring informatiebeveiliging DigiD en Suwinet 2023 Gemeente Stein

Doel en achtergrond verklaring

De aansluitingen die we als gemeente voor DigiD en Suwinet hebben, vereisen voorzieningen die zijn beveiligd en waarbij (privacygevoelige) data moet zijn beschermd tegen onrechtmatig gebruik. De gemeente treft interne beheersingsmaatregelen om veilig gebruik te kunnen maken van deze aansluitingen.
Met deze verklaring geven wij, het college van Burgemeester en Wethouders, aan in welke mate de gemeente voldoet aan de informatiebeveiligingsnormen voor DigiD en Suwinet. Deze verklaring maakt onderdeel uit van de verantwoording over informatiebeveiliging middels ENSIA[1] en is tot stand gekomen door een zelfevaluatie over informatiebeveiligingsnormen gebaseerd op de door de toezichthouder geselecteerde eisen uit de 'Baseline Informatiebeveiliging Overheid' versie 1.04 voor Suwinet en de 'Norm ICT-beveiligingsassessments DigiD versie 3.0'van Logius. De inhoud van deze collegeverklaring is getoetst door een onafhankelijke IT-auditor/RE.
Deze verklaring is bestemd voor de toezichthouder van DigiD, te weten Logius, alsmede de stelselhouder, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de toezichthouder van Suwinet, te weten Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid via het Bureau Keteninformatie Werk en Inkomen (BKWI) alsmede de stelselhouder, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Reikwijdte en diepgang verklaring

De aansluitingen die we als gemeentelijke organisatie voor DigiD en Suwinet hebben, vereisen dat onze voorzieningen moeten zijn beveiligd en (privacygevoelige) data moet worden beschermd tegen onrechtmatig gebruik. Hiervoor stellen de stelselhouders een aantal informatiebeveiligingsnormen verplicht. De gemeentelijke organisatie moet interne beheersingsmaatregelen treffen om te voldoen aan deze gestelde normen teneinde gebruik te mogen (blijven) maken van deze aansluitingen.
De zelfevaluatie ENSIA gaat over de opzet en het bestaan van de interne beheersingsmaatregelen om te kunnen voldoen aan de relevante beveiligingsnormen voor DigiD en Suwinet op 31 december 2023. Voor DigiD wordt de door Logius vastgestelde Norm ICT-beveiligingsassessments DigiD versie 3.0 gehanteerd; voor Suwinet de Verantwoordingsrichtlijn GeVS 2022 (tevens geldend voor het verslagjaar 2023) waarin zijn opgenomen de geselecteerde eisen uit de 'Baseline Informatiebeveiliging Overheid' versie 1.04. Deze verantwoordingsrichtlijn betreft opzet, bestaan en werking van de interne beheersingsmaatregelen. In het kader van de zelfevaluatie ENSIA zijn geen werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de werking van deze maatregelen.
Als gevolg van de uitbesteding aan serviceorganisaties door de gemeente is een aantal van de interne beheersingsmaatregelen belegd bij serviceorganisaties. Hiervan hebben wij als gemeente een rapport van de onafhankelijke IT-auditor/RE van de serviceorganisaties ontvangen.

1 ENSIA ondersteunt de gemeente bij de verantwoording over informatiebeveiliging richting de gemeenteraad en de rijksoverheid. ENSIA gaat uit van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), alsmede van informatiebeveiligingsnormen vanuit Basisregistratie Personen (BRP), wet- en regelgeving reisdocumenten (PUN, PNIK), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie

Grootschalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO), de Gezamenlijke Elektronische Voorzieningen Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (GeVS/Suwinet) en de Wet Onroerende Zaken (WOZ).

Collegeverklaring en samenvattend beeld van de auditbevindingen

Verklaring / Conclusie

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Stein verklaart dat de gemeentelijke organisatie op 31 december 2023 voldoet aan alle geselecteerde normen inzake DigiD en Suwinet.

Samenvattend beeld

Deze collegeverklaring betreffende de gemeentelijke organisatie en serviceorganisaties dekken de geselecteerde normen inzake DigiD en Suwinet af.
Het detailoverzicht van normen en de mate waarin de gemeente en serviceorganisaties hieraan voldoen, zijn opgenomen in de volgende bijlagen:

- Bijlage 1 DigiD met kenmerk: 20230717141934
- Bijlage 2 Suwinet met kenmerk: 20230717141934

Aansluiting	Wordt aan alle normen voldaan?	Zijn de uitzonderingen in [een] verbeterplan[nen] opgenomen en zijn de verbetermaatregelen belegd en worden deze gemonitord?
DigiD 1001873	Ja	Niet van toepassing
DigiD 1002225	Ja	Niet van toepassing
Suwinet voor SUWI-taken	Ja	Niet van toepassing
Suwinet voor niet-SUWI-taken	Niet van toepassing	Niet van toepassing

College van B&W gemeente Gemeente Stein

Bijlage V Overzicht subsidies

(x € 1.000)	Werkelijk 2023	Begroting 2023
Inkomensoverd overig waarderingssubsidie	294	286
Inkomensoverd maats activiteitensubsidie	47	42
Inkomensoverd subsidie prof instelling	1.607	1.618
Inkomensoverdr ondersteuningssubsidie	156	178
Inkomensoverdr evenementensubsidie	81	85
Inkomensoverdr eigen kracht	37	40
Totaal	**2.222**	**2.248**

Bijlage VI Begrippenlijst

A

Algemene reserve	een reserve die bestaat uit componenten van het eigen vermogen waaraan de gemeenteraad géén bepaalde bestemming heeft gegeven

B

Balans	de balans geeft de stand van zaken weer voor wat betreft de omvang en samenstelling van het vermogen. De balans geeft een overzicht van de bezittingen, vreemd en eigen vermogen (activa en passiva) van de gemeente
Baten en lasten (stelsel van)	een systeem waarin alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Dit ongeacht het jaar waarin zij zijn ontvangen of betaald
Begroting	is een overzicht van beleidsvoornemens, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV), onderscheidt een beleidsbegroting en een financiële begroting
Behoedzaamheidsreserve	is een gedeelte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds dat het Rijk reserveert voor de uitlichting uit het gemeentefonds wegens verwachte onderuitputting van de rijksuitgaven
Bestemmingsreserve	is een reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven
Bestuurlijk belang	heeft een gemeente wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft

C

Categoriale indeling	is een indeling van baten en lasten naar voorgeschreven soorten zoals salarissen, rente en belastingen. Het BBV stelt verplicht dat gemeenten de begroting converteren naar categorieën in een apart document. Dit document wordt naar de toezichthouder en CBS gezonden

D

Deelnemingen	zijn privaatrechtelijke rechtspersonen waarin de gemeente risicodragend participeert.
Doelmatigheid (efficiency)	is de mate waarin een maximale hoeveelheid producten en prestaties is gerealiseerd met een minimale hoeveelheid middelen of een hogere kwaliteit wordt bereikt bij een gelijkblijvende hoeveelheid middelen. Onderzoek naar doelmatigheid richt zich met name op de verbetering van de bedrijfsvoering
Doeltreffendheid (effectiviteit)	is de mate waarin de geleverde producten en prestaties bijdragen aan het realiseren van de gestelde (beleids)doelen.

	Onderzoek naar doeltreffendheid richt zich op de vergelijking van het gerealiseerde en gewenste effect
Doeluitkering	is een door een ministerie aan de gemeente verstrekte gelden ter uitvoering van een specifieke taak. Een doeluitkering is dus niet vrij besteedbaar
Dualisering	is de ontvlechting van de taken en bevoegdheden tussen de gemeenteraad en het college. De raad richt zich primair op de kaderstellende en controlerende functie, het college op de uitvoerende functie. De wethouders zijn geen lid van de raad.
E	
Economische categorie	kostensoort; aanduiding van de soort kosten en opbrengsten naar bedrijfseconomisch gezichtspunt
F	
Financieel belang	van financieel belang is sprake als de gemeente de middelen die ze ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en / of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.
Financiële positie	is een onderdeel van de financiële begroting, tevens de tegenhanger van de balans. De financiële positie van een gemeente geeft de grootte en samenstelling van het vermogen in relatie tot de baten en lasten
Financiële rechtmatigheid	hiermee wordt bedoeld dat de financiële beheershandelingen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving zijn uitgevoerd.
G	
Gemeenschappelijke regeling	is het publiekrechtelijk juridisch kader waarbinnen twee of meer gemeentebesturen kunnen samenwerken
Getrouwheid	Dit vereiste betekent dat een getrouwe weergave wordt gegeven van de financiële positie en resultaten van de gemeente
J	
Jaarrekening	verantwoording van de in een jaar gerealiseerde kosten en opbrengsten. Tevens wordt in een jaarrekening de stand van de gemeentelijke vermogenspositie opgemaakt. Deze bestaat uit de programmarekening en de toelichting en de balans en de toelichting
Jaarstukken	deze bestaan ten minste uit het jaarverslag en de jaarrekening
Jaarverslag	bestaat ten minste uit de programmaverantwoording en de paragrafen

K

Kapitaallasten	afschrijving en toegerekende rente op activa

L

Leges	worden geheven ter dekking van de kosten van gemeentelijke dienstverlening. Leges mogen maximaal kostendekkend zijn

O

Overzicht van baten en lasten	is het onderdeel van de financiële begroting dat een overzicht geeft van alle baten en lasten die in de programma's zijn opgenomen

P

Paragrafen	bevatten de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen. Deze paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de beleidsbegroting als het jaarverslag
Planning- en controlcyclus	de jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken, bijstellen en verifiëren van budgetten
Prestatie-indicator	kwantitatieve en kwalitatieve gegevens die inzicht geven in de resultaten van het gevoerde beleid van de gemeente
Programma	wordt volgens het BBV opgebouwd vanuit de programmabegroting en geeft alle gemeentelijke activiteiten weer in termen van producten. De productenraming is het begrotingsdocument van het college en heeft met name een beheersfunctie voor de uitvoering van de begroting
Programmabegroting	is de typering voor de begroting waarin de programma's centraal staan. Een gemeente is vrij in de keuze van de programma's en in het aantal
Programmaverantwoording	de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige programma’s in de begroting is opgenomen en het overzicht van algemene dekkingsmiddelen

R

Raadsprogramma	De raad geeft in een raadsprogramma een agendering van de onderwerpen die in de raadsperiode aan de orde moeten komen. Het gaat als regel met name om de onderwerpen die in de visie van de raad politiek relevant zijn. Het raadsprogramma is de basis voor de planning en control van de raad. In een dualistisch stelsel kunnen alle raadsfracties een raadsprogramma ondertekenen

Rechtmatigheid	het op een rechtmatige wijze tot stand komen van baten, lasten en vermogenmutaties
Reserve	bedrag dat is gereserveerd voor toekomstige uitgaven, zonder dat de aard en de omvang van deze uitgaven al bekend zijn.
Risicoparagraaf	een inventarisatie van de risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.
Single information Single Audit	in een bijlage wordt de verantwoordingsinformatie opgenomen over specifieke uitkeringen die het Rijk nodig heeft om de specifieke uitkeringen te kunnen beoordelen.
T	
Taakveld	eenheden waarin de programma's zijn onderverdeeld
Treasury	is het geheel van activiteiten in verband met de financiering
V	
Verbonden partij	is een partij waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij een financieel belang heeft
Voorzieningen	dit zijn passiefposten in de balans, die een schatting geven van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden per de balansdatum min of meer onzeker zijn, en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum
W	
Weerstandscapaciteit	is het geheel van geldmiddelen waarover de gemeente beschikt c.q. kan beschikken om niet begrote kosten te dekken